

**Versendi Baptista
Általános Iskola**

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Készült: 2013. 04.30-án
a 2012-es pedagógiai program átdolgozásával

Jóváhagyta: Pál Ottó mb. tagintézmény vezető

.....
Maldrik Gábor igazgató

Fenntartói jóváhagyás dátuma	
Az elfogadás dátuma	2013.04.30
Hatálybalépés időpontja	2014.09.01.
A program időbeli hatálya, érvényessége	újabb módosításig

Fenntartói döntéssel a pedagógiai programtól el lehet térni.

Tartalom

PREAMBULUM.....	3
Az intézmény leírása.....	5
1. Az iskola nevelési programja.....	6
1.1 A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	6
1.2 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	8
1.3 Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	8
1.4 A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	11
1.5 A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai.....	13
1.6 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	14
1.7 Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje	39
1.8 Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel	40
1.9. A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata.....	489
1.10 Értékelés rendje	51
1.11 Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai	63
1.12 A felvételi eljárás különös szabályai	63
2. Az intézmény helyi tanterve.....	63
2.1 A választott kerettanterv megnevezése.....	63
2.2 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei.....	66
2.3 A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása .	67
2.4 Mindennapos testnevelés	69
2.5 A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai.....	70
2.6 Projektoktatás	70
2.7 A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	71
2.8 Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái...	74
2.9 Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása	76
2.10 A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei	77
2.11 A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek	77
2.12 Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei.....	78
2.13 A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei	98
Legitimációk	103

PREAMBULUM

“...a ti hitetek mellé ragasszatok jó cselekedetet, a jó cselekedet mellé tudományt, tudomány mellé pedig mértékletességet, a mértékletesség mellé pedig tűrést, a tűrés mellé pedig kegyességet, a kegyesség mellé pedig atyafiakhoz való hajlandóságot, az atyafiakhoz való hajlandóság mellé pedig szeretetet.”

(Péter második levele, 1: 5-7)

A Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy elhívása az oktatásban:

Az ősi bibliai igazság – „*A bölcs tanítás az élet forrása.*” (Pb.13:14.) – ma is érvényes. A baptista iskola célja, hogy tanulói a lehető legjobb alapokat kapják egy boldog, kiteljesedett, sikeres jövőhöz.

A baptista iskola keresztény értékekre és gondolkodásra épül, így a Teremtő és a teremtmény tisztelete, a gyermekszerepet alapozza meg a színvonalas nevelési-oktatási munkát, és a tanulók személyiségének optimális fejlesztését.

Az Európában 450 éves, Magyarországon több mint 160 éves Baptista Egyházra a kezdetektől jellemző, hogy a társadalom felé nyitott, bibliai értékeket közvetítő, családközpontú közösség. Felnőtt-keresztséget gyakorló, több generációs gyülekezetekből álló protestáns felekezet, amely az egyén döntésére, szabad akaratának tiszteletben tartására épít. A Magyarországi Baptista Egyház több mint száz éve működtet egyházi oktatási intézményt és a rendszerváltás óta tart fenn általános iskolát, óvodát és alapfokú művészeti iskolát.

Keresztyén szellemű nevelésünk feladata, hogy a személyiség sokoldalú, harmonikus fejlesztése által gyermekeink önálló, felelősségteljes cselekvésre, őszinteségre, szabadságra törekvő, saját magukra a mértékletesség, másokra a türelem keresztyéni erényeit alkalmazó, helyes erkölcsi érzékkel rendelkező, problémamegoldó személyiséggé váljanak.

Hisszük, hogy a szeretet a leghatékonyabb pedagógiai módszer, és ezzel támogatjuk, hogy a gyermekek e segítséggel találjanak rá az útra, az evangéliumi hitre, mely az Úr Jézuson keresztül Istenhez vezet.

A baptista iskola: Több, mint iskola. Magyarország egyik legnagyobb segélyszervezete, a Baptista Szeretetszolgálat megalakulása óta arra törekszik, hogy minden erejével és lehetősége szerint segítsen a szükségben lévőknek. A Baptista Szeretetszolgálat – alaptevékenységébe jól illeszkedően – iskoláiban sokat tesz a hátrányos helyzetű, sajátos nevelésű igényű, és a roma tanulók felzárkóztatásáért, és a tehetséges diákok kibontakoztatásáért. Küldetése, hogy az általa fenntartott intézmény több legyen, mint iskola: az a hely, ahol a tanuló teljes körű támogatást kap személyisége és képességei kibontakoztatásához.

Küldetésnyilatkozat

Küldetésünk a ránk bízott gyermek fejlődésének minél teljesebb körű elősegítése.

A keresztyén elmének kell a legjobb elmének lennie, amelyet Krisztus értelme világosít meg, és amely integrálja Isten alapelveit az akadémikus ismerettel.

Küldetésünk személyes életpéldánkkal mintát adni.

Törekvésünk, hogy a baptista iskola olyan irányító testülettel, igazgatókkal, pedagógusi karral és munkatársi gárdával rendelkezzen, akik a Biblia alapelveinek megfelelő nézőpontot alkalmaznak a tanítás és az intézmény vezetése során.

Küldetésünk a gyermekek képességeinek kibontakoztatása

Minden tanulási tapasztalat célja, hogy hozzásegítse a gyermekeket Istentől kapott képességeik teljes kibontakoztatásához.

A tanítás a következőkre összpontosít:

- A gyermek számára megfelelő tevékenységek és szolgáltatások biztosítása
- A gyermek ráébresztése a társadalommal való kapcsolatára és az iránta való felelősségére
- Minden tantervbe, nevelési programba tartozó és ahhoz kapcsolódó iskolai tevékenység segítse a gyermekek intellektuális, lelki, társadalmi, érzelmi és fizikai fejlődését.
- Felkészítés a szolgálatra

Küldetésünk működés szempontjából hitelesnek lenni.

Törekvésünk, hogy az iskola mindennapos működési gyakorlata az integritás (feddhetetlenség, tisztesség, becsület), hatékonyság és számonkérhetőség következetes mintaképe legyen.

A bibliai értékeket következetes alkalmazása, ahogy az oktatási intézmény:

- Példamutató igényességet mutat az intézmény működési szabályzatának fejlesztésében és a számonkérhetőség terén az igazgatótanács működésében.
- Az emberi erőforrásokat etikusan és igazságosan kezeli.
- Az pénzügyeket feddhetetlenül és nyíltan kezeli, ill. ellenőrzi.
- A kormánnyal és a hatóságokkal egyenes és krisztusi kapcsolatot tart fenn.
- Etikus, világos és nyílt fejlesztési és stratégiákat dolgoz ki.
- Igazságos és következetes irányítási rendszert alkalmaz.
- A szülői kapcsolatok terén őszinteséget, nyíltságot és igazságosságot képvisel.

Célunk az integrált nevelés, ellene vagyunk a szegregáció minden formájának.

Ennek érdekében dolgozunk iskolánk Integrációs Pedagógiai Rendszerén, kapcsolatrendszert építünk ki a gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal, szakmai és szakszolgálatokkal, középfokú oktatási intézményekkel, nemzetiségi önkormányzattal, civil szervezetekkel.

Az intézmény leírása

- név: **Versendi Baptista Általános Iskola**
 - székhely :7752 Veraend, Kossuth L. u. 1
 - telephely :**7752 Versend, Kossuth L. u. 1.**
 - nyilvántartási szám: **00013/2012-001**
 - alapító okirat kelte: 2014.04.29.
 - alapítás időpontja: **2012. 09. 01.**
 - OM-azonosító: **201825**
 - KSH-azonosító: 18292583 8510 552 10
 - adószám: **18292583-2-10**
- Fenntartó: **Baptista Szeretetszolgálat Egyházi jogi Személy**
Az intézmény számlaszáma: 10918001-00000100-76700117

AZ INTÉZMÉNY RÖVID TÖRTÉNETE:

Versend község Baranya megye DK-i részén, A Pécs-Mohács főúttól északra közvetlen a közút mellett fekszik. Pécestől 25 km-re, Mohácstól pedig 15 km-re helyezkedik el. Fekvése É-D irányú, zsáktelepülés. Földrajzilag a Dél-Baranyai dombvidék tájegységhez tartozik. A község déli része síkság, északi része dombvidék.

Őslakosságnak a horvátot tartják, a XVIII. század második felében telepedtek le németajkú lakosok. A XIX. század vége felé jelentős lélekszámú cigánykolónia alakult. Jelenleg kb. 1000 ember lakik a községben.

Tárgyi, dologi feltételek

Az iskola épülete nagy, régi – mintegy 200 éve épülhetett, folyamatos bővítéssel.

Az épület állaga közepesnek mondható. Nyolc tanterem található benne – 5 normál méretű, 3 kisméretű, 1 számítógépes terem, 3 szertár, 1 zuhanyzó, vizesblokk lányok és fiúk részére. Az épületben kapott helyett az iskolai és községi összevont könyvtár, és az igazgatói iroda. Külön épületben található a nevelői, az orthotéka, vizes blokk a nevelők részére.

Az iskola épülete az eltelt mintegy három évtizedben háromszor esett át nagyobb felújításon. Az eltelt öt esztendőben a felújítások folyamatosabbá és tervszerűvé váltak. A 70-es években a tantermek parkettázására, az oldalfalak 1 m magasságig történő csempézésére került sor, a 80-as évek közepén a tetőszerkezet felújítása, a vezetékes ivóvíz bekötése, központi fűtés bevezetése. Az udvar részben aszfaltozott, részben füves. Közvetlenül az iskolaudvar mellett található a sportolásnak helyszínt adó aszfaltozott kézilabda pálya, füves terület távolugró gödörrel és röplabda pályával. Az aszfaltos és füves pályát futópálya szegélyezi.

1996. októberében széntüzelés helyett áttértünk a korszerű és tiszta gázfűtésre. 2000-ben alakítottuk ki számítógépes termünket.

1999-ben az iskola előtetővel bővült. 1999-2001 között elkészült az intézmény teljes villamos rekonstrukciója.

A tornaszoba bővítésére és felújítására a 2001/2002-es tanévben került sor. Vizesblokk, öltözők építése tette komfortosabbá a tornaszobát. Új vizesblokkot kaptak - lányok és fiúk - 2002. nyarán. A napközis és menzás tanulók, valamint a dolgozók étkezését biztosító konyha is külön épületben található az intézménytől kb. 100 m-re. A konyha szerződéses üzemeltetésben működik vállalkozó révén. Az iskola épületének valamennyi nyílászáróját két ütemben cseréltük ki 2002-ben és 2003-ban.

Folytatnunk kell az iskolaudvar és az iskola környékének parkosítását.

Az intézmény alaptevékenysége:

TEÁOR'08 szerinti besorolása:

Szakágazat 852010 alapfokú oktatás, alapfokú művészetoktatás kivételével

- 562913 Iskolai intézményi étkeztetés
- 852000 Alapfokú oktatás intézményeinek, programjainak komplex támogatása
- 852011 Általános iskolai tanulók nappali rendszerű nevelése, oktatása (1-4. évfolyam)
- 852012 Sajátos nevelési igényű általános iskolai tanulók nappali rendszerű nevelése, oktatása (1-4. évfolyam)
- 852013 Nemzetiségi tanulók nappali rendszerű általános iskolai nevelése, oktatása (1-4. évfolyam)
- 852021 Általános iskolai tanulók nappali rendszerű nevelése, oktatása (5-8. évfolyam)
- 852022 Sajátos nevelési igényű általános iskolai tanulók nappali rendszerű nevelése (5-8. évfolyam)
- 852023 Nemzetiségi tanulók nappali rendszerű általános iskolai nevelése, oktatása (5-8. évfolyam)
- 855914 Általános iskolai tanulószobai nevelés
- 855915 Sajátos nevelési igényű tanulók általános iskolai tanulószobai nevelése
- 856020 Pedagógiai szakmai szolgáltatások
- 889108 Gyermekek egyéb napközbeni ellátása
- 890111 Esélyegyenlőség elősegítését célzó általános, komplex tevékenységek és programok
- 931204 Iskolai, diáksport-tevékenység és támogatása

Az intézmény jogállása: Önálló 8 osztályos általános iskola

Versendi Általános Iskola

1. Az iskola nevelési programja

1.1 A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

A NAT alapján megjelenő elemek:

A nevelés-oktatás 8 évfolyama egységes folyamat, amely két képzési szakaszra oszlik. A Nat-ban meghatározott fejlesztési feladatok az egyes képzési szakaszokhoz kapcsolódnak. Ezek a következők:

az alapfokú nevelés-oktatás szakasza:

— 1–4. évfolyam;

— 5–8. évfolyam;

Az óvodai nevelés szakasza az iskolaérettség eléréséig tart. Fejlesztési feladatrendszerét a kisgyermekkorban irányadó Óvodai nevelés országos alapprogramja határozza meg. A Nat épít az Óvodai nevelés országos alapprogramjára.

Az alsó tagozat (1–4. évfolyam) első két évében a szabályozás lehetővé teszi az ebben az életkorban különösen jelentős egyéni különbségek kezelését. A 3–4. évfolyamon

erőteljesebbé válnak – a negyedik évfolyam végére már meghatározóan – az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. A motiválás és a tanulásszervezés a Nat fejlesztési feladataiban is kifejeződő elvárásokra összpontosít. A Nat az első négy évfolyamot tekinti az első önálló képzési szakasznak.

A felső tagozat (5–8. évfolyam) funkciója elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, készségegyüttesek és tudástartalmak megalapozásának a folytatása. A 7–8. évfolyam alapvető feladata – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, azaz megerősítése, bővítése, finomítása, hatékonyságuk, változékonyságuk növelése.

A Nat a második négy évfolyamot tekinti a második önálló képzési szakasznak.

A középiskolai nevelés-oktatás szakaszában folyó nevelés-oktatás feladata az iskolai alapkultúra árnyalása és megszilárdítása, melynek során már megjelennek a pályaválasztáshoz, a továbbtanuláshoz, a munkavállalói szerephez, a szakközépiskolában az ágazathoz tartozó szakképesítések megszerzéséhez szükséges kompetenciák.

A szakiskolában folyó nevelés-oktatás az iskolai alapkultúra megerősítése mellett a gazdaság, a szakképzés igényeihez is igazodva felkészíti a választott szakképesítésre és segíti a társadalmi különbségekből adódó hátrányok leküzdését a Nat szakiskolai feladatokra vonatkozó fejlesztési feladatainak teljesítésével, az egyedi foglalkozást igénylő egyedi szükségletekhez igazodó tanulásszervezési módszerekkel.

A Nemzeti alaptanterv (a továbbiakban: Nat) a köznevelés feladatát alapvetően a nemzeti kultúra, a hazai nemzetségek kultúrájának átadásában, megőrzésében, az egyetemes kultúra közvetítésében, az erkölcsi érzék és a szellemi-érzelmi fogékonyság elmélyítésében jelöli meg. Feladata továbbá a tanuláshoz és a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök együttes fejlesztése, az egyéni és csoportos teljesítmény ösztönzése, a közjóra való törekvés megalapozása, a nemzeti, közösségi összetartozás és a hazafiság megerősítése.

Célja továbbá, hogy a családdal együttműködve cselekvő elkötelezettségre neveljen az igazság és az igazságosság, a jó és a szép iránt, fejlessze a harmonikus személyiség kibontakoztatásához szükséges szellemi, érzelmi, erkölcsi, társas és testi képességeket. Ezáltal járul hozzá ahhoz, hogy a felnövekvő nemzedék

- a haza felelős polgárává válják;
- kifejlődjenek benne a hazafiság érzelmvilága;
- reális önismeretre és szilárd erkölcsi ítélőképességre tegyen szert;
- megtalálja helyét a családban, a szűkebb és tágabb közösségekben, valamint a munka világában;
- törekedjen tartalmas és tartós kapcsolatok kialakítására;
- legyen képes felelős döntések meghozatalára a maga és a gondjaira bízottak sorsát illetően;
- váljon képessé az önálló tájékozódásra, véleményformálásra és cselekvésre;
- ismerje meg és értse meg a természeti, társadalmi, kulturális jelenségeket, folyamatokat;
 - tartsa értéknek és feladatnak a kultúra és az élővilág változó-tosságának megőrzését.

A Nat a fiatalok képességeinek fejlődéséhez szükséges feladatok meghatározásával ösztönzi a személyiségfejlesztő tanítást. Olyan pedagógiai munkát feltételez, amelynek középpontjában a tanulók tudásának, képességeinek fejlesztése, a készségek elsajátítása, kibontakoztatása, a

személyiség fejlődéséhez szükséges megfelelő feltételek biztosítása áll, figyelembe véve, hogy az oktatás és a nevelés színtere nem csak az iskola, hanem az élet számos egyéb fóruma is.

A fejlesztési területek, nevelési célok megvalósulásának, a kulcskompetenciák kialakításának egyik feltétele az említett célok szolgálatába állított pedagógiai folyamat.

A differenciált tanítás-tanulás megvalósulásához különösen a következő szempontokat ajánlatos figyelembe venni:

— olyan szervezési megoldásokat kell előnyben részesíteni, amelyek előmozdítják a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését;

— a tanulást úgy kell megszervezni, hogy a tanulók cselekvő módon vegyenek részt benne, előtérbe állítva tevékenységüket, önállóságukat, kezdeményezéseiket, problémamegoldásaikat, alkotóképességüket;

— a nevelési-oktatási folyamat segítse elő a tanulók elzetes ismereteinek, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon lehetőséget esetleges tévedéseik kiigazítására és tudásuk átrendezésére;

— az iskolai tanítás-tanulás különböző szervezeti formáiban (az osztálymunkában, a csoportfoglalkozásokon, a tanulók páros, részben vagy teljesen egyéni nevelésében-oktatásában) alkalmazni kell az együttműködő (kooperatív) tanulás technikáit és formáit;

— válják a tanítás egyik elvévé és teendőjévé a tanulókhoz alkalmazkodó differenciálás a feladatok kijelölésében, megoldásában, a szükséges tanári segítségben, az ellenőrzésben, az értékelésben;

— a tanulók egyéni képességeinek fejlesztése érdekében alkalmazni kell a feladathoz illeszkedő tanulószervezési technikákat;

— sajátos tanulószervezési megoldásokat kell alkalmazni a különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű gyerekek esetében, a tanulási és egyéb problémákkal, magatartási zavarokkal küzdő tanulók nevelési-oktatási feladatainak ellátásában;

— a tanítási-tanulási helyzetek, a tanulószervezési módok és értékelési eljárások alkalmazkodjanak az egyes területeken tehetséges tanulók fejlesztési igényeihez, általában is támogassák a tehetségek felkutatását és tehetségeik kibontakoztatását;

— különböző tanulószervezési megoldásokkal az együttműködést és a tanulási esélyek egyenlőségét szolgáló szervezeti formákat kell kialakítani mind az iskolák közötti együttműködésben, mind az iskolán kívüli és az iskolai munkában.

1.2 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Személyiségfejlesztő munkánk eredményeként szeretnénk elérni, hogy tanulóink rendelkezzenek olyan személyiségjegyekkel és képességekkel, hogy alkalmassá váljanak a megfelelő emberi kapcsolatok kiépítésére és alkalmazására. Tegyük magukévá azokat az értékeket, amely lehetővé teszi hosszabb távon a társadalomba való sikeres beilleszkedést.

Az életkori sajátosságok figyelembe vételével tanulási technikákkal, módszerekkel való megismertetés. Megtanítjuk a gyerekeket a könyvtár, a televízió és a számítógépek adta lehetőségek kiaknázására.

1.3 Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Egészségnevelési napot tartunk, kapcsolatot tartunk a helyi egészségügyi szolgálattal, kortársoktatók és védőnő bevonásával felvilágosító programokat szervezünk, részt veszünk egészségnevelési valamint elsősegélynyújtó versenyeken.

1.3.1 Az egészségfejlesztés iskola feladatai

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszeresen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

A nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek, a tanuló egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

- a) az egészséges táplálkozás,
- b) a mindennapos testnevelés, testmozgás,
- c) a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
- d) a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése,
- e) a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
- f) a személyi higiéné területére terjednek ki.

Az egészségfejlesztési ismeretek témakörei az iskolában:

- *Az egészség fogalma.*
- *Az egyén és az őt körülvevő közösség egészsége: felelősségünk.*
- *A környezet egészsége.*
- *Az egészséget befolyásoló tényezők.*
- *Szájhigiénia.*
- *A jó egészségi állapot megőrzése.*
- *A betegség fogalma.*
- *Megelőzhető betegségek.*
- *A táplálkozás és az egészség, betegség kapcsolata.*
- *Az egészséges táplálkozás - helyi termelés, helyi fogyasztás összekapcsolása.*
- *Lelki eredetű táplálkozási zavarok.*
- *A testmozgás és az egészség, betegség kapcsolata.*
- *Az egészséghez szükséges testmozgás.*
- *A szervezet fejlődése testmozgással és annak hiányában.*
- *A felnőtt szervezet működése testmozgással és annak hiányában.*
- *Gerincvédelem, gerinckímélet.*
- *Balesetek, baleset-megelőzés.*
- *A lelki egészség.*
- *A társas kapcsolatok.*
- *A nő szerepei.*
- *A férfi szerepei.*
- *A társadalom élete, a társadalmi együttélés normái, illem és etika, erkölcs.*
- *A családi élet - kapcsolat a család tagjai között; közös tevékenységek.*
- *A gyermekáldás.*
- *A várandósság alatti hatások a gyermek fejlődésére.*
- *A gyermek fejlődését elősegítő viszonyulás a gyermekhez - családban, iskolában.*
- *A szenvedélybetegségek és megelőzésük (dohányzás, alkohol- és drogfogyasztás, játék-szenvedély, internet- és tv-függés).*
- *Fogyasztóvédelem.*
- *Az idő és az egészség, bioritmus, időbeosztás.*
- *Tartós egészségkárosodással élő társakkal együttélés, a segítségre szorulóknak segítése.*

- Iskola-egészségügy igénybevétele.
- Az egészségügyi ellátórendszer többi elemének igénybevétele.

1.3.2 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása

Az **elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása** tanítási órákon belül (osztályfőnöki, biológia és testnevelés óra) és délutáni csoportfoglalkozásokon valósul meg...

Az iskolai elsősegélynyújtás oktatásának legfőbb célja:

- ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;
- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat;
- ismerjék fel a vészhelyzeteket;
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat;
- ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével;
- sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.
- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén;
- a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük elsősegélynyújtás alapismereteit;
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten - tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegélynyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának formái:

- a helyi tantervben szereplő tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó alábbi ismeretek:

TANTÁRGY	ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK
<i>Biológia</i>	<ul style="list-style-type: none"> - rovarcsípések - légúti akadály - artériás és ütőeres vérzés - komplex újraélesztés
<i>Kémia</i>	<ul style="list-style-type: none"> - mérgezések - vegyszer okozta sérülések - savmarás - égési sérülések - forrázás - szénmonoxid mérgezés
<i>Fizika</i>	<ul style="list-style-type: none"> - égési sérülések - forrázás
<i>testnevelés</i>	<ul style="list-style-type: none"> - magasból esés

- az ötödik – nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott elsősegély-nyújtási ismeretek: teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás baleseteknél; a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának helyes módja; valamint az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele az ötödik – nyolcadik évfolyamon egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában az elsősegély-nyújtási alapismeretekkel kapcsolatosan. A 8. évfolyamon a biológia óra 1 órával való megemlése az elsősegély-nyújtási ismeretek oktatására fordítandó.

Az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:

- szakkörök (Ifjúsági Vöröskereszt, elsősegély-nyújtó);
- minden évben egy alkalommal elsősegély-nyújtási bemutatót szervezünk a tanulóknak az Országos Mentőszolgálat, a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt vagy az Ifjúsági Elsősegélynyújtók Országos Egyesületének bevonásával;
- évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegélynyújtással foglalkozó projektnap (téma nap) szervezése az alsó és a felső tagozatos tanulók számára.

1.4 A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő-oktató munka egyrészt a nevelők és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül, melyhez elengedhetetlen a szülői közösség aktív részvétele.

Mindez az iskola szereplőinek – a tanulóknak, a pedagógusoknak, a szülőknek – hatékony együttműködéséhez kötött, s egyes intézményi pedagógiai feladatok megvalósítása révén érhető el.

A tanulók, annak érdekében, hogy:

- megismerhessék és gyakorolhassák a demokrácia elemeit;
- érvényesíthessék jogaikat és kötelességeik teljesítéséhez segítséget kaphassanak;
- gyakorolják a demokratikus munkakultúrát, a hatalommal való élest, a közösség szolgálatát, az alkalmazkodást az eltérő nézetekhez;
- a tanuló egyéni problémáival keresse meg tanárát

az intézmény feladata:

- o az osztályközösségek, a diákképviselői fórumok és az iskolagyűlés működésének pedagógiai tartalmú tevékenységét elősegíteni és koordinálni;
- o az osztályfőnöki órák tartalmi kereteit adó tematikus célok meghatározása;
- o az éves munkatervben ütemezett szerinti a közösségfejlesztés tanórai, és tanórán kívüli programjainak meghatározása.

A pedagógusok, annak érdekében, hogy:

- képesek legyenek kollégáikkal, a szülőkkel, de főleg a tanulókkal a mindennapos kapcsolattartásra, vegyék észre gondjaikat, hallgassák meg véleményüket, javaslataikat;
- rendelkezzenek alkalmazható és ténylegesen is alkalmazott kommunikációs-, döntési-, szervezési- és elemzőkészséggel

az intézmény feladata:

- kialakítani a kapcsolattartás kommunikációs csatornáit és azok hatékony működtetésének feltételeiről gondoskodni;
- a szakmai műhelymunkák intézményén keresztül a nevelési-szakmai együttműködés lehetőségeit megteremteni az iskolavezetés bevonásával és aktív részvételével;
- a diákképviselőt és az osztályközösségek pedagógusokkal való konzultációjának tereit megteremteni;
- a pedagógusok és a tanulók valamint a szülők között a nevelési tartalmak alakítása vonatkozásában a folyamatos érintkezés lehetőségeit megteremteni (szülői fórumok, egyeztető fórumok, szülők akadémiaja-programorozat);
- a hatékony kapcsolattartás, továbbá a közösségformálás és -fejlesztés céljait szolgáló pedagógusképzési formákat az anyagi lehetőségeknek megfelelően kezeli a továbbképzési és beiskolázási tervek kialakításánál.

A szülők (gondviselők) annak érdekében, hogy:

- mindenkor bizalommal fordulhassanak véleményeikkel, javaslataikkal vagy problémáikkal a pedagógusokhoz;
- kapjanak támogatást az iskolától problémáik megoldásához;
- együttműködhetnek a pedagógusokkal gyermeke nevelésében

az intézmény feladata:

- a partnerközpontú hálózat kiépítése a szülőkkel, az érintettek neveléssel kapcsolatos kérdések megvitatásának folyamatába való minél szélesebb körű bevonásával;
- megteremteni annak a lehetőségét, hogy az iskola pedagógusai a tanulókkal kapcsolatos
- igazgatói tájékoztatás a szülői összejövetelek alkalmával:
- a szülőkkel való találkozás alkalmával a családi nevelés és a gyermek pozitívumait erősíteni, őszinte légkört kialakítani, hogy a szülő elmondhassa a véleményét;
- a szülők bevonása az intézmény különféle programjaiba.

A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos kiemelt preferenciájú pedagógiai feladatok:

- *A különféle iskolai tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása.*

Ennek keretében: Létrehozni, működtetni kell a közösségen belüli a kölcsönhatások, a közvélemény irányításának speciális feltételrendszerét: az információs és értékelő fórumokat, szerveket, kereteket, valamint a perspektívákat és hagyományokat. Az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése.

- *A tanulók életkori sajátosságainak, fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében.*

Ennek keretében: A tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a gyermek heteronóm – a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró – személyiségének lassú átalakulásától az autonóm – önmagát értékelni és irányítani képes – személyiséggé válásig.

- *Az önkormányzás képességének kialakítása.*

Ennek keretében: A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél

eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.

- *A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése.*

Ennek keretében: A tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata, a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek.

- *Az iskolai közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása.*

Ennek keretében: A tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.

1.5 A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza. ***A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg.***

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- érettségi, különbözeti, felvételi, osztályozó vizsgák lebonyolítása,
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- szakkörökkel, korrepetálással és felzárkóztatással kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- a tanulók felügyelete óráközi szünetekben és ebédeléskor,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.

Az osztályfőnököt – az osztályfőnöki munkaközösség vezetőjével konzultálva – az igazgató bízza meg minden tanév júniusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

Az osztályfőnök feladatai és hatásköre

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Együttműködik az osztály diákbizottságával, segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével, szülőikkel.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: digitális napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola ifjúságvédelmi felelősével.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.
- Rendkívüli esetekben órát látogat az osztályban.

1.6 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

1.6.1 A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

A tehetség- és a képességek kibontakoztatása szempontjából elsődleges, hogy tanulóink versenyképes, használható, gyakorlatias tudásra tegyenek szert. Mindehhez szükséges az egyéniség, személyiség erőteljesebb fejlesztése. A magasabb szintű gondolkodási képességek erősítése, a természeti és gazdasági jelenségek értelmezése, a probléma megoldási technikák megismertetése, igazi műveltségélményhez juttatás.

Tehetségen azt a velünk született, adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességeket értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos, vagy több területén az átlagosat túlhaladó teljesítményt tud létrehozni.

A tehetség jellemzői: átlagosnál magasabb intelligencia, magas fokú kreativitás, a következtetés képessége, önálló útkeresés, szorgalom és kitartás, előítéletektől való mentesség, bizonytalanság tolerálása, becsvágy, kockázatvállalás, divergens gondolkodás, folyamatos kommunikáció.

A tehetség kibontakoztatását serkenti:

- *a megfelelő légkör megteremtése,*

- a motiváció, a pedagógus ösztönző attitűdje,
- a bizalom,
- a megfelelő szervezeti strukturáltság,
- a játékosság.

A tehetség kibontakoztatását gátolja:

- a kreativitás lebecsülése,
- a túlzott fegyelem,
- a teljesítménykényszer.

A tehetséggondozás az iskolai oktatás egyik lényegi kérdése. Erre kötelez minket a világban elszórtan élő magyar származású tudósok öröksége is.

Legfontosabb feladatunk idejében felfedezni a gyermekek speciális képességeit, s készségeiket az adott iskolatípus adta maximális szintig fejleszteni. Ehhez pedagógusaink rendelkezzenek megfelelő pedagógiai-pszichológiai ismeretekkel.

Forrásaink:

- óvodai vélemények
- egyéb jelzések (zene, sport stb.)
- pedagógusok megfigyelései
- szülők, környezet véleménye

Módszerek:

- óvodai látogatás
- iskolán kívüli elfoglaltságok megismerése
- kötetlen beszélgetések (szülők, edzők stb.)
- pedagógus (osztályfőnök, szaktanár) céltudatos munkája
- adatgyűjtés

A tehetséget fel kell fedezni, alakítani, fejleszteni, ösztönözni kell. Ez a környezet, s ezen belül ez az iskola feladata. Ehhez azonban ismernünk kell a tehetség megnyilvánulási formáit:

1. tudományos tehetség
2. vezetői tehetség
3. pszichomotoros tehetség
4. művészi tehetség

Tudjuk, hogy idejekorán, a szükséges valószínűséggel bármely társadalmi rétegben született gyerekekről megállapíthatjuk a vele született vagy tanult tehetséget. Az esélyegyenlőség csak abban az esetben valósulhat meg, ha a kedvezőtlen helyzetben élő, jó adottságokkal rendelkező gyermekek minél hamarabb hozzájuthatnak adottságaik, képességeik kifejlesztésének a lehetőségeihez. A speciálisan szervezett, céltudatos munkával, speciális gondozással és feltételekkel a kiemelkedő képességek fejleszthetők. Ahányféle emberi adottság és képesség van, annyi fejleszthető tehetséggé, s szinte ahány ember, annyi tehetséges ember is van. A felismert tehetség neveléséhez világosan megfogalmazott célra, mindenre kiterjedő nevelési koncepcióra és következetes, szorgalmas munkára van szükség.

A tehetséggondozás szervezeti formái

- A tanítási órán differenciált feladatok biztosítása. Csoportbontásnál fontos a viszonylagos homogenitás, hogy a tehetséges gyermekek a velük versenyképes kortárstanulókkal ismételten összemérhessék képességeiket, erejüket. Megvalósulhat a tantervdúsítás, tananyag gazdagítás. Egyes anyagrészekkel elmélyültebben foglalkozhatnak, gazdagíthatják a követelményrendszert, projektet készíthetnek, gyűjtő- és kutatómunkát végezhetnek.
- Emelt óraszámú tantárgyak tanítása
- Szakkörök, klubok
- Pályázatok
- Képzőművészeti kiállítások
- Versenyekre felkészítés (iskolai, kerületi, budapesti, országos)
- Vetélkedők
- Középiskolai előkészítők
- Szaktáborok, sporttáborok, vándortáborok, nyelvi táborok, erdei iskolák

Célok	Feladatok	Kritériumok
Iskolánk célja a tehetséges tanulók korai felismerése, hogy minél hamarabb elkezdhessük fejlesztésüket.	Látogatás az óvodában, illetve az óvónők látogatása az iskolában, az óvónők véleményének kikérése. Osztályfőnökök, szaktanárok megfigyelései, céltudatos adatgyűjtés. Iskolán kívüli elfoglaltságok megismerése beszélgetés a szülőkkel, edzőkkel, tanárokkal.	A partnerekkel való permanens kapcsolattartás.
↓		
Célunk a felismert tehetség fejlesztése, ösztönzése, kibontakoztatása az önmegvalósítás jegyében.	A szükséges szakmai támogatás biztosítása, melynek eszközei: <ul style="list-style-type: none"> • tanórai csoportbontás, differenciálás; • érdeklődés alapján szerveződő szakkörök, klubok; • tagozatos, speciális tantervű osztályok létrehozása; • tantervdúsítás; • tanulmányi versenyekre való felkészítés; • középiskolai előkészítő tanfolyamok; • táborok, erdei iskola. 	A szakkörök és klubok sikeres működése. Tanulmányi versenyeken való sikeres részvétel. Sikeres felvételi vizsgák (továbbtanulás). Közösségi produkciókban való sikeres szereplés. Egyéni produktumok, publikációk, műalkotások létrehozása. Kiegyensúlyozott, elégedett, sikeres gyerekek
Célunk az esélyegyenlőség	Meg kell próbálnunk	Táborozási hozzájárulások

Célok	Feladatok	Kritériumok
<i>biztosítása valamennyi tehetséges gyermek számára társadalmi hovatartozástól függetlenül.</i>	<i>kompenzálni a családi és anyagi háttér hiányosságait. Pályázatok útján biztosítanunk kell a szükséges anyagi, tárgyi feltételeket azon tehetséges tanulók részére, akik rossz anyagi körülmények között élnek. Hozzáférhetővé kell tennünk számukra a különböző szakkönyveket, folyóiratokat, feladatgyűjteményeket.</i>	<i>elnyerése, a kerületi önkormányzati stb. pályázatok felhasználásával.</i>
<i>Célunk, hogy a tanulók vállalják tehetségüket és használják fel az érvényesülésükhöz.</i>	<i>Feladatunk a lehetséges helyes utak, lehetőségek minél tágabb körét bemutatni.</i>	<i>A tanulók találják meg a tehetség gyümölcsötetésének módját.</i>
<i>Tudjuk, hogy a tehetséggondozás csak a család támogatása mellett lehetséges, ezért célunk a családdal való együttműködés.</i>	<i>A családnak tudtára kell adni a felismert tehetséget, a fejlesztés lehetőségét, formáját, helyét. Folyamatosan informálni kell az aktuális helyzetről, az elért (rész) eredményekről, sikerekről, kudarcokról.</i>	<i>A család lehetőségeihez mérten támogassa mind anyagilag, mind erkölcsileg a gyermek fejlesztését.</i>

1.6.2 A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program

Az iskolába járó gyermekek jelentős része szociális, műveltségi hátránnyal küzd. Felzárkóztatásukhoz a tanórán kívüli korrepetálások, speciális, egyéni foglalkozások nyújtanak segítséget, és lehetővé teszik a hátrány minimalizálását vagy lehetőség szerinti megszüntetését. Ennek leghatékonyabb eszközei a rendszeres kapcsolattartás, beszélgetés, családlátogatások, szülői értekezletek, fogadónapok, nyílt tanítási napok. A felzárkóztatásra szoruló tanulókkal való foglalkozást differenciáltan, csoportbontással oldjuk meg.

Felzárkóztatásra szorul a gyermek, ha

- *szórt figyelmű;*
- *nehezen tud koncentrálni;*
- *gyorsan felejt, és nehezen idézi fel a tanultakat, látottakat;*
- *túlmozgásos vagy túlzottan lassú;*
- *kézügyessége fejletlen;*
- *lassan vált át egyik feladatról a másikra;*
- *olvasási, helyesírási, matematikai problémái vannak;*
- *a szakértői bizottság javaslata alapján egyéni fejlesztést igényel*
- *valamely rész képesség területén adódó lemaradás miatt.*

A felzárkóztatás célja

- *A környezeti hátrányok kompenzálása, az osztály illetve az iskolai közösségbe való*

bekapcsolódás és továbbhaladás lehetőségének biztosítása, az esélyegyenlőség megteremtése.

- *Készségek, képességek fejlesztése.*
- *A napi tanulás feltételeinek biztosítása, a korrekciós tevékenység és a korrepetálás révén a napi lépéstartás megszervezése, az eredményes tanulási folyamat megszervezése.*
- *Valamely részképeség területén megnyilvánuló hátrány kompenzálása.*
- *Viselkedési szokások kialakítása, változtatása, gyakorlati alkalmazása, az általános emberi normák, valamint az iskolai házirend szellemében.*
- *Pályára irányítás, pályaválasztás, a beiskolázás segítése.*

Tevékenység	Módszer	Felelős	Határidő
1. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felismerése	- <i>képességek felmérése iskolába lépéskor – prevenció; pl. Prefer, Sindelar, ABC teszt</i>	<i>pedagógus, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus, szakértői bizottságban</i>	<i>tanév eleje</i>
	- <i>képességek felmérése az iskoláztatás folyamán; pl. induktív gondolkodás mérése</i>	<i>fejlesztő pedagógus, pszichológus</i>	
	<i>megfigyelés</i>	<i>tanító, szaktanár, osztályfőnök, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus</i>	<i>folyamatosan</i>
	<i>dokumentumelemzés (a tanuló iskolai produktumainak célirányos áttekintése)</i>	<i>tanító, szaktanár, osztályfőnök, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus</i>	<i>tanév eleje, illetve közben</i>
	<i>beszélgetés (gyerekkel, szülővel)</i>	<i>tanító, szaktanár, osztályfőnök</i>	<i>folyamatos</i>
	<i>a tanulók tanulási szokásainak felmérése (kérdőív)</i>	<i>tanító, szaktanár, osztályfőnök</i>	<i>első félév</i>
2. A tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztése (az iskolán)	<i>egyéni fejlesztés (fejlesztési terv alapján)</i>	<i>pedagógus, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus</i>	<i>folyamatos</i>
	<i>differenciált tanóravezetés</i>	<i>minden pedagógus</i>	<i>folyamatos</i>
	<i>korrepetálás</i>	<i>érintett pedagógus</i>	<i>folyamatos</i>

<i>belül)</i>	<i>napközi, tanulószoba</i>	<i>napközis nevelő, tanulószoba-vezető</i>	<i>folyamatos</i>
	<i>előkészítő évfolyam (az első osztály sikertelen elvégzése esetén az első osztály megismétlése a szülő kérésére)</i>	<i>tanító</i>	<i>tanév vége</i>
	<i>mentesítés bizonyos tárgyak értékelése alól</i>	<i>igazgató, tanító, szaktanár, szakértői bizottság szakemberei, szakértői bizottságok szakemberei</i>	<i>tanév eleje, illetve folyamatos</i>
	<i>kis létszámú osztályok</i>	<i>iskolavezetés, tanító, fejlesztő pedagógus</i>	<i>tanév eleje, ill. folyamatos</i>
	<i>tanulásmódszertan, tanulás tanítása</i>	<i>osztályfőnök vagy a kurzust oktató pedagógus</i>	<i>tanév eleje, illetve folyamatos</i>
	<i>tréning (tanulástechnika, koncentráció stb.), relaxáció</i>	<i>fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus, pedagógus</i>	<i>folyamatos</i>
3. A tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztése (iskolán kívül)	<i>a tanulási zavarokkal küzdő tanulók speciális szakemberekhez történő irányítása (szakértői bizottságok, orvosi intézmények)</i>	<i>tanító, szaktanár, osztályfőnök, fejlesztő pedagógus, gyermekvédelmi felelős</i>	<i>folyamatos</i>
4. A fejlesztés hatékonysága, értékelés	<i>a tanulók tanulási szokásainak felmérése (kérdőív)</i>	<i>tanító, szaktanár, osztályfőnök</i>	<i>tanév vége</i>

<i>dokumentumelemzés (a tanuló iskolai produktumainak célirányos áttekintése)</i>	<i>tanító, szaktanár, osztályfőnök, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus</i>	<i>tanév vége</i>
<i>fejlesztő szakemberek szöveges értékelése az egyéni haladásról</i>	<i>fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus</i>	<i>negyedévente, illetve tanév végén</i>
<i>megfigyelés</i>	<i>tanító, szaktanár, osztályfőnök, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus</i>	<i>folyamatos, illetve tanév vége</i>
<i>tanulmányi eredmények elemzése (dokumentumelemzés)</i>	<i>tanító, szaktanár, osztályfőnök, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus</i>	<i>tanév vége</i>
<i>beszélgetés (gyerekekkel, szülővel)</i>	<i>tanító, szaktanár, osztályfőnök</i>	<i>tanév vége</i>

Az iskolai nevelő-oktató munkában a tanulási zavar vagy a tanulási nehézség magatartászavarral és a szociális hátránnyal gyakran együtt jelentkezik, egymással szoros kölcsönhatásban van.

A tanulási nehézség vagy a tanulási zavar oka lehet születési, fejlődési rendellenesség illetve fogyatékoság vagy kisgyermekkorai betegség.

Ez megmutatkozik a következőkben:

- az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjén (hibás ejtés, szegényes szókincs, a szövegemlékezet fejletlensége).*
- olvasás-írás és a számolás zavara*
- mozgáskoordináció zavara*
- kialakulatlan testséma, tér- és irányérzékelési bizonytalanság*
- ritmusérzék fejletlensége*
- a vizuális elemző- és megfigyelőképesség gyengesége*
- a tartós figyelem hiánya*

Az iskolai tanulási kudarcok hatására a gyermekben olyan pszichés tünetek alakulnak ki, (érzelmi labilitás, szorongás, önbizalom hiánya, hiperaktivitás stb.) amelyek kedvezőtlen magatartási megnyilvánulásokat eredményeznek.

Ehhez társulnak olyan szociális kapcsolati zavarok, mint például a nem megfelelő anya-gyermek kapcsolat, az ingerszegény környezet, az elhanyagolt családi háttér stb.

Tapasztalataink alapján ezek a gyermekek a normál iskolai körülmények között, nagyobb létszámú osztályban, a megszokott módszerekkel nem képesek a tanulásban előrehaladni, fejlődni.

Az egyes képességek terén jelentkező elmaradás, lassúbb fejlődés rendszerint más pszichikus folyamatokkal is kapcsolatos. Például a felidézés nehézségei többnyire az észlelés és a megfigyelés folyamatainak elégtelenségeivel is összefüggenek, ezért elképzelhetetlen egy-egy képesség elszigetelt fejlesztése. Mindig a különböző intellektuális és érzelmi tényező együttes feltárására és fejlesztésére törekszünk.

Az érdeklődés a megismerő tevékenység belső motívuma. A képesség fejlődésének a belső aktivitás a legfontosabb indítéka, amely a tanulást, a valóság megismerését örömteli, szívesen vállalt tevékenységgé teszi. Lényeges, hogy a gyermeknek sikerélményt nyújtson a feladatok megoldása, hiszen ez növeli az érdeklődését, fokozza az erőfeszítést.

Az egyéni fejlődés szempontjából döntő fontosságú a szocializációs képességek, a társas kapcsolatok kialakítása. A tanulási zavar vagy nehézség társas beilleszkedési zavarral is párosulhat. Jobb intellektuális teljesítmény erősebb szociális kontaktussal járhat együtt.

Az értékelő-minősítő viszonyt fel kell váltani a megértő-okkereső beállítottságnak. A tünetek megváltoztatására, illetve kiküszöbölésére irányuló alkalmi, gyors beavatkozások nem oldják meg a személyiségzavart, nem eredményeznek hosszabb távon is ható belső pszichikus változást a gyermeknél. A zavar igazi korrekciójáról csak akkor beszélhetünk, ha az okok ismeretében a tanuló mindennapi életfeltételei, tevékenysége folyamatában törekszünk a pszichikus folyamatok befolyásolására. Fontos tényező tehát a tevékenységek feltérképezése, megfelelő környezet biztosítása, a megfelelő eszközök használata.

A tanulási kudarc komplex jelenség, ezért a leküzdésére irányuló tevékenységnek is sokoldalúnak kell lennie. A fejlesztő osztályok tanulóiban - még a felsőbb évfolyamokon is - nagyon erős az osztályfőnökhöz és a többi tanárhoz való személyes kötődés. Igénylik a mindennapi együttlétet, a gondok rendszeres megbeszélését. Az így kialakított oldott légkör feltétele a sikeres munkavégzésnek. Gyakran az otthoni környezet nevelési hiányosságait is az iskolában kell pótolni. A szülők nagy része nem motivált arra, hogy gyermekét a tanulásban segítse, de még arra sem, hogy teljesítményét értékelje. Ezért kiemelt helyen kell foglalkozni a helyes tanulási szokások és képességek kialakításával, a helyes önértékeléssel.

Alkalmazott pedagógiai módszereink, elveink a fejlesztő tevékenységben

- *A tananyagot a minimumra csökkentettük, és főként az elsajátítás módjában, tempójában igyekszünk a tanulók egyéniségéhez alkalmazkodni.*
- *A fejlesztő pedagógusok meghatározott órarend szerint emelik ki a tanulókat az órákról, szabadidős tevékenységekről, és a fejlesztő foglalkozások keretében változatos módszerekkel fejlesztik a tanulók személyiségét és tárgyi tudását.*
- *A nyelvi-kommunikációs készségek fejlesztését minden tanár feladatának tekinti. Fokozottan figyelünk arra, hogy a diák – a családi kommunikációs kapcsolat hiányából adódóan is – vagy egyáltalán nem érti a tankönyv szövegét, vagy egyszerre csak egy utasítás végrehajtására képes.*

- Új tantárgy belépésekor megismertetjük tanulóinkkal a munkaeszközöket, szakkifejezéseket. A szaknyelv gyakorlása, tanulása beépül a mindennapi munkába.
- Az elméleti anyag súlypontosításával, gyakorlásával juttatjuk el a tanulókat az ismeretek alkalmazásszintű elsajátítására. Ehhez nélkülözhetetlen a vázlatkészítés, és annak megtanulása.
- Az átlagosnál több időt fordítunk a gyakorlásra, ismétlésre.
- Az olvasási nehézségek miatt a gyerekek nagy része auditív módon képes csak az ismeretek befogadására, ezért a szemléltető eszközök használatát a vizuális képességek szempontjából is fontosnak tartjuk.
- Az írási, olvasási és számolási nehézségekkel küzdő gyermekek tanításakor és teljesítményértékelésekor speciális pedagógiai módszereket alkalmazunk.
- A videóra, hanglezemre, magnószalagra, vagy kazettára felvett anyagok a csökkent olvasási igényt is pótolják, kiegészítik a tanári közlést. Munkánkat megkönnyítették az írásvetítőkhöz készült főlíák, az előre elkészített feladatsorok, megoldási kulcsok.
- Jelentősen növelik munkánk hatékonyságát a játékok, amelyek egy része mozgásos tevékenység. Beépülnek az órai munkába, csökkentik a fáradtság érzését, fejlesztik a tanulók mozgáskoordinációját, térérzékelését.
- Az egyes osztályok közötti átjárhatóságot az azonos értékelési rendszer biztosítja. A felmérő feladatait az osztály szintjéhez alkalmazkodva állítjuk össze. Az értékelés azonban azonos norma szerint történik. Az értékelésbe beleszámítjuk a választható szorgalmi feladatokat, amelyek többnyire valamilyen alapkészség gyakorlását segítik. A tanulók aktivitása szintén beleszámít az értékelésbe.

Tanulási kudarcnak kitétt tanulók felzárkóztatását segítő további programelemek

A gyerekek túlnyomó többségének továbbtanulási esélye, műveltségük várható szintje az általános iskolából kilépve attól függ, hogy a gyermek milyen fejlettségi szinten kezdi meg tanulmányait az első évfolyamon, és a továbbiakban milyen képességekkel, készségekkel, jártasságokkal rendelkezik a tanuláshoz és egyéb ismeretszerzéshez. Ezt legoptimálisabban a kisiskolás korban lehet kialakítani (képességfejlesztés).

Kiemelt területek:

1. anyanyelvi (dyslexia, dysgrafia)

2. matematikai (dyscalculia)

A tanulók képességeinek nehézségei összefügghetnek a különböző értelmi és személyiségi folyamatok problémáival is.

Célkitűzések	Feladatok	Kritériumok
Dysgrafia, dyslexia esetén: Az írás, olvasás elsajátításának, tanulási zavarainak csökkentése, ha lehet megszüntetése. Az elmaradások mielőbbi felismerése, korrigálása.	Diagnosztizálás, okok feltárása (logopédus, pszichológus). <u>Dysgrafia, dyslexia</u> korrekciója: A fejlesztő pedagógus terápiás foglalkozásai,	A gyerekek legyenek tisztában problémáikkal. Fogadják el az erre irányuló javítást, segítséget Működjenek együtt mindenkori segítőjükkal, tanáraikkal, szakemberrel.

Célkitűzések	Feladatok	Kritériumok
<i>Súlyosabb esetekben speciális szakemberhez kell juttatni a gyerekeket (pszichológus, logopédus, szakorvos, a szakértői bizottság szakemberei stb.)</i>	<i>mozgásfejlesztés – finommotoros, nagymozgások erősítése, írástechnikai gyakorlatok (betűelemek, rajzok stb.), betűkapcsolási gyakorlatok, térbeli tájékozódás, kommunikációs képesség fejlesztése, korrekciója. <u>Logopédiai foglalkozások:</u> artikulációs gyakorlatok, akusztikus gyakorlatok (utánzás, térbeli tájékozódás), összeolvasás, olvasástechnika fejlesztése, intonáció, képzeletfejlesztés, szövegértés fejlesztése.</i>	<i>Legyen az osztályközösség és a család megértő, elfogadó, segítő.</i>
<i>Dyscalculia esetén: A nehézségeket előidéző okok enyhítése, megszüntetése. A tünet intenzitásának csökkentése. A lemaradás korrigálása. Legyen képes a gyermek a matematikai gondolkodás elsajátítására korosztályának megfelelően.</i>	<i>Diagnosztizálás, a legrövidebb időn belül a korrekció megkezdése. <u>Fejlesztő pedagógus, pszichológus:</u> korrigáló korrepetálás egyéni foglalkozással (méret, mennyiség, számfogalom kialakítása), logikus gondolkodás fejlesztése (következtetések, ok-okozat stb.), a sikertelenség, a kudarcélmény minimálisra csökkentése, az érteshez szükséges szókincs biztosítása, megértés gyakoroltatása (elemzés, összehasonlítás), figyelem korrekciója (memóriafejlesztés), önkontroll fejlesztése, kialakítása (önértékelés).</i>	<i>A tanuló legyen partnere segítőinek. Gyakorlásaival önállóan is próbálkozzon problémája megoldásával. Legyen tisztában lehetőségeivel és képességeivel. Vállalja a „küzdést”.</i>

1.6.3 A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése

A beilleszkedési és magatartási zavar komplex jelenség, a személyiség problémája, amelyben értelmi, érzelmi és akarati tényezők ötvöződnék.

A zavar létrejötté egy folyamat eredménye, melynek kezdete többnyire az első óvodás-iskolás években és a családi háttérben keresendő.

Általános feladatunk súlyos magatartási és beilleszkedési zavarral küzdő tanulóknál a szakértői bizottságokkal való kapcsolat felvétele, és szakvélemény kérése.

A szakértői bizottságok pszichológusainak javaslatai alapján, pedagógiai módszerekkel a tanuló támogatása, osztályközösségbe történő visszaillesztése, és kapcsolatainak javítása osztály- és iskolatársaival a pszichológus és a fejlesztő pedagógusok közreműködésével.

A kitűzött célok elérése érdekében folytatott tevékenység alatt mindvégig előttünk áll, hogy minden gyerek individuum.

A beilleszkedési zavarok okának ismeretében a problémákat három csoportba soroljuk:

- Pszichés zavarok állnak a probléma hátterében (önértékelési zavar, gyenge fékrendszer, konfliktuskezelési deficit, sérülékeny kudarctűrő képesség, tolerancia hiány, szabálytartás hiánya), illetve különböző kompenzációs mechanizmusok, mint projekció, elfojtás, agresszivitás, stb.
- Tanulási nehézségek váltják ki a problémát (percepció-dyslexia, dysgrafia, figyelem-hiperaktivitás, kommunikáció-autisztikus jelek, a szenzomotoros mozgás fejletlensége, csak szekunder jellegű memória).
- Rossz vagy hiányos szocializáció okozza a problémát (túlzott engedékenységgel, szeretet- és figyelemhiány, túlzott elvárások stb.)

A további célok csak az okok (részleges) elhárításával érhetők el, ennek megfelelően a fenti csoportok mindegyike számára más-más feladatok adódnak.

Fő célunk minden gyermek számára lehetővé tenni az optimális intellektuális és érzelmi fejlődést, a testi-lelki és szociális kibontakozást, hogy belső harmóniában, önmagával és környezetével egyensúlyban éljen.

Célkitűzések	Feladatok	Kritériumok
<p>I. <u>Pszichés zavarok</u> esetén: az adott diszfunkció csökkentése, esetleg megszüntetése a korábbi fejlődési szakaszban gyökerező hiányosságok és torzulások feltárása, rendezése, újratanulása. Érzelmi életük egyensúlyban tartása, sikereik és kudarcaik egészséges feldolgozásának segítése.</p> <p>A kompenzáló magatartásformák elhagyása.</p>	<p>Az okok (diszfunkció) felkutatása különböző diagnosztikai módszerekkel (pszichológus). A diszfunkció kezelése megfelelő terápiákkal: - személyiségfejlesztés egyéni és csoportos tanácsadás, relaxáció kognitív terápiák (Coping Cat) elsődleges és másodlagos kontroll erősítése program (PASKET) - kommunikáció szerepjátékok szerepátvitel szituációs játékok</p>	<p>Életkorának megfelelően a gyermek is értse meg a problémát. Érezze szükségét és fogadja el a segítségnyújtást. Kooperáljon (tanácsadó-kliens kapcsolatban). Csökkenjenek a szorongások. A megküzdő mechanizmusok erősödjenek. Érzelmi reakcióik a helyzethez adekvátak legyenek. Kompenzáló mechanizmusaik száma és intenzitása csökkenjen.</p>
<p>II. <u>Tanulási zavar</u> esetén: A tanulási nehézség csökkentése vagy megszüntetése (ez feltételezi az ezt kiváltó ok megszüntetését).</p>	<p>Beszédfejlesztés (logopédus): - arány- és hangsúlyeltolódás alkalmazása, - a környezet pontos észlelésén és tapasztalásán alapuló fejlesztés.</p>	<p>A fejlesztő és fejlesztett ösztönözése eredményeként fejlődés, változás mutatkozzék. (A fejlődés mértéke és ritmusa problémánként és tanulóként)</p>

Célkitűzések	Feladatok	Kritériumok
	<p><i>A tanulási zavart kiváltó okok felderítése és kiküszöbölése a fejlesztő pedagógusok által. Képesség és készségszint felmérés.</i></p> <p><i>Fejlesztő, felzárkóztató programok kidolgozása személyre szabottan, részleges kiemeléssel, arány és hangsúlyeltolódással.</i></p> <p><i>A támasztott követelmények pontos, objektív meghatározása az egyén lehetőségeihez mérten.</i></p> <p><i>A teljesítményorientáltság csökkentése.</i></p> <p><i>Oldott, bensőséges, szeretetteljes légkör megteremtése.</i></p> <p><i>Valamennyi apró, pozitív irányba történő változás megerősítése.</i></p> <p><i>A negatív kompenzáló magatartás ignorálása, más kompenzálási lehetőségek feltárása, az okok megszüntetése.</i></p> <p><i>Törekvés a szülőkkel való együttműködésre.</i></p>	<p>változó.)</p> <p><i>Legyen látható eredménye a fejlesztésnek az adott tanuló korábbi szintjéhez képest.</i></p>
<p>III. <u>Szocializációs zavar</u> esetén: <i>mivel a problémák a gyermek rendszerint a korai szocializáció rendellenes tanulási folyamatából, illetve a családi diszfunkciókból, vagy a szűkebb környezetéből erednek, ezért a problémából adódó zavarokat csupán csökkenteni tudjuk, de megszüntetni nem.</i></p>	<p><i>Fontos, az életkori sajátosságok ismeretében, az iskolás gyermektől elvárható viselkedésformák, és a még nem követelhető kontroll szétválasztása.</i></p> <p><i>Pontos meghatározása annak, amit elvárunk a gyermektől és ennek a gyermek számára jól érthető (életkorának megfelelő) közlése.</i></p>	<p><i>Tudja, hogy mit várnak el tőle.</i></p> <p><i>Döntéshelyzetben tudjon jó és rossz, helyes és helytelen között választani.</i></p> <p><i>Legyen képes elfogadni és követni a pozitív modellt.</i></p> <p><i>Érezze tanárai, nevelői jó szándékát.</i></p>

Célkitűzések	Feladatok	Kritériumok
<i>Célunk tehát a kompenzálás és a kooperáló szülők segítése a nevelési kérdésekben.</i>	<i>Feladatunk a pozitív modellnyújtás, a pozitív megerősítés és a minősítés. A gyermekben rejlő pozitív értékeknek kiaknázása. Szeretetteljes, meghitt légkör megteremtése.</i>	

1.6.4 A sajátos nevelési igényű tanulók segítésének programja

A sajátos nevelési igényű tanulók különleges gondozási igénye biológiai, pszichológiai és szociális tulajdonság-együttes, amely a tanuló nevelhetőségének, oktathatóságának, képezhetőségének az átlagtól eltérő jellegzetes különbségeit fejezi ki. A tanulók között fennálló - egyéni adottságokból és igényekből adódó - különbségeket iskolánk a helyi pedagógiai program kialakításakor figyelembe vette.

A sajátos nevelési igény kifejezi:

- a tanuló életkori sajátosságainak fogyatékoság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,
- az iskolai tanuláshoz szükséges képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, lassúbb ütemű és az átlagtól eltérő szintű fejleszhetőségét.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A fejlesztő program a helyi tanterven belül, mellékletként jelenik meg, és az integrációt segítő sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésére, nevelésére irányul. A nevelőtestület minden évben a munkaterv készítésekor felülvizsgálja, s meghatározza benne az anyagi kereteket is, s összefoglalja a célokat és fejlesztéseket.

A sajátos nevelési igényű tanuló fejlesztésére vonatkozó célokat, feladatokat, tartalmakat, tevékenységeket, követelményeket meg kell jeleníteni:

- az intézmény pedagógiai programjában,
- a helyi tantervben
- a tematikus egységekhez, tervekhez kapcsolódó tanítási-tanulási programban,
- az egyéni fejlesztési tervben.

A **sajátos nevelési igény** meghatározása: különleges bánásmód keretében sajátos nevelési igényű az a gyermek, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján

- mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén a halmozottan fogyatékos, az autizmus spektrumzavarral küzdő,
- pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott (pl.: dyslexia, dyspraphia, dyscalculia, mutizmus, kóros hiperkinetikus vagy kóros aktivitászavar).

1.6.3. A fejlesztő program tartalmi elemei

Általános célok – alapelvek

A rehabilitációs, rehabilitációs **ellátás közös elvei:**

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében, oktatásában részt vevő nevelési-oktatási intézmények egész nevelési-oktatási rendszerét átfogó, hosszú távú rehabilitációs, rehabilitációs célok és feladatok határozzák meg, melyeket az intézmény dokumentumai tartalmazzak.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan szakmaközi együttműködésben kialakított és szervezett nyitott tanítási-tanulási folyamatban valósul meg, mely az egyes tanulók vagy tanulócsoporthoz igényeiktől függő eljárások, időkeret, eszközök, módszerek, terápiák alkalmazását teheti szükségessé.

Általános alapelvek:

Az életkori csoportok megtartása mellett a tanulók egyéni haladási üteméhez igazodó, önmagukhoz mért fejlődést értékelő, sikerélményt biztosító, a reális életlehetőségeket folyamatosan szem előtt tartó oktatás és nevelés megvalósítása.

A **NAT alkalmazása** a SNI tanulók iskolai nevelésében, oktatásában is alapdokumentum, a benne meghatározott kiemelt fejlesztési feladatok a SNI tanulók számára is érvényesek. Az intézmény pedagógiai programjának és a helyi tantervének elkészítésekor figyelembe vettük:

- a köznevelési törvényt, a NAT és az Irányelv vonatkozó előírásait,
- a szülők elvárásait,
- és a tanulók sajátosságait.

Az „**Irányelv**” biztosítja, hogy:

- a fejlesztés megfelelő tartalmak közvetítése során valósuljon meg, segítse a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést,
- a követelmények igazodjanak a fejlődés lehetséges üteméhez,
- ha szükséges a fejlesztés terjedjen ki az iskoláskor előtti képességfejlődés területeire is,
- a rehabilitációs célú fejlesztő terápiák programjai váljanak az intézmény pedagógiai programjának tartalmi elemeivé,
- a tanulókat a nevelés-oktatás, fejlesztés ne terhelje túl.

Ennek érdekében az „**Irányelv**” **meghatározza:**

- a tartalmak kijelölésekor egyes területek módosítását,
- a sérült képességek rehabilitációs, rehabilitációs célú korrekciójának területeit,
- a nevelés, az oktatás és a fejlesztés szokásosnál nagyobb mértékű kiterjesztésére vonatkozó javaslatokat.

A SNI tanulók pedagógiai célú rehabilitációs/rehabilitációs ellátása

A SNI tanulók különleges gondozási igénye egy tulajdonság-együttes, mely az átlagtól eltérő jellegzetes különbségeit fejezi ki. Ezeket a különbségeket a helyi pedagógiai program kialakításakor vesszük figyelembe.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység közös célja és feladatai:

- a meglévő ép funkciók erősítése és bevonása a hiányok pótlása érdekében,
- a hiányzó vagy sérült funkciók helyreállítása, újak kialakítása,
- a különféle funkciók egyensúlyának kialakítása,
- a szükséges speciális eszközök elfogadtatása, használatuk megtanítása,
- az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni kompetenciák kialakítása.

A rehabilitációs, rehabilitációs **tevékenységet meghatározó tényezők:**

- a sérülés típusa, súlyossága
- a sérülés kialakulásának ideje
- a SNI tanuló életkora, állapota, műtétei, képességei, készségei, kognitív funkciói, meglévő ismeretei
- a társadalmi integráció kívánalmai: egyéni életút, továbbtanulás, pályaválasztás, lehetőség szerint önálló életvitel.

A SNI tanuló fejlesztésére vonatkozó célok, tartalmak, tevékenységek, követelmények megjelennek:

- a pedagógiai programban,
- helyi tantervben a tantárgyak programjában,
- a tematikus egységekhez, tervekhez kapcsolódó tanítási-tanulási programban,
- egyéni fejlesztési tervben.

A szakirányú végzettséggel rendelkező gyógypedagógiai tanári / terapeuta kompetenciája:

- programok összeállítása,
- fejlesztőmunka,
- közreműködés a tevékenységek tervezésében, s ezt követően a konzultációban.
- a többségi pedagógusok munkájának segítése

A pedagógiai feltételeket a köznevelési törvény határozza meg. Többlétszolgáltatásokat biztosít a SNI tanuló számára.

1.6.6. Az együttnevelés

1.6.6.1. Az együttnevelés objektív tényezői

Napjainkban az integráció azt jelenti, hogy a SNI gyermekek beilleszkednek a többségi nevelési intézményeket látogató gyermekek, fiatalok közé. A törvény kimondja, 47.§. (1) hogy „A sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani”.

Az együttnevelés sikeres megvalósítása érdekében a befogadó iskoláknak rendelkezniük kell azokkal a tárgyi és személyi feltételekkel, amelyeket a törvény előír.

Az 1993-ban megszületett közoktatási törvény és annak módosításai, valamint az 1998. évi Esélyegyenlőségi törvény rögzítik azokat a körülményeket melyek által megvalósulhat a sikeres integráció.

Az integrációt vállaló intézmények feladatai:

- **Alapító okiratában** szerepeltetni kell a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésének-oktatásának feladatát, s azt hogy milyen fogyatékosági csoporthoz tartozó gyermekekről van szó.

- Átdolgozott **pedagógiai programja** és a helyi tanterve tartalmazza a fogyatékoság típusához és fokához igazodó fejlesztő programot.
- **Szakemberek** biztosítása: szükségleteknek megfelelően gyógypedagógus, logopédus, pszichológus, konduktor.
- **Fejlesztő eszközök**, tanórai segédletek biztosítása.
- Egészségügyi és pedagógiai célú **habilitációs és rehabilitációs foglalkozások** biztosítása, a tanórai foglalkozásokon túl. Ennek meg kell jelennie az iskola óratervében, mely a fogyatékoság típusától függően az évfolyamra meghatározott heti óraszám.
- Egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az **értékelés és a minősítés** alól mentesítheti az intézmény igazgatója a szakértői vélemény alapján, melyről határozatot hoz.
- Az első évfolyamon az értékelés és minősítés alól mentesített tanuló számára **egyéni továbbhaladást** engedélyezhet az igazgató, vagyis a gyermek haladása eltérhet osztálytársaitól egyes tantárgyakban.

1.6.7.2. Az együttnevelés szubjektív tényezői

A törvényi háttér meglehetősen elengedhetetlen, de önmagában kevés, ennél sokkal nagyobb jelentőséggel bírnak a **szubjektív tényezők**.

Biztosítani kell:

- a SNI **tanuló beilleszkedését és együttthaladását a többi tanulóval**, ezt segíti a nyitottabb személyiség formálása, a szakértői bizottság által megjelölt pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat be kell építeni az **egyéni fejlesztési tervekbe**,
- a **pedagógusok, a szülők és a többi gyermek felkészítését**,
- **habilitációs, rehabilitációs szemlélet** érvényesítését, **sérülésspecifikus módszerek alkalmazását, folyamatos értékelést, együttműködést a szakemberekkel**.

1.6.7.3. Sikerkritérium az inkluzív, befogadó iskola kialakítása.

A befogadó iskolákban szeretik a heterogenitást, akár kiemelkedően tehetséges, akár fogyatékosággal élő tanulóról, akár hátrányos szociális helyzetű gyermekről legyen szó. A pedagógus itt nem hárítja a felelősséget másra, hanem igyekszik saját eszköztárát úgy bővíteni, hogy megoldást találjon a tanulási nehézségekre. Fontos, hogy a befogadó pedagógusok rendelkezzenek azokkal az ismeretekkel, melyek az adott fogyatékosági típust jellemzik. Mivel a többségi iskolák pedagógusai képzésük során alig-alig szerezhettek ilyen jellegű tudást, lényeges, hogy konzultáljanak a gyermeket segítő gyógypedagógussal, valamint továbbképzéseken vegyenek részt.

Elengedhetetlen, hogy a fejlesztésben résztvevő szakemberek **team-munkában** dolgozzanak, együtt kell meghatározni a tennivalókat.

Alapvető tényező továbbá, hogy a befogadó pedagógusok jártasak legyenek **differenciált tanulásszervezésben**.

A differenciálás az a folyamat, melynek során a pedagógus a tanulási folyamatot az egyes gyermekek egyéni szükségleteihez rendeli. Ezáltal tudja a tanulóhoz igazítani a tananyag tartalmát, szintjét, a tanulás ütemét, az alkalmazott módszereket, az ellenőrzés, értékelés, számonkérés típusát stb. Ez a fajta tanulásszervezés nemcsak a SNI gyermekek számára kedvező, hanem a csoport valamennyi tagjának. A pedagógus így kaphat képet arról, hogy ki milyen téren kiemelkedő, tehetséges, illetve ki miben marad el társaitól.

Az erősségekre építve és támaszkodva határozhatja meg azokat az eljárásokat, módszereket, amelyekkel az elmaradott területek fejleszthetők.

A szülők szerepe, befolyása felelőssége az inkluzív iskolában kifejezetten nagy. Elsősorban az egyéni igényekhez szabott **optimális, támogató környezetet** kell biztosítaniuk. Nagy

szerepet játszanak abban, hogy a beilleszkedés sikeres legyen, kapcsolatot tartanak az osztálytanítóval és a gyógypedagógussal.

Ha a gyermek fogyatékoságát korán felismerték, akkor a szülőnek már volt ideje feldolgozni, s akkor a szülői elfogadás megbízható támaszt jelent. Találkozhatunk olyan szülői magatartással, amikor az integrált oktatási forma választása a stigmatizációból való megszabadulás lehetőségét jelenti. Ilyenkor nem számíthatunk szülői érdeklődésre, s gyermekének sem tud érzelmi biztonságot nyújtani.

Az iskola és a szülők közti ideális kapcsolatnak a következő alapelvekre kell épülnie: a szülő és a szakember kölcsönösen tiszteljük egymást, az információáramlás kölcsönös legyen, érezzék a szülők, hogy a nevelési-oktatási folyamatban résztvevő pedagógusok elfogadják gyermekük egyediségét, ők is részesei a nevelési - oktatási folyamatnak.

A pedagógusoknak nem szabad figyelmen kívül hagyniuk az ép gyermekek szüleit sem, empátiás készséget kell kialakítani bennük, fontos, hogy a szülők támogassák gyermeküket a sajátos nevelési igényű tanulók elfogadásában. A pedagógusok feladata, hogy ismertesse a **gyermektársakkal** a fogyatékoság mibenlétét, a segítségnyújtás lehetőségeit. Meg kell találni azt az egyensúlyt, hogy a SNI tanuló pont annyi segítséget kapjon, amennyire szüksége van: se többet, se kevesebbet.

Együttműködés a szakemberekkel: az intézmény a sajátos nevelési igényű, fogyatékoságnak, létszámnak megfelelő szakembereket biztosít. A **gyógypedagógiai tanár / terapeuta** feladata sokrétű. Azon túl, hogy egyéni fejlesztési terv szerint közvetlenül foglalkozik a gyermekkel, koordinálja a rehabilitációs munkában résztvevő más szakemberek munkáját, kapcsolatot tart a szülőkkel, nyomon követi a gyermek fejlődését.

Kapcsolatot tart a többségi pedagógusokkal:

- segíti a diagnózis értelmezését,
- javaslatot tesz a környezet kialakítására, speciális eszközök kiválasztására, speciális módszerek alkalmazására,
- folyamatosan konzultál velük,
- ráirányítja figyelmüket a beszerezhető szakirodalomra.
- Szükség van logopédus, pszichológus, gyógytestnevelő, fejlesztő pedagógus bevonására is.

Helyzetkép

Intézményünkben enyhe fokban értelmi fogyatékos tanulók fejlesztése történik beintegrálva az osztályokba. Fejlesztésükkel gyógypedagógus foglalkozik.

1.6.9. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK FELZÁRKÓZTATÁSÁT SEGÍTŐ PROGRAM

1.6.9.1. BESZÉDFOGYATÉKOS TANULÓK MEGSEGÍTÉSÉRE IRÁNYULÓ PROGRAM

Beszédben akadályozottak, beszédfogyatékosok azok a gyermekek, akiknél öröklött, veleszületett, szerzett, organikus, funkcionális, pszichés és környezeti okok következtében az átmeneti, illetve tartós hang-, beszéd- és nyelvi zavar gátolja az egyén és a környezete közötti interakciót és alkalmazkodást.

Az akadályozottság megmutatkozhat a hangadásban, a hangzó beszédben, a beszédfolyamatoság felbomlásában, a beszéd észlelésében, megértésében, kivitelezésében, valamint az írás, olvasás, számolás területén. A beszédfogyatékos tanulónál a fenti tünetek, a

legenyhébb artikulációs eltéréstől az egész kommunikációt érintő súlyos zavarig minden változatban előfordulhatnak.

A kommunikációs nehézségek miatt különböző pszichés eltérések (magatartási zavarok), tanulási akadályozottság is kialakulhat.

A beszéd-rendellenesség felléphet a beszédfejlődés különböző szakaszaiban, de érintheti a már kialakult beszédet, nyelvet is.

Amennyiben a beszédhiba, beszéd fogyatékoság a kisiskolás kor kezdetére tartósan fennmarad, a tanuló folyamatos gyógypedagógiai ellátásra szorul. Az oktatás a pedagógiai, logopédiai ellátás, valamint az egészségügyi rehabilitáció a fogyatékoság jellegétől függ, amely lehet:

- beszédfejlődési elmaradás:(megkésett/akadályozott beszédfejlődés, diszfázia)
- artikulációs zavar: (pöszesség, orrhangzóság),
- beszédritmus-zavar: (dadogás, hadarás),
- centrális zavar: (disarthria),
- hangképzési zavar: (diszfónia),
- parciális teljesítményzavar: (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia),
- beszédészlelési, megértési zavar.

Az általános iskola első két évfolyamára összpontosul az ismeretszerzés beszéddel összefüggő eszközrendszerének elsajátítása, ezért a különleges gondozás szempontjából – amely elsősorban a módszerbeli és habilitációs /rehabilitációs teendőkben fogalmazódik meg.

A fejlesztéshez logopédus végzettség szükséges.

1.6.9.2. Kiemelt fejlesztési feladatok

Énkép, önismeret:

- erősödjenek pozitív személyiségjegyeik, alakuljon ki önismeretük, fejlődjön önbizalmuk és kudarctűrő képességük, személyiségük váljon harmonikussá,
- a fejlesztést úgy építjük fel, hogy az egész személyiségre irányuljon, a gyermekben reális énkép alakuljon ki, önbizalma, kudarctűrő képessége, feladattudata, kitartása,
- aktivitása, belső motivációja fejlődjön - a tanulót ösztönözzük beszédhibája leküzdésére, ugyanakkor készítjük fel őt az esetleges visszaesésekre, a maradványtünetekkel való együttélésre,
- a gyermekek állapotuktól függően, nyelvi-kommunikációs zavaraiak kompenzálása után,
- jussanak el az önállóság általuk elérhető optimális szintjére, képességeik kibontakoztatásával váljanak a társadalom aktív, cselekvőképes tagjává
- a fejlesztés segítségével a sajátos nevelési igényű gyermekek is tudják teljesíteni minden műveltségi területen a minimum követelményeket.

Információs és kommunikációs kultúra:

- a beszédükben akadályozott gyermekek fejlesztésében elsőbbséget kell biztosítani az ép beszélő környezetben integráltan folyó oktatásnak.

Tanulás:

- a fejlesztést tervszerűen, tudatosan kell felépíteni: beszédállapot felmérés – egyéni terápiás terv - tudatos módszerválasztás - komplexitás a fejlesztésben – folyamatos kísérés,
- munkánk során nagy hangsúlyt kell fektetnünk a sokoldalú percepciók fejlesztésére: fel kell használnunk, hogy a látási, hallási, kinezteziás, beszédmozgási ingerek, benyomások erősítve fejlődnek,

- tudatosan használjuk ki a transzferhatásokat, megismerve a beszéd fogyatékos tanuló „erős oldalait”, ezekre építve, a fejlesztést különböző átviteli megoldásokkal tegyük eredményesebbé.

Testi, lelki egészség:

- a tanuló motiválása beszédhibája leküzdésére; felkészítése a maradandó tünetek elfogadására, s ezzel való együttélésre.

Felkészülés a felnőtt életre:

- tájékoztassuk a szülőket, milyen továbbtanulási lehetőségek állnak gyermekeik előtt - integráltan oktató középiskolák, gimnáziumi tagozatok diszlexiások számára, ezt a tanuló is ismerje meg.

1.6.9.3. A megvalósítás keretei, eljárásai

A Beszédvizsgáló Országos Szakértői és a Szakértői Bizottság szakértői véleménye alapján iskolánkban együtt neveljük az ép értelmű beszéd fogyatékos és a nem fogyatékos gyermekeket. A gyermekek számára biztosítjuk az ép beszélő környezetet, a sajátos nevelési igényükből fakadó többlétszolgáltatásokat.

A gyermekek fejlesztése inkluzív (befogadó) osztályokban tanítási órákon, tanórán kívül – a sérülés típusától, súlyossági fokától függően egyéni, vagy csoportos - speciális fejlesztő foglalkozásokon, szabadidős tevékenységekben, szakkörökben, valamint napközis foglalkozás keretében történik.

1.6.9.4. Tanítási órák

Kiemelt szerepet kapnak az anyanyelvi fejlesztés, a testnevelés az ének-zene, a vizuális kultúra a technika és életvitel valamint tánc és dráma tantárgyak.

A megfelelő beszédtechnika kialakítása fontos része az anyanyelvi nevelésnek, ezeket alsó tagozatban a magyar nyelv és irodalom, valamint az ének-zene órákon napi rendszerességgel végezzük.

Az anyanyelvi fejlesztésnél figyelembe véve a sérülés jellegét az egyes műveltségi részterületek más-más hangsúlyt kaphatnak:

- az írás, olvasás előkészítő szakaszának időtartamát növeljük,
- olvasás-, írástanítási módszerként a hangoztató-elemző, illetve a diszlexia-prevenációs módszert használjuk,
- beszéd fogyatékos tanulóknál hosszabb begyakorlási és érési szakaszokat tervezünk,
- az anyanyelvi fejlesztés a kommunikációs szándék megvalósítására törekszünk a nevelés-oktatás minden területén,
- a tantestület tagjai törekszenek, hogy mindig jó beszédpéldát nyújtva, helyes beszédtechnikával kommunikáljanak a gyermekekkel.
- A beszéd-rendellenességgel küzdő tanulóknál gyakran tapasztalhatók a nagy- és finommozgások zavarai, a testtudat a testérzet a testséma kialakulatlansága, a téri tájékozódás fejletlensége is.

A testnevelés, környezetismeret és a művészetek tárgyak jól szolgálják a téri orientáció - mozgás - ritmus fejlesztését, mely hatással van a beszédkoordinációra.

Idegen nyelv oktatásánál körültekintően járunk el, a minősítés alóli felmentés helyett a módszerek változtatását is lehetségesnek tartjuk.

A pedagógusok a szakértői vélemények, alapos megfigyelések, a gyógypedagógus, a fejlesztős pedagógus valamint a pszichológus segítségével, a tanulók egyéni sajátosságainak ismeretében a differenciálás különböző módjait alkalmazzák:

- *segítségadásban*: a feladat megisméltése a beszéd fogyatékos tanulónak megfelelő nyelvi szinten,
- *a feladatok szintjén*: mennyiség, technikai kivitelezés: - írás területén gyereknél, rajzos vagy szóbeli megoldás, illetve szóbeli felelet helyett írásbeli válasz,
- *szociális keretek szintjén*: párban, vagy csoportban végzett munka oldja az akadályozott tanuló elszigetelődését,
- *tanulási stílus szerint*: auditív, vizuális, vagy motoros területre támaszkodik inkább a gyermek,
- *a célok szintjén*: egyes beszéd fogyatékos tanulóknál mérlegelni kell, mi az a minimális tudás, amelyet egy-egy szakasz határára el kell érni, melyre a további szakaszok épülhetnek,
- *értékelésben*: a tanulót önmagához, fejlődéséhez kell mérni - erre legalkalmasabb a szöveges értékelés.

1.6.9.5. Pedagógiai célú habilitációs / rehabilitációs foglalkozás

Logopédiai terápia: sérülés pecifikus egyéni vagy csoportos megsegítést foglal magában, egyéni fejlesztési terv alapján.

A logopédus munkájában komplex ellátásra törekszik, feladata a beszéd-rendellenességek kompenzálása, a funkciófejlesztés, az olvasás-, írászavarok redukációja.

A terápia nem zárul le a beszédhiba javulásával, megszűnésével, utógondozásra is szükség lehet, amely jelenti a beszédállapot szinten tartását, ellenőrzését, az esetleges visszaesések prevencióját. További cél a másodlagos tünetek megelőzése, a sérült pszichés funkciók fejlesztése.

Az utógondozás sikerét a logopédussal való szoros együttműködés segíti.

A logopédus feladatai:

- a fogadó pedagógusok tájékoztatása a beszéd fogyatékoság típusáról, a gyermek fejlesztési lehetőségeiről, az alkalmazható módszerekről, szakirodalomról,
- a beszédben akadályozott gyermek „erős” és „gyenge” oldalainak bemutatása,
- konzultáció a pedagógussal a tanuló fejlődéséről, előmeneteléről,
- kapcsolattartás a beszéd fogyatékos gyermek, valamint a befogadó osztály tanulóinak szüleivel,
- kapcsolattartás a habilitációs/rehabilitációs fejlesztésben résztvevő más szakemberekkel a komplex fejlesztés team-munkát igényel (pszichológus, fejlesztőpedagógus, gyógytestnevelő),
- a beszédben akadályozott gyermek orvosi vizsgálatának kezdeményezése.

1.6.9.6. Tanórán kívüli tevékenységek

Napközis foglalkozások:

- A délelőtti tanítási órákon megszerzett ismereteket itt mélyítjük el, olyan tanulási technikákat alakítunk ki, amelyek lehetővé teszik a megközelítően önálló ismeretszerzést.
- Komplex személyiségformálásra törekszünk, az egyéni sajátosságokat szem előtt tartva.

- A sikeres szocializációhoz szükséges normák, szabályok kialakítására, gyakoroltatására törekszünk.
- Olyan szabadidős tevékenységeket teszünk lehetővé, amelyek jótékonyan hatnak az anyanyelvi fejlettségi szintre: emlékezet-, szerialitás-, szókincs-, gondolkodás-, mozgás-, figyelemfejlesztő játékok.

Szakkörök:

A beszédben akadályozott gyermekek is megtalálhatják iskolánkban azokat a tevékenységeket, szakköri foglalkozásokat, amelyek érdeklődésüknek megfelelnek. Gátolt kommunikációjukban is oldódik a szorongásuk, ha valamilyen területen sikereket érhetnek el. Iskolánkban működik: kézműves szakkör, mazsorett csoport, tömegsport, torna, énekkar, stb. (ajánlás) mindig a gyermekek és szülők igényeinek: megfelelően.

Szülői értekezletek, fogadóórák:

Ezekon az alkalmakon lehetőség nyílik a szülők számára, hogy megismerjék a beszéd fogyatékos gyermek fejlesztése érdekében rájuk háruló feladatokat, életperspektívát. Empátias készség kialakítására törekszünk a többi gyermek szüleiben, fontos, hogy a szülők is támogassák gyermekeiket a fogyatékos gyermek elfogadásában. Egységes értékrendet kell kialakítani a viselkedés területén, a jutalmazás és büntetés egybehangzó alkalmazása a helyes magatartásformák kialakítása érdekében.

1.6.10. ENYHE FOKBAN ÉRTELMI SÉRÜLT TANULÓK A TANULÁSBAN AKADÁLYOZOTT TANULÓK FEJLESZTÉSÉT SEGÍTŐ PROGRAM

Az értelmi fogyatékosok egyik csoportját képezik. Az enyhe fokban értelmi sérültek személyiségfejlődési zavara, akadályozottsága az idegrendszer enyhe, különféle eredetű, öröklött vagy korai életkorban szerzett sérülésével és/ vagy funkciózavarával függ össze. Pszichodiagnosztikai vizsgálatokkal megállapítható a kognitív funkciók lassúbb fejlődése. A tanulásban akadályozott gyermekek körébe tartoznak azok a tanulók, akiket korábban a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság, a köznevelési törvény szerint Szakértői Bizottság enyhén értelmi fogyatékosnak minősített. A tanulásban akadályozott tanulók Helyi Tantervének tartalmi elemeit az SNI kerettanterv határozza meg, melyet az iskola helyi tantervébe (tantárgyanként) indokolt beépíteni, annak szerves részét kell képeznie.

1.6.10.1. Kiemelt fejlesztési feladatok:

- a) Bevezető szakasz: 1-2. évfolyam
- b) Kezdő szakasz: 3-4. évfolyam

Ebben a két szakaszban a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésére helyeződik a hangsúly. A tanulók között meglévő eltérések differenciált eljárások, tartalmak és oktatásszervezési megoldások, terápiák alkalmazását teszik szükségessé. A képességfejlesztésben hangsúlyos szerepük van a közvetlen érzéki tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek. A tanuló

fejlesztésének hosszú folyamatában az aktuális igényeknek megfelelően kell módosulnia a pedagógiai folyamat korrekciós, kompenzáló jellegének.

A bevezető szakaszban szükség esetén javasoljuk - a közoktatási törvény által biztosított lehetőséggel élve - egy évfolyam tananyagának elsajátítására egy tanévnél hosszabb időtartam tervezését. A hosszabb időkeret nagyobb esélyt nyújt az alapvető kultúrtechnikák eszközszintű elsajátítására, amennyiben megfelelő motiváltság mellett, ismétlődő tanulási folyamatban, állandó aktivitásban egyre önállóbb tanulási tevékenységre készíteti a tanulókat. A gyógypedagógiai nevelésnek az egész személyiség fejlesztésére kell törekednie.

E két szakaszban nagyobb hangsúlyt kap a tanulási, magatartási és viselkedési szokások következetes kialakítása és megerősítése.

c) Alapozó szakasz: 5-6. évfolyam.

d) Fejlesztő szakasz: 7-8. évfolyam.

Az alapozó és a fejlesztő szakaszban a tanulók fejlesztése elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra épül. Hangsúlyosabbá válik az önálló tanulási tevékenység. A tanítás-tanulás folyamatában előtérbe kerül a verbális szint, de a tanulók fejlettségének megfelelően, differenciált módon jelen van a manipulációs és a képi szint is.

1.6.11. A PSZICHÉS FEJLŐDÉS ZAVARAI MIATT NEVELÉSI, TANULÁSI FOLYAMATBAN TARTÓSAN ÉS SÚLYOSAN AKADÁLYOZOTT TANULÓK (RÉSZKÉPESSÉGZAVAR) FEJLESZTÉSÉT SEGÍTŐ PROGRAM

A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók csoportjába azok a tanulók tartoznak, akik az iskolai teljesítmények és a viselkedésszabályozás területén a kognitív, emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmozott előfordulása miatt egyéni sajátosságaik figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológiai megsegítést, gyógypedagógiai segítséget igényelnek.

Tanulási és viselkedési problémájuk specifikus tanulási zavarok, azaz

- diszlexia,
- diszortográfia,
- diszkalkúlia,
- diszgráfia és diszpraxia, mint a motoros képességek fejlődési zavara, valamint ezek maradványtüneteinek fennállása,
- a fentiek együttjárása miatt a kevert specifikus tanulási zavarok;
- hiperaktivitás és figyelemzavar; továbbá
- a szocio-adaptív folyamatok zavarai, az érzelmi kontroll, ön, vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségét mutató magatartásjellemzők, az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődésében mutatkozik meg.

A normalitás övezetébe tartozó értelmi összteljesítményük mellett megjelenő teljesítmény és viselkedészavaraik a pszichikus képességek egyenetlen fejlődésének következtében alakulnak ki, és gyakran mutatnak az idegrendszeri folyamatok diszharmonikus szerveződéséből eredő együttjárást. Minthogy gyakran élnek át kudarchelyzetet, az iskolai teljesítményelvárások iránti közömbösség, elutasítás, illetve önértékelési zavarok, különböző jellegű beilleszkedési problémák alakulhatnak ki.

Ezek a sajátosságok az életkor előrehaladásával a társadalmi beilleszkedés szempontjából fokozott veszélyeztetettséget idézhetnek elő.

A tanítás-tanulás folyamatában a **részképeségzavarok** körébe elsősorban az alapvető eszköztudás (olvasás, írás, számolás) elsajátításának és képességének deficitjeit, valamint az általuk kiváltott következményes magatartási és/ vagy tanulási zavarok komplex tünetegyüttesét soroljuk. E fogyatékoság deficiál - diagnosztikai jellemzője, hogy a részképeségben az intelligencia szintjének ellentmondó súlyos teljesítménybeli elmaradás, teljesítményszóródás mutatható ki a mozgáskoordináció és a beszéd szintje között.

1.6.12. Kiemelt célok, feladatok

- Kudarctűrő képesség növelése.
- A tanulási zavarok kialakulásáért felelős funkciók fejlesztése.
- A sajátos nevelési igényű tanulók túlterhelésének elkerülése a fejlesztő folyamatban.
- Tankötelezettségük teljesítését szakember segítségével végezzék.
- Önbizalom, önismeret, önértékelés fejlesztése, reális énkép kialakítása.
- Pontos diagnózis és fejlesztési szempontok, módszerek igénylése, vizsgálatok elvégzése.
- A tanuló fejlettségének megfelelően egyéni továbbhaladás biztosítása.
- Testnevelés és sport műveltségi területen az első tanévben szenzoros integrációs program és/vagy gyógyújszás alkalmazása.
- Önállóságra nevelés.

*Kiemelt feladatok **diszlexia, diszgráfia** esetén:*

- testséma biztonságának kialakítása,
- téri és időrelációk kialakítása praktikus és verbális szinten,
- vizuomotoros koordináció gyakorlása,
- látás, hallás, mozgás koordinált működtetése,
- beszédfejlesztés, aktív szókincs bővítése, helyes ejtése,
- verbális figyelem és emlékezet, intenzív fejlesztése,
- hang - betű kapcsolat kialakítása; fonémahallás fejlesztése,
- makacs betűtévesztések kiküszöbölése (egymástól távol tanítjuk, sok mozgással, hangoztatással stb. pl.: b-d-p, o-ó, u-ú, ü-ű, ö-ő),
- figyelem megosztása az olvasástechnika és a szöveg tartalma között,
- toldalékok körültekintő olvasása,
- olvasástechnika, tempó fejlesztése,
- olvasás-írás tanítása (esetleg újratanítása) hangoztató - elemző vagy diszlexia prevenciók módszerrel,
- olvasás, írás készségének folyamatos gondozása az egész iskolai pályafutás alatt,
- idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel,
- segítő környezet folyamatosan álljon rendelkezésre,
- kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,
- olvasásképtelenség esetén a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, gépi írással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával.

A megvalósítás színterei

- minden tanórán,
- fejlesztő, felzárkóztató foglalkozáson,
- napközi, tanulószoba.

Kiemelt feladatok diszkalkúlia esetén:

- testséma kialakítása,
- téri relációk biztosítása,
- a relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelv tudatosítása,
- számfogalmak kialakítása és bővítése, a manipuláció előtérbe helyezése, képi vizuális megerősítés,
- az érzékelés - észlelés, a figyelem az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése,
- segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése (számológép, naptár stb.),
- az alapműveletek fogalmi kialakítása, képi, vizuális megörökítése, sokoldalú gyakorlásuk a már „birtokolt” számfogalmakkal építkező számkörökben,
- a matematikai nyelvi relációk tudatosítása, szöveges feladatok megoldása,
- gyógypedagógiai segítség speciális módszerekkel, egyéni sajátosságokhoz igazított megjegyzést segítő technikák megtalálása, alkalmazása,
- szerialitás erősítése.

A megvalósítási színterei

- matematika óra,
- napközi, tanulószoba,
- rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozás,
- felzárkóztató foglalkozások,
- szabadidő (képességfejlesztő játékok).

Kiemelt feladatok a részképességzavar és/vagy fogyatékosságok együttes, halmozott tüneteit mutató tanulók esetén (hiperkinetikus zavarok):

A halmozott fejlődési zavar a beszéd / nyelv, a mozgás, a kognitív képességek eltérő és egyenetlen fejlődését foglalja magába. Komoly akadálya az olvasás, írás, számolás elsajátításának. Speciális fejlesztés, logopédiai- és pedagógiai ellátás szükséges.

A percepció minden területét fejleszteni kell:

- a vizuális, az akusztikus, a mozgásos észlelés folyamatait,
- a motoros képességeket,
- a beszéd és nyelvi készség állandóságát.

A különleges gondozás igényeit gyógypedagógus végzi.

- Tanácsadás osztályfőnöknek, tanítónak, szaktanárnak, szülőnek.
- Együttműködés a pszichológussal.

A megvalósítás színterei

- tanóra,
- napközi, tanulószoba,
- gyógypedagógiai foglalkozás egyéni terápiás terv alapján.

1.6.13. Az iffúságvédelemi feladatok ellátása

A gazdasági és társadalmi változások következtében tömegméretekben jelentkező, és a családok életében felhalmozódó problémák kihatnak a gyermek- és ifjúságvédelemre, gondozásra is. Egyre több a veszélyeztető tényező: az urbanizáció, a családok széthullása, a túlzott anyagiasság, a munkanélküliség, vagy csak a szegénység.

A fiatalok fejlődését veszélyeztető sérülések (biológiai-fiziológiai, szociális, pszichés) gyakran össze is függenek egymással.

Az iskolai gyermek-és ifjúságvédelem feladata, hogy enyhítse, ha lehet, kiküszöbölje a családi nevelésből, a környezetből fakadó intenzív ártalmakat, illetve a társadalmi viszonyok negatív hatásaitól úgy védjük a fiatalt, hogy felkészülhessenek az ártalmak kivédésére is. Az ellátásban alapszinten minden pedagógus együttműködik, **kiemelt feladata** az osztályfőnöknek, a gyermekvédelmi felelősnek, védőnőnek van.

A gyermek-és ifjúságvédelmi felelős feladata különösen:

- a tanulókkal kapcsolatos megelőző, óvó és védő tevékenység
- a vészhelyzetek feltárása, csökkentése annak érdekében, hogy a fiatal fejlődését ne akadályozzák
- a rászoruló tanulók étkezési, ösztöndíj és egyéb támogatások megszerzésében segítése, javaslatot tesz az iskolai segítyezésre
- kezdeményezi anyagi veszélyeztetettség esetén, hogy az igazgató indítson eljárást a fiatal állandó lakhelye szerinti települési önkormányzatnál rendszeres vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megállapítása érdekében, sürgős esetben segít a gyermek elhelyezésében
- együttműködik a tantestület tagjaival, az osztályfőnökkel a fiatal veszélyeztetettségének megelőzésében, megszüntetésében
- kapcsolatot tart a pszichológussal, előadásokat szervez az osztályfőnöki órákra drog, alkohol, dohányzás stb. témakörökben
- az egészségvédelmi program kidolgozását és folyamatos karbantartását elősegíti, végrehajtását ellenőrzi
- segíti az osztályfőnökök felkészülését az egészséges családi életre nevelés témakörben
- gyermekbántalmazás véelme vagy egyéb pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető veszélyeztető tényező megléte esetén kezdeményezi, hogy az igazgató értesítse a Gyermekjóléti Szolgálatot,
- hetente meghatározott időpontban fogadóórát tart a szülőknek és a fiataloknak (nyilvánosságra az ellenőrzőben hozzuk).
- az egészségvédelmi program kidolgozását és folyamatos karbantartását elősegíti,
- végrehajtását ellenőrzi,
- Az iskolai ifjúságvédelem három területre terjed ki: a fiatal fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére, feltárására és megszüntetésére.

Gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek:

- kapcsolatfelvétel a családdal, indokolt esetben
- felvilágosító munka szülői értekezleteken, fogadóórákon
- ismeretterjesztés (veszélytényezők, bűnözés, kábítószer stb.) – osztályfőnöki óra, meghívott külső előadók (védőnő, drog prevenciók szolgálatok, rendőrség szakemberei).
- pszichológiai segítség,
- nevelési tanácsadó, családsegítő igénybevétele,
- délutáni klub, szakkörök működtetése,

- kedvezményes táborozások
- ösztöndíjak (pl. Romano Kher,)

1.6.14 A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység szerves része az intézményünk Pedagógiai Programjának.

A megvalósítás szinterei

Tantárgyi struktúrában

differenciált tanulásszervezés
felzárkóztató foglalkozások

Tanórán kívüli tevékenységben

Hátrányos- és veszélyeztetett tanulók kötelező tanulószobai foglalkoztatása
Beszédhibás gyermekek logopédiai oktatása
hátrányos helyzetű, de tehetséges tanulók szakköri foglalkoztatása

Ifjúságvédelmi tevékenységben

egységes tantestületi szemlélet az e területen adódó feladatok megoldásában
napi kapcsolat védőnővel, orvossal, családsegítővel, fenntartóval, óvodai ifjúságvédelmi felelőssel, rendőrrel a szociális problémák leküzdésére
drogelhárítási program beépült az iskolai munkatervbe

Anyagi támogatások:

tankönyvtámogatás, tartós tankönyv juttatás
gyermekvédelmi támogatás
napi háromszori étkezési lehetőség biztosítása
költségvetési kereten felül pályázatok elnyerésével színházlátogatások, kirándulások, táborozások lebonyolítása

1.7 Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje

Diákönkormányzat

A tanulók és tanulóközösségek érdekeinek képviselőjére, a tanulók tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének segítésére az iskolában diákönkormányzat működik. Az iskolai diákönkormányzat munkáját a 3-8. osztályokban megválasztott küldöttekből álló diákönkormányzati vezetőség irányítja. A diákönkormányzat tevékenységét az iskola igazgatója által megbízott nevelő segíti.

A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkatervről, illetve az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- **az iskola igazgatója** legalább évente egyszer a diákközgyűlésen, valamint a diákönkormányzat vezetőségének ülésén,
- **a diákönkormányzat vezetője** két havonta egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén és a faliújságon keresztül,
- **az osztályfőnökök** folyamatosan az osztályfőnöki órákon.

1.8 Kapcsolattartás a szülővel, tanulókkal, az iskola partnereivel

1.8.1 A tanulók közösségét érintő kapcsolattartási formák

Tanulóink

- *kapjanak az iskolától értékálló tudást az anyanyelv, az idegen nyelv, a művészet, a sport és az informatika területén;*
- *ismerjék meg és érvényesítsék jogaikat: vegyenek részt az iskola színes, sokoldalú életében (működő diákönkormányzat);*
- *értékeljék saját és mások tudását, a tanulásnak legyen tekintélye;*
- *fejlődjön önismeretük;*
- *saját képességeiknek megfelelő maximális tudást (jártasság, készség) szerezzenek,*
- *olyan humán értékeket sajátítsanak el, mint becsület, tisztesség, egymás tisztelete, hazaszeretet, magyarságtudat;*
- *kapjanak személyiségfejlődésüknek és képességeiknek megfelelő egyéni bánásmódot.*

Célkitűzések	Feladatok	Kritériumok
<i>Alakuljanak ki a személyiség olyan értékes tulajdonságai, mint a szervezőkészség, aktivitás, önállóság, kitartás, érdeklődés, kollektivitás.</i>	<p><i>Az osztályközösség az iskola és a diákönkormányzat legkisebb működő egysége, amelynek alapértékei:</i></p> <p><i>tanulói joggyakorlás, célok demokratikus meghatározása, közösségen belüli vita, kritika, választott tisztségviselők tevékenysége,</i></p> <p><i>Az osztályközösség választja meg az osztály tisztségviselőit, s delegál képviselőket az iskola diákönkormányzatába.</i></p> <p><i>Az osztályközösség élén, mint pedagógus vezető, az osztályfőnök áll. Feladata sokrétű.</i></p>	<p><i>A tanulók tudjanak:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>együttműködni társaikkal,</i> - <i>mások szempontjait is figyelembe véve cselekedni,</i> - <i>felmerülő akadályok esetén dönteni az életkoruknak megfelelő szinten,</i> - <i>tetteikért felelősséget vállalni.</i>

Célkitűzések	Feladatok	Kritériumok
	<p><i>Az ezzel kapcsolatos legfőbb elvárások:</i></p> <p><i>szabad véleménynyilvánítás lehetőségének és a demokratikus döntés létrejöttének biztosítása.</i></p> <p><i>irányítsa úgy a tanulókat, hogy minél többen jussanak érdemi munkával járó megbízáshoz (titkár, helyettes, tanterem-, tanulmányi-, kulturális-, sport-, szekrényfelelős, ügyeletvezető és ügyeletesek stb.), az iskolai és osztály önkormányzattól kapott információkat építse be nevelő munkájába.</i></p>	
<p><i>A tanulók megismerhessék és gyakorolhassák a demokrácia elemeit, jogait és kötelességeit.</i></p>	<p><i><u>Diákönkormányzat (DÖK) működtetése:</u></i></p> <p><i>Az iskolai diákmozgalmat a DÖK-segítő pedagógusok támogatják és fogják össze.</i></p> <p><i>A DÖK-nek legyen a tanulók által elfogadott szervezeti és működési szabályzata.</i></p> <p><i>Tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed.</i></p> <p><i>Véleményt nyilváníthat:</i></p> <p><i>*a tanulók nagyobb közösségét érintő kérdések tárgyalásakor,</i></p> <p><i>*a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetésekor, szervezésekor,</i></p> <p><i>*a tanórán kívüli tevékenységek formáinak meghatározásakor,</i></p> <p><i>*a könyvtár és az iskolai sportkör működési rendjének megállapításakor,</i></p>	<p><i>A tanulók:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>tudják érdekeiket felmérni, megfogalmazni, képviselni,</i> - <i>tudjanak érvelni, vitázni mások nézeteinek tiszteletben tartásával,</i> - <i>legyenek képesek kompromisszumra jutni,</i> - <i>az elfogadott döntéseket hajtsák végre, tartásukba,</i> - <i>tudjanak és merjenek véleményt mondani.</i>

Célkitűzések	Feladatok	Kritériumok
	<p>* más jogszabályban meghatározott kérdésekben.</p> <p>A tanulóifjúságot az iskola vezetősége és a nevelőtestület előtt az iskolai diákönkormányzat képviseli.</p> <p>A DÖK képviseli tanulóársait az iskola vezetősége, a nevelőtestület, az SZMK értekezleteinek vonatkozó napirendi pontjánál.</p> <p>A diákönkormányzat a tanulókat faliújságon, iskolarádióon keresztül, valamint az iskolagyűlésen tájékoztatja.</p>	
<p>Gyakorolják a demokratikus munkakultúrát, a hatalommal való élelét, a közösség szolgálatát, az alkalmazkodást az eltérő nézetekhez.</p>	<p>Az Iskolagyűlés a legmagasabb fórum, amelyet évente legalább egy alkalommal össze kell hívni.</p> <p>Az iskolagyűlésen a DÖK és az iskolavezetés beszámolhat az előző iskolagyűlés óta eltelt időszak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - munkájáról, és minősítheti azt, - a tanulói jogok helyzetéről, érvényesüléséről, - tanulmányi versenyekről, - ügyeletési munkáról. <p>Az iskolagyűlésen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bárki felszólalhat, közérdekű észrevételt, javaslatot tehet, kérdezhet, - döntést csak a megtárgyalt ügyekben születhet. 	<p>Az alá- és fölérendeltségi viszony tanítsa meg a tanulókat a vezetésre és az alkalmazkodásra egyaránt.</p>
<p>A tanuló egyéni (akár magánjellegű) problémáival keresse meg tanárát.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Az osztályfőnök, vagy bármelyik pedagógus keressen megoldást a felmerülő problémára. - Szükség esetén álljon rendelkezésre a pszichológus is. <p>Kívánság-láda.</p>	<p>A tanuló teljes biztonsággal és bizalommal fordulhasson segítségért a pedagógushoz.</p>

1.8.2 A szülők közösségét érintő együttműködési formák:

A szülő

- ismerje saját és gyermeke jogait, kötelességeit;
- mindenkor bizalommal fordulhasson véleményével, javaslatával vagy problémáival a pedagógusokhoz;
- kapjon támogatást az iskolától problémáinak megoldásához;
- együttműködhessen a pedagógusokkal gyermeke nevelésében.

Célkitűzések	Feladatok	Kritériumok
<i>Az iskolában a nevelő és oktató munka segítése, a nevelőtestület, a szülők és a tanulók, az intézmény-fenntartó, intézmény működésében érdekelt más szervezetek együttműködésének előmozdítása.</i>	A partnerközpontú hálózat kiépítése.	<i>Közös gondolkodás, a felelősség vállalása.</i>
<i>Tanulóink többsége különböző társadalmi és természeti környezetből érkezik. Ezért különösen fontos a szülői közösségek kialakítása és fejlesztése. Nagyon sok a hátrányos helyzetű, csonka család, és az ő érdekeiket nehéz feladat összefogni.</i>	A környéken lakók segíteni tudnak minket: - iskoláink környezetének ápolásában, tisztántartásában, - programjaink megvalósításában. Az iskola segítséget adhat: lakógyűlések, rendezvények megtartásához, hasznos hulladék gyűjtéséhez, akciók, kulturális és sport programok szervezéséhez.	<i>Ki kell alakítani az iskola és a környéken lakók barátságos, kölcsönös segítségnyújtáson alapuló kapcsolatát.</i>
<i>A szülők szervezett együttműködése törvény adta jogaik és kötelességeik érvényre juttatására.</i>	Szülői közösség (SZK) dönt saját szervezeti és működési rendjéről. feladata az iskolai és családi nevelés összehangolása, vélemények és javaslatok közvetítése az iskola felé,	<i>Az iskola életének ne csak szemlélői, hanem aktív résztvevői legyenek a szülők.</i>

Célkitűzések	Feladatok	Kritériumok
	<p>az intézményt segítő kezdeményezések, munkák szervezése, mozgósítás az iskolai rendezvényekre, pályázatok írása, szülők közötti kapcsolattartás, vezetőit az igazgató összehívhatja, ahol tájékoztatást ad az intézmény munkájáról, feladatairól, aktuális problémákról.</p>	
<p>Ismerjék meg a szülők az iskola helyzetét, céljait, feladatait, terveit, és az elért eredményeket.</p>	<p>Igazgatói tájékoztatás a szülői összejövetelek alkalmával:</p> <p>tanévnyitó ünnepély, tájékoztató értekezletek (évente két alkalom), évzáró ünnepély- a tanulmányi év értékelése, jutalmak, oklevelek kiosztása.</p>	<p>A szülők legyenek jól tájékozottak az iskola életéről. Konstruktív véleményükkel segítsék az iskolai munkát.</p>
<p>A szülők nevelő munkájának intenzívebbé tétele. A szülők elméleti és gyakorlati pedagógiai ismereteinek fejlesztése. Az iskola és a család pedagógiai törekvéseinek összehangolása.</p>	<p>Szülői értekezlet (3 alkalom/év)</p> <p>Az azonos osztályba járó tanulók szülei számára az osztályfőnök tartja.</p> <p>A szülők tájékoztatást kapnak a tanév rendjéről, az aktuális feladatokról.</p> <p>Az osztályfőnök beszámolót tart az osztály tanulmányi eredményeiről, magatartásáról, szorgalmáról, a munka körülményeiről, a nevelést segítő és gátló tényezőkről.</p> <p>5. évfolyamon szeptemberben összevont formában a tantárgyi követelményeket, 8. évfolyamon decemberben a beiskolázás rendjét</p>	<p>Legyenek tájékozottak a szülők gyermekük osztályával kapcsolatban. Kapjanak használható segítséget a gyerekek problémáinak megoldásához.</p>

Célkitűzések	Feladatok	Kritériumok
	<p>ismertetjük. Az osztály sajátos pedagógiai-pszichológiai problémáit alapul véve az osztályfőnök tartson előadást a nevelés minden fontos és időszerű kérdéséről. A szülőkkal beszélje meg a hallottakat, s közösen tűzzenek ki feladatokat nevelőmunkájuk irányára vonatkozóan. (Szülők Akadémiája-program) Rendkívüli szülői értekezlet hívható össze, ha a szülők vagy pedagógusok ezt kérik. Pszichológusi, fejlesztő pedagógusi előadások a szülők problémáinak csökkentése érdekében.</p>	
<i>A tanuló körülményeinek objektív megismerése.</i>	<p>Szükség esetén az osztályfőnök a gyermekvédelmi felelőssel, esetleg család gondozóval családlátogatásra megy. A családlátogatás keretében lehetőség nyílik környezettanulmány végzésére. Ez alkalomból a következőket vizsgáljuk: szociális helyzet, a tanuló helye a lakásban, családi légkör, a gyermek helyzete a családban, nevelési elvek, konkrét nevelés (testi, értelmi, erkölcsi, esztétikai), szabadidő eltöltése, a család véleménye az iskoláról, a pedagógusokról, a gyermek iskolai munkájának támogatása a szülő részéről.</p>	<i>A látogatás hatása úgy befolyásolja a szülőket, hogy tudatosuljanak bennük nevelési feladataik, s a család életében megvalósuljanak az eredményes nevelés feltételei.</i>
<i>Közvetlen kapcsolat</i>	Fogadóórák tartása	<i>Emberi, bizalmon alapuló,</i>

Célkitűzések	Feladatok	Kritériumok
<i>kialakítása pedagógus és szülő között.</i>	<p><i>Szaktanári és tanítói fogadóóra november és március hónap első hétfőjén.</i></p> <p><i>Rendkívüli fogadóóra (a szülő vagy pedagógus külön kérésére) a kialakult különleges helyzet azonnali megoldására.</i></p> <p><i>Igazgatói fogadóóra.</i></p> <p>A szülőkkel való találkozás alkalmával</p> <p><i>Meg kell erősíteni a családi nevelés és a gyermek pozitívumait, és erre alapozva kell a hibák kijavítását megkezdeni.</i></p> <p><i>Őszinte légkört kell kialakítani, hogy a szülő elmondhassa a véleményét; a családról megtudott adatokat titkosan kell kezelni.</i></p> <p><i>Együttműködési területet kell keresni a szülőkkel, de csak tanítási időn kívül.</i></p> <p><i>Megállapodás a közösen meghatározott eljárás végrehajtásáról.</i></p>	<i>Őszinte kapcsolat kialakítása a szülőkkel.</i>
<i>Az iskola és a család közti állandó, naprakész kapcsolattartás.</i>	<p>Írásbeli tájékoztatás (tájékoztató füzet)</p> <p><i>Érdemjegyek beírása: a tanár feladata (szóbeli feleletet aznap, az írásbelit a kiosztás napján).</i></p> <p><i>Az egyes tantárgyaknál félévente az éves óraszámnak megfelelő számú, de minimum kettő érdemjegy alapján osztályozhatók a tanulók.</i></p> <p><i>Negyedévente aktuális a szöveges értékelés bejegyzése minden tantárgyból 1-3. évfolyamon és 4. évfolyam félévéig.</i></p>	<i>A szülők tájékozottak legyenek gyermekük iskolai életével kapcsolatban.</i> <i>Tisztában legyenek azzal, hogy a pedagógusokat a szülőkkel azonos célok vezérelik.</i>

Célkitűzések	Feladatok	Kritériumok
	<p><i>A fejlesztő pedagógusok negyedévi értékelése a tanuló egyéni haladásáról.</i></p> <p><i>Magatartással, szorgalommal, kapcsolatos közlemények. (dicséretetek, elmarasztalások)</i></p> <p><i>Szülői értesítések, meghívók.</i></p> <p><i>A szülők közlései, igazolások.</i></p> <p><i>Telefonos kapcsolat olyan sürgős esetekben, ami nem tűr halasztást.</i></p>	
<i>A szülők lássák gyermeküket iskolai körülmények között.</i>	<p><i>Nyílt napok szervezése a szülőknek</i></p> <p><i>Minél többféle tantárgyi óra bemutatása, hogy a szülők minél többféle helyzetben láthassák gyermeküket.</i></p> <p><i>Érzékeljék a tanuló helyét az osztályközösségben.</i></p> <p><i>Érezzék a tanórák légkörét.</i></p>	<p><i>Gyermeük megítélése reálisabb legyen.</i></p> <p><i>Fontos mutató számunkra a részvételi arány.</i></p>
<i>Az iskola mutassa be a nevelő-oktató munka sikereit.</i>	<p><i>Kulturális bemutató</i></p> <p><i>A legjobbak mutassák be, mit tudnak az irodalom, zene, színjátszás, tánc területén.</i></p> <p><i>Különböző korábbi programok sikeres szereplőinek, versenyek (nem csak iskolai) helyezettjeinek bemutatója.</i></p> <p><i>Kiállítás</i></p> <p><i>Tanulók munkáiból: a legszebb (legjobb) füzetek, rajzok, kerámiák, kézműves munkák.</i></p> <p><i>- Versenyeken szerzett díjak, oklevelek, sport trófeák bemutatása.</i></p> <p>Szakmai konferencia:</p> <p><i>- Bemutató órák és</i></p>	<p><i>A szülő:</i></p> <p><i>tudjon tájékozódni gyermeke helyéről az iskolában,</i></p> <p><i>ismerje meg gyermeke tehetségét.</i></p> <p><i>Váljanak széles körben</i></p>

Célkitűzések	Feladatok	Kritériumok
	<i>foglalkozások fővárosi szinten az érdeklődő kollégák és szülők számára. Magas színvonalú szakmai előadások és szekciófoglalkozások.</i>	<i>ismertté a kerületben és más szakmai berkekben az intézmény szakmai munkájának eredményei</i>
<i>Teremtsen oldott hangulatú találkozást a tanulók, szülők és a nevelőtestület között.</i>	További programjaink: <i>farsang, sport- és egészségnap, anyák napja, karácsony, kirándulások, évszakonkénti játszóház, csoportközi napközi, nemzetiségek napja, iskolanapok, ballagás.</i>	<i>A közös programok erősítsék meg a sokoldalú kapcsolatot. A szülők érezzék a pedagógus gondoskodását, megértését, szeretetét gyermekük iránt.</i>

• **Negyedéves értékelés**

A tanár – diák - szülő kapcsolat erősítése, hatékonysága érdekében működtetjük. Részleteit az integrációs és képesség-kibontakoztató nevelés bevezetési ütemterve ill. programja tartalmazza. (Kompetencia alapú értékelés)

Időpontja: az éves tervben meghatározott

A pedagógus

- *rendelkezzen színvonalas, korszerű szaktudással, pedagógiai ismeretrendszerrel, befogadási és önművelődési készséggel;*
- *készüljön fel a tanítási óráira szaktárgyilag, didaktikailag, és módszertanilag;*
- *ismerje és alkalmazza a differenciált képességfejlesztés formáit, módszereit;*
- *legyen képes kollégáival, a szülőkkel, de főleg a gyermekekkel a mindennapos kapcsolattartásra, vegye észre gondjaikat, hallgassa meg véleményüket, javaslataikat;*
- *értékvállaló magatartással hitelesen érvényesítse az iskola által közvetített nevelési elveket;*
- *rendelkezzen kommunikációs-, döntési-, szervezési- és elemzőkészséggel;*
- *nevelőtestületünk tagjaként egységesen képviselje a munka tiszteletét, megbecsülését, valamint a műveltségnek és igazságosságnak, mint feltétlen értékeknek a fontosságát.*

1.9. A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett *tanulmányok alatti vizsgákra*, azaz:

- *osztályozó vizsgákra,*
- *különbözeti vizsgákra,*
- *javítóvizsgákra*

vonatkozik.

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozó vizsgára jelentkezik,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.

Kiterjed továbbá más intézmények olyan tanulóira

- akik átvételüket kéri az intézménybe és ennek feltételeként az intézmény igazgatója különbözeti vizsga letételét írja elő.

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

A tanulmányok alatti vizsgákkal kapcsolatos intézményi eljárásrend

- *A vizsgát a tanév helyi rendjében meghatározott időszakban (vizsgaidőszak) lehet tenni, azzal, hogy az igazgató ettől eltérő időpontot is kijelölhet.*
- *A vizsga időpontjait az igazgató jelöli ki, melyet a helyben szokásos módon valamint az intézmény honlapján közzétesz.*
- *A vizsga időpontjáról (év, hónap, nap, óra, pec) és helyszínéről (cím, épület, terem száma) a vizsgázó, illetőleg a kiskorú tanuló esetén a szülő (gondviselő) minimum a vizsga kezdete előtt 10 nappal tértivevényes postai értesítést kap*
- *Egy vizsgaidőszakban legfeljebb két évfolyam tananyagából tehető vizsga. Három évfolyam anyagából csak rendkívül indokolt esetben igazgatói engedéllyel lehet vizsgázni.*
- *Az osztályozó vizsga kérelemre történő letételét az igazgató engedélyezi. Az osztályozó vizsgára való jelentkezés az iskola titkárságán elérhető formanyomtatványon történik, az igazgató által meghatározottak és kihirdetettek szerint. A jelentkezési lapot a tanuló, valamint kiskorú tanuló esetében a gondviselő is aláírja). Az osztályozó vizsga napján a tanuló mentesül a tanórak látogatásának kötelezettsége alól.*
- *A vizsga követelményeit az iskola helyi tantárgyi tantervében foglaltak határozzák meg. A vizsga részletes követelményeiről a tanuló a vizsga előtt legalább 6 héttel írásbeli tájékoztatást kap. A tantervi követelmények az iskola honlapján folyamatosan megtekinthetők*
- *A vizsgakötelezettség a tanulónak az évfolyam követelményeiben megállapított valamennyi tantárgyra vonatkozhat. Ez alól felmentést csak a szakértői bizottság szakvéleményében foglaltak alapján, az igazgató adhat engedélyt.*

Vizsgaforma, vizsgarészek

- szóbeli vizsga
- írásbeli vizsga

A tanulmányok alatti vizsgák különös – eljárási - szabályai

1. *Az írásbeli vizsga időtartama – a szakvélemény alapján ettől eltérést lehetővé tevő esetek kivételével – tantárgyanként és évfolyamonként 45 perc, magyar nyelv és irodalom tantárgyból 60 perc.*
2. *Egy napon legfeljebb két írásbeli vizsgát lehet tenni.*

3. *A szóbeli vizsgát az iskola szakos tanáraiból az igazgató által kijelölt vizsgabizottság előtt kell megtartani. A vizsgabizottság kérdező tanára lehetőleg az a tanár legyen, aki a tanulót előzőleg tanította.*
4. *Az elnöki teendőket az igazgató vagy a megbízottja látja el.*
5. *A vizsgán az elnökön és a kérdező tanáron kívül még egy vizsgabizottsági tagnak jelen kell lennie.*
6. *A tanulónak az írásbeli vizsgán kihúzott tétel (ami több feladatból állhat) kidolgozására legalább 20 percet kell biztosítani, kivéve a 1. pontban tett kivételt.*
7. *A szóbeli feleletek maximális időtartama 15 perc. Ha a tanuló a feladatát nem tudja megoldani, teljes tájékozatlanságot, árul el az elnök egy alkalommal póttételt húzathat vele. Erre is 20 perc a felkészülési idő, valamint 15 perc a felelet időtartama.*
8. *A vizsgázó osztályzatát a két felelet százalékos átlaga alapján kell megállapítani.*
9. *Azt a vizsgázót, aki akár az írásbeli, akár a szóbeli vizsgán figyelmeztetés ellenére meg nem engedett eszközt használ, az igazgató a vizsga folytatásától eltilthatja, a vizsgaeredménye: elégtelen. Az indokolatlanul félbehagyott vizsgát úgy kell tekinteni, mint ami nem sikerült. Az önhibán kívüli; indokolt vizsgamegszakítás esetén módot kell adni, annak megismétlésére.*
10. *A vizsga a vizsgázó számára díjtalan*
11. *A szabályosan megtartott vizsga nem ismételtető meg.*
12. *A vizsgáról jegyzőkönyv készül az elnök és a tagok aláírásával, melyet az iskola irattárában a jogszabályban meghatározott ideig kell őrizni.*
13. *A jegyzőkönyv vezetéséért és hitelességéért a vizsgabizottság elnöke felel.*
14. *A jegyzőkönyvben minden vizsgázót külön jegyzőkönyv nyomtatványon kell jegyezni.*
15. *A jegyzőkönyv melléklete a vizsgázó írásbeli dolgozata és feladatlapja, valamint a diák szóbeli felkészülés alatti jegyzetei. Az írásbeli feladatlapot és jegyzetelés (vázlatkészítés) céljára kapott papírlapot az iskola körbelyegzőjével el kell látni. A tanuló és a szülő kérésre, egyeztetett időpontban a vizsgaelnök jelenlétében a vizsgadokumentumokba betekinthez, írásos megjegyzést fűzhet az értékeléshez, melyet jegyzőkönyvbe kell venni.*
16. *Az írásbeli dolgozatot a szaktanár piros tollal javítja, a hibák megjelölésével értékeli és aláírásával látja el. A javítás téves bejegyzéseit látható módon szignálva kell eszközölni.*
17. *A vizsga eredményét a törzslapba és a bizonyítványba a jogszabályban meghatározott záradékokkal be kell vezetni.*
18. *Az vizsgaeredmény kihirdetésének legkésőbb a vizsgát, több vizsga esetén a legutóbb teljesített vizsgát követő második munkanapon meg kell történnie.*

1.10. Az értékelés rendje

1.10.1. Bibliaismeret tantárgy értékelése

A kötelezően választható bibliaismeret tantárgy értékelése során az általános iskola 1.évfolyamában, valamint a 2.évfolyam első félévében szöveges értékelést, a 2. év végétől pedig osztályzatokat kapnak a tanulók. A fakultatív bibliaismeret oktatás során nem értékeljük a tanulókat, a bizonyítványban jelezzük, hogy részt vettek a bibliaismeret órákon.

Fontos, hogy tanulóink folyamatos visszajelzést, pozitív megerősítést kapjanak munkájukról. A tanár az értékelésben arra fókuszáljon, mi az, amit a tanuló tud. A bibliaismeret órákon nem a memória, nem a logika vagy a kezűgyesség a lényeg. A tananyag átadásánál a tanárnak arra kell törekednie, hogy a tanulók aktív órai részvétele során a tanítási órán elsajátítsák a szükséges ismereteket. Lehetőség szerint csak szorgalmi feladatokat adjunk, ne legyen kötelező házi feladat. A memoritereket is közösen a tanítási órákon igyekezzünk megtanítani.

Az így megszerzett tudásról az egyes fejezeteket követő írásbeli témazárók segítségével tájékozódhatunk, vagy projektfeladatokat adhatunk, s a projektmunkát értékelhetjük a témakör végén. Azonban ügyelnünk kell arra, hogy a bibliaismeret nem válhat a tanulók számára egy a többi tantárgyhoz hasonló számonkérési kötelezettséggel követelő ismeretanyaggá. Meg kell őrizni azt a többletet, amit a Biblia lelkülete és értékrendje képvisel.

Az 1. és 2. évfolyamon a tanuló szöveges értékelése:

Jól megfelelt:

- tudása pozitívan értékelhető
- teljesítménye kiemelkedő
- órai aktivitása példamutató
- szorgalmi feladatokat végez
- példaként állítható a közösség elé

megfelelt:

- tudása ingadozó
- képességei alatt teljesít
- az órákon passzív, nem vesz részt a közösségben
- önállóan, irányításra szorul

nem felelt meg:

- ismeretei nem érik el a korosztályától követelhető minimális szintet
- ennek megváltoztatására nem is törekszik
- az órákon passzív, nem motiválható

Felsőbb osztályokban az érdemjegyek kialakítása a humán tantárgyak értékelési módszerét kövesse.

1.10.2. A vizsgatárgyak részei és követelményei

Magyar nyelv és irodalom

A tanuló értelmesen és érthetően fejezze ki a gondolatait. Aktivizálja a szókinccsét a szövegalkotó feladatokban. Használja a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat. Beszédstílusát igazítsa beszélgető partneréhez.

Kapcsolódjon be a csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, improvizációba, közös élményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe. Használja az ismert kézikönyveket.

A memoriterek szöveghűen mondja el.

Adott vagy választott témáról 8–10 mondatos fogalmazást készítsen a tanult fogalmazási ismeretek alkalmazásával.

Az alsó tagozaton tanult anyanyelvi ismeretei rendszerezettek legyenek. Biztonsággal ismerje fel a tanult szófajokat, és nevezze meg azokat szövegben is.

A begyakorolt szókészlet körében helyesen alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat. Írásbeli munkái rendezettek, olvashatóak legyenek. Helyesírását önellenőrzéssel vizsgálja felül, szükség esetén javítsa.

Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történeti érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az

anyanyelvi képességek fejlesztése területén. Az anyanyelvi részképességeinek fejlettsége legyen összhangban, harmonikusan fejlődjön. A különböző regénytípusok műfaji jegyeit felismeri, a szereplőket jellemezni tudja, a konfliktusok mibenlétét fel tudja tární. Felismeri az alapvető lírai műfajok sajátosságait különböző korok alkotóinak művei alapján (elsősorban 19–20. századi alkotások). Felismeri néhány lírai mű beszédhelyzetét, a megszólító-megszólított viszony néhány jellegzetes típusát, azonosítja a művek tematikáját, meghatározó motívumait. Felfedez műfaji és tematikus-motivikus kapcsolatokat, azonosítja a zenei és ritmikai eszközök típusait, felismeri funkciójukat, hangulati hatásukat. Azonosít képeket, alakzatokat, szókincsbeli és mondattani jellegzetességeket, a lexika jelentésteremtő szerepét megérti a lírai szövegekben, megismeri a kompozíció meghatározó elemeit (pl. tematikus szerkezet, tér- és időszerkezet, logikai szerkezet, beszédhelyzet és változása). Konkrét szövegpéldán meg tudja mutatni a mindentudó és a tárgyilagos elbeszélői szerep különbözőségét, továbbá a közvetett és a közvetlen elbeszélésmód eltérését. Képes a drámákban, filmekben megjelenő emberi kapcsolatok, cselekedetek, érzelmi viszonyulások, konfliktusok összetettségének értelmezésére és megvitatására. Az olvasott, megtárgyalt művek erkölcsi kérdésfeltevéseire véleményében, erkölcsi ítéleteiben, érveiben tud támaszkodni.

Képes egyszerűbb meghatározást megfogalmazni a következő fogalmakról: novella, rapszódia, lírai én, hexameter, pentameter, disztichon, szinesztézia, szimbólum, tragédia, komédia, dialógus, monológ. Képes néhány egyszerűbb meghatározás közül kiválasztani azt, amely a következő fogalmak valamelyikéhez illik: fordulat, retorika, paródia, helyzetkomikum, jellemkomikum. Az ismertebb műfajokról tudja az alapvető információkat. Képes művek, műrészletek szöveghű felidézésére.

Képes beszámolót, kiselőadást, prezentációt készíteni és tartani különböző írott és elektronikus forrásokból, kézikönyvekből, atlaszokból/szaktankönyvekből, a témától függően statisztikai táblázatokból, grafikonokból, diagramokból.

Tisztában van a média alapvető kifejezőeszközeivel, az írott és az elektronikus sajtó műfajaival. Ismeri a média, kitüntetetten az audiovizuális média és az internet társadalmi szerepét, működési módjának legfőbb jellemzőit. Kialakul benne a médiatudatosság elemi szintje, az önálló, kritikus attitűd.

Történelem

Az egyetemes emberi értékek elfogadása ókori, középkori és kora újkori egyetemes és magyar kultúrkincs élményszerű megismerésével. A családhoz, a lakóhelyhez, a nemzethez való tartozás élményének személyes megélése.

A történelmet formáló, alapvető folyamatok, összefüggések felismerése (pl. a munka értékteremtő ereje) és egyszerű, átélhető erkölcsi tanulságok azonosítása.

Az előző korokban élt emberek, közösségek élet-, gondolkodás- és szokásmódjainak felidézése.

A tanuló ismerje fel, hogy a múltban való tájékozódást segítik a kulcsfogalmak és fogalmak, amelyek fejlesztik a történelmi tájékozódás és gondolkodás kialakulását.

Ismerje fel, hogy az utókor a nagy történelmi személyiségek, nemzeti hősök cselekedeteit a közösségek érdekében végzett tevékenységek szempontjából értékeli.

Tudja, hogy az egyes népeket főleg vallásuk és kultúrájuk, életmódjuk alapján tudjuk megkülönböztetni.

Ismerje fel, hogy a vallási előírások, valamint az államok által megfogalmazott szabályok döntő mértékben befolyásolhatják a társadalmi viszonyokat és a mindennapokat.

Tudja, hogy a történelmi jelenségeket, folyamatokat társadalmi, gazdasági tényezők együttesen befolyásolják.

Tudja, hogy az emberi munka nyomán elinduló termelés biztosítja az emberi közösségek létfenntartását.

Ismerje fel a társadalmi munkamegosztás jelentőségét, amely az áruterelés és pénzgazdálkodás, illetve a városiasodás kialakulásához vezet.

Tudja, hogy a társadalmakban eltérő jogokkal rendelkező és eltérő vagyoni helyzetű emberek alkotnak rétegeket, csoportokat.

Tudja, hogy az eredettörténetek, a közös szokások és mondák erősítik a közösség összetartozását, egyben a nemzeti öntudat kialakulásának alapjául szolgálnak.

Tudja, hogy a társadalmi, gazdasági, politikai és vallási küzdelmek számos esetben összekapcsolódnak.

Ismerje fel ezeket egy-egy történelmi probléma vagy korszak feldolgozása során.

Legyen képes különbséget tenni a történelem különböző típusú forrásai között, és legyen képes a korszakra jellemző képeket, tárgyakat, épületeket felismerni.

Legyen képes a történetek a feldolgozásánál a tér- és időbeliség azonosítására, a szereplők csoportosítására fő- és mellékszereplőkre, illetve a valós és fiktív elemek megkülönböztetésére. Ismerje a híres történelmi személyiségek jellemzéséhez szükséges kulcsszavakat, cselekedeteket.

Legyen képes a tanuló történelmi ismeretet meríteni hallott és olvasott szövegekből, különböző médiumok anyagából.

Legyen képes emberi magatartásformák értelmezésre, információk rendezésére és értelmezésére, vizuális vázlatok készítésére.

Legyen képes információt gyűjteni adott témához könyvtárban és múzeumban; olvasmányairól készítsen lényegyet kiemelő jegyzetet.

Képes legyen szóbeli beszámolót készíteni önálló gyűjtőmunkával szerzett ismereteiről, és kiselőadást tartani.

Ismerje az időszámítás alapelemeit (korszak, évszázad, évezred) tudjon ez alapján kronológiai számításokat végezni. Ismerje néhány kiemelkedő esemény időpontját.

Legyen képes egyszerű térképeket másolni, alaprajzot készíteni. Legyen képes helyeket megkeresni, megmutatni térképen, néhány kiemelt jelenség topográfiai helyét megjelölni vaktérképen, valamint távolságot becsülni és számítani történelmi térképen.

Legyen képes saját vélemény megfogalmazása mellett mások véleményének figyelembe vételére.

Tudja, hogy az egyes népek és államok a korszakban eltérő társadalmi, gazdasági és vallási körülmények között éltek, de a modernkor beköszöntével a köztük lévő kapcsolatok széleskörű rendszere épült ki.

Tudja, hogy Európához köthetők a modern demokratikus viszonyokat megalapozó szellemi mozgalmak és dokumentumok.

Tudja, hogy Magyarország a trianoni békediktátum következtében elvesztette területének és lakosságának kétharmadát, és közel ötmillió magyar került kisebbségi sorba. Jelenleg közel hárommillió magyar nemzetiségű él a szomszédos államokban, akik szintén a magyar nemzet tagjainak tekintendők.

Tudja, hogy a társadalmakban eltérő jogokkal rendelkező és vagyoni helyzetű emberek alkotnak rétegeket, csoportokat.

Tudjon különbséget tenni a demokrácia és a diktatúra között, s tudjon azokra példát mondani a feldolgozott történelmi korszakokból és napjainkból.

Ismerje fel a tanuló a hazánkat és a világot fenyegető globális veszélyeket, betegségeket, terrorizmust, munkanélküliséget.

Legyen képes különbséget tenni a történelem különböző típusú forrásai között, és legyen képes egy-egy korszakra jellemző képeket, tárgyakat, épületeket felismerni.

Tudja, hogy hol kell a fontos események forrásait kutatni, és legyen képes a megismert jelenségeket, eseményeket összehasonlítani.
Ismerje a híres történelmi személyiségek jellemzéséhez szükséges

Idegen nyelv

A1 szintű nyelvtudás:

A tanuló megérti a gazdagodó nyelvi eszközökkel megfogalmazott célnyelvi óravezetést, az ismert témákhoz kapcsolódó kérdéseket, rövid megnyilatkozásokat, szövegeket.

Egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal kommunikál.

Felkészülés után elmond rövid szövegeket.

Közös feldolgozás után megérti az egyszerű olvasott szövegek lényegét, tartalmát.

Ismert témáról rövid, egyszerű mondatokat ír, mintát követve önálló írott szövegeket alkot.

Matematika

Gondolkodási és megismerési módszerek

- Adott tulajdonságú elemek halmazba rendezése.
- Halmazba tartozó elemek közös tulajdonságainak felismerése, megnevezése.
- Annak eldöntése, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba.
- A változás értelmezése egyszerű matematikai tartalmú szövegben.
- Az összes eset megtalálása (próbálgatással).
 - Kombinatorikai feladatok megoldása az összes eset szisztematikus összeszámlálásával.
 - Fagráfok használata feladatmegoldások során.

Számtan, algebra

- Számok írása, olvasása (10 000-es számkör). Helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalma 10 000-es számkörben.
- Negatív számok a mindennapi életben (hőmérséklet, adósság).
- Törtek a mindennapi életben: 2, 3, 4, 10, 100 nevezőjű törtek megnevezése, lejegyzése szöveggel, előállítás hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel.
- Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása 10 000-es számkörben.
- Mennyiségek közötti összefüggések észrevétele tevékenységekben.
- A matematika különböző területein az ésszerű becslés és a kerekítés alkalmazása.
- Fejben számolás száz-as számkörben.
- A szorzótábla biztos ismerete 100-as számkörben.
- Összeg, különbség, szorzat, hányados fogalmának ismerete. Műveletek tulajdonságainak, tagok, illetve tényezők felcserélhetőségének alkalmazása. Műveleti sorrend ismerete, alkalmazása.
- Négyjegyű számok összeadása, kivonása, szorzás és osztás egy- és kétjegyű, számmal írásban.
- Műveletek ellenőrzése.
- Szöveges feladat: a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata.
- Többszörös, osztó, maradék fogalmának ismerete.

- Biztos számolási ismeretek a racionális számkörben. A műveleti sorrendre, zárójelzésre vonatkozó szabályok ismerete, helyes alkalmazása. Az eredmény becslése, ellenőrzése., helyes és értelmes kerekítése.
- Mérés, mértékegység használata, átváltás. Egyenes arányosság, fordított arányosság.
- A százalékszámítás alapfogalmainak ismerete, a tanult összefüggések alkalmazása feladatmegoldás során.
- A legnagyobb közös osztó kiválasztása az összes osztóból, a legkisebb pozitív közös többszörös kiválasztása a többszörösök közül.
- Prímszám, összetett szám. Prímtényező felbontás.
- Egyszerű algebrai egész kifejezések helyettesítési értéke. Összevonás. Többtagú kifejezés szorzása egytagúval.
- Négyzetre emelés, négyzetgyökvonás, hatványozás pozitív egész kitevők esetén.
- Elsőfokú egyenletek és egyenlőtlenségek. A matematikából és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel, egyenlettel. Ellenőrzés. A megoldás ábrázolása számegyenesen.
- A betűkifejezések és az azokkal végzett műveletek alkalmazása matematikai, természettudományos és hétköznapi feladatok megoldásában.
- Számológép ésszerű használata a számolás megkönnyítésére.

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Szabályfelismerés, szabálykövetés. Növekvő és csökkenő számsorozatok felismerése, készítése.
- Összefüggések keresése az egyszerű sorozatok elemei között.
- A szabály megfogalmazása egyszerű formában, a hiányzó elemek pótlása.
 - Megadott sorozatok folytatása adott szabály szerint.
 - Az egyenes arányosság grafikonjának felismerése, a lineáris kapcsolatokról tanult alkalmazása természettudományos feladatokban is.
 - Grafikonok elemzése a tanult szempontok szerint, grafikonok készítése, grafikonokról adatokat leolvasása. Táblázatok adatainak kiolvasása, értelmezése, ábrázolása különböző típusú grafikonon.

Geometria

- Egyenesek kölcsönös helyzetének felismerése: metsző és párhuzamos egyenesek.
- A szabvány mértékegységek: mm, km, ml, cl, hl, g, t, másodperc. Átváltások szomszédos mértékegységek között.
- Hosszúság, távolság és idő mérése (egyszerű gyakorlati példák).
- Háromszög, négyzet, téglalap, sokszög létrehozása egyszerű módszerekkel, felismerésük, jellemzőik.
- Kör fogalmának tapasztalati ismerete.
- A test és a síkidom közötti különbség megértése.
- Kocka, téglatest, felismerése, létrehozása, jellemzői.
- Gömb felismerése.
- Tükrös alakzatok és tengelyes szimmetria előállításuk hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel.
- Négyzet, téglalap kerülete.
- Négyzet, téglalap területének mérése különféle egységekkel, területlefedéssel.
 - A tanuló a geometriai ismeretek segítségével képes jó ábrákat készíteni, pontos szerkesztéseket végezni.

- Ismeri a tanult geometriai alakzatok tulajdonságait (háromszögek, négyszögek belső és külső szögeinek összege, nevezetesen négyszögek szimmetriatulajdonságai), tudását alkalmazza a feladatok megoldásában.
- Tengelyes és középpontos tükrökép, eltolt alakzat képeinek szerkesztése. Kicsinyítés és nagyítás felismerése hétköznapi helyzetekben (szerkesztés nélkül).
- A Pitagorasz-tételt kimondása és alkalmazása számítási feladatokban.
- Háromszögek, speciális négyszögek és a kör kerületének, területének számítása feladatokban.
- A tanult testek (háromszög és négyszög alapú egyenes hasáb, forgáshenger) térfogatképleteinek ismeretében ki tudja számolni a mindennapjainkban előforduló testek térfogatát, űrmértékét.

Valószínűség, statisztika

- Tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rendezése. Táblázat adatainak értelmezése.
- Adatgyűjtés, adatok lejegyzése, diagram leolvasása.
- Valószínűségi játékok, kísérletek értelmezése. Biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos tapasztalati ismerete.
- Valószínűségi kísérletek eredményeinek értelmes lejegyzése, relatív gyakoriságok kiszámítása.
- Konkrét feladatok kapcsán a tanuló érti az esély, a valószínűség fogalmát, felismeri a biztos és a lehetetlen eseményt.
- Zsebszámológép célszerű használata statisztikai számításokban.

Néhány kiemelkedő magyar matematikus nevének ismerete, esetenként kutatási területének, eredményének megnevezése.

Informatikai ismeretek

- Tanári segítséggel az életkorának megfelelő oktatási célú programok használata.
- Egy rajzoló program ismerte; egyszerű ábrák elkészítése, színezése.
- Együttműködés interaktív tábla használatánál.

Fizika

A tanuló ismerje a tanult fizikai mennyiségek (hosszúság, térfogat, tömeg, sűrűség, hőmérséklet, idő, nyomás, légnyomás, erő, súly, feszültség, áramerősség) fizikai jelét, mértékegységét, tudja használni a mérésekre alkalmazható mérőeszközöket, legyen képes a közismert mértékegységek közötti átváltásra.

Ismerje a víz különböző halmazállapotait, a halmazállapot változásokhoz tartozó jelenségek szerepét a gyakorlati életben, időjárásban. Ismerje a hang és a fény jellemzőit, a hallás és látás fizikai hátterét. Ismerje fel a gyakorlati életben tapasztalható fény- és zajszennyezéseket.

Ismerje az ultrahang gyakorlati jelentőségét. Legyenek ismeretei a fényképezőgép és a távcsövek működéséről, az űrkutatás eszközeiről.

Ismerje a háztartásokban, a közlekedésben alkalmazott energiahordozókat, értse az energiatakarékosság szükségességét, a fenntartható fejlődés fogalmát.

Legyen képes a közlekedésben, a hétköznapi életben előforduló egyszerű mozgások jellemzésére. Ismerje a sebességváltozás és az erő kapcsolatát, tudja fizikai ismereteit felhasználni a járművek sebességváltozásakor fellépő jelenségek magyarázatára.

Ismerje a Naprendszer objektumait, legyenek ismeretei az Univerzum felépüléséről. Értse a csillagjólás és a csillagászat közötti különbséget.

Legyenek ismeretei az időjárási jelenségek, természeti katasztrófák fizikai hátteréről. Ismerje fel az ember környezetszennyező, természetkárosító tevékenységét.

Az elektromos áramról tanult ismereteit tudja alkalmazni a háztartási elektromos készülékek használatakor, legyen tisztában az elektromos készülékek használata során fellépő kockázatokkal, veszélyekkel.

IKT ismereteit tudja alkalmazni fizika témájú információgyűjtésben, -rendezésben, -megjelenítésben. Legyen képes mérési adatok táblázatos és grafikus ábrázolására. Ismerje és önálló tanulásához tudja használni a tanórák során megismert online tananyagbázisokat, enciklopédiákat, elektronikus könyvtárakat.

Tanult ismeretei alapján legyen képes a tananyaghoz tartozó kísérletek, hétköznapi jelenségek magyarázatára.

Biológia

A tanuló érti az éghajlati övezetek kialakulásának okait és a biotopok összetételének összefüggését az adott térséget jellemző környezeti tényezőkkel. Ismeri a globális környezetkárosítás veszélyeit, érti, hogy a változatosság és a biológiai sokféleség érték.

Ismeri és megfelelő algoritmus alapján tudja jellemezni a jellegzetes életközösségeket alkotó legfontosabb fajokat, tud belőlük táplálékláncot összeállítani. Példákkal tudja illusztrálni az élőlények közötti kölcsönhatások leggyakoribb formáit. Be tudja mutatni az egyes életközösségek szerkezetét, térbeli elrendeződésük hasonlóságait és különbségeit, ismeri az életközösségek változatosságának és változásának okait.

Tud különbséget tenni csoportosítás és rendszerezés között, tisztában van a fejlődéstörténeti rendszer alapjaival. Ismeri az élővilág országait, törzseit és jellegzetes osztályait. Morfológiai jellegzetességek alapján ismert élőlények el tud helyezni a fejlődéstörténeti rendszerben (maximum osztály szintig).

Látja a sejtek, szövetek, és szervek felépítése és működése közötti összefüggést. Érti a sejt szintű és a szervezetszintű életfolyamatok közötti kapcsolatot.

Ismeri az ivaros és az ivartalan szaporodás előnyeit és hátrányait, szerepüket a fajok fennmaradásában, a földi élet változatosságának fenntartásában.

Tisztában van saját teste felépítésével és alapvető működési sajátosságaival, a férfi és a nő közötti különbséggel és a kamaszkor biológiai-pszichológiai problémáival. Ismeri a betegségek kialakulásának okait, megelőzésük és felismerésük módjait, az egészséges életmód és az elsősegélynyújtás legfontosabb szabályait. Érti a szűrővizsgálatok jelentőségét a betegségek sikeres gyógyításában.

Önállóan és társaival együttműködve tud megfigyeléseket, vizsgálódásokat, kísérleteket végezni, tapasztalatairól feljegyzéseket készíteni, valamint jártassággal rendelkezik a mikroszkóp használatában.

Kémia

Természettudományos gondolkozás (lényeglátás, problémaérzékenység, szempontkeresés, csoportosítás, rendszerbe foglalás igénye és képessége, asszociációs képesség, absztrakciós képesség, oksági összefüggések keresésének igénye, meglátása, belátása). Tudás, tudomány eredményeinek, tudósok munkásságának, magyar találmányok elismerése.

A modellalkotás mint tudományos megismerési módszer használata, korlátainak felismerése. Egyszerűbb kémiai kísérletek felelősségteljes elvégzése, azok elemzése, összevetése előző tapasztalatokkal, ismeretekkel. Fizikai változások ismerete, megkülönböztetése a kémiai változásoktól (halmazállapot-változás, oldódás, szűrés, desztilláció, adszorpció). Eligazodás a periódusos rendszerben. Egyszerűbb számítások végzése az anyagmennyiség és kémiai egyenletek alapján.

Alapszintű ismerete néhány, az életben fontos fémnek, nemfémes elemnek és legfontosabb vegyületeiknek, felhasználásuknak, biológiai hatásuknak. Ismerete az élet

makromolekuláinak, és azok legfontosabb funkcióinak. Jellegzetes kémiai változások ismerete, és ezek meghatározott szempontok szerinti csoportosítása. Annak a tudása, hogy az élő és az élettelen világ ugyanazokból az atomokból épül fel, és a szerkezet meghatározza a tulajdonságokat, hogy a legkülönbözőbb folyamatokban mindig érvényesül a tömeg-, energia- és az elektromos töltésmegmaradás törvénye, és ezeket a folyamatokat (általában) az energiaminimumra való törekvés irányítja.

Földrajz

A tanulók átfogó és reális képzetekkel rendelkezzenek a Föld egészéről és annak kisebb-nagyobb egységeiről (a földrészekről és a világtengerről, a kontinensek karakteres nagytájairól és tipikus tájairól, valamint a világgazdaságban kiemelkedő jelentőségű országcsoportjairól, országairól). Legyen átfogó ismeretük földrészünk, azon belül a meghatározó és a hazánkkal szomszédos országok természet- és társadalomföldrajzi sajátosságairól, lássak azok térbeli és történelmi összefüggéseit, érzékeljék a földrajzi tényezők életmódot meghatározó szerepét. Birtokoljanak reális ismereteket a Kárpát-medencében fekvő hazánk földrajzi jellemzőiről, erőforrásairól és az ország gazdasági lehetőségeiről az Európai Unió keretében. Legyenek tisztában az Európai Unió meghatározó szerepével, jelentőségével.

Ismerjék fel a földrajzi övezetesség kialakulásában megnyilvánuló összefüggéseket és törvényszerűségeket. Legyenek képesek alapvető összefüggések, tendenciák felismerésére és megfogalmazására az egyes földrészekre vagy országcsoportokra, tájakra jellemző természeti jelenségekkel, társadalmi-gazdasági folyamatokkal kapcsolatban, ismerjék fel az egyes országok, országcsoportok helyét a világ társadalmi-gazdasági folyamataiban. Érzékeljék az egyes térségek, országok társadalmi-gazdasági adottságai jelentőségének időbeli változásait. Ismerjék fel a globalizáció érvényesülését regionális példákban. Ismerjék hazánk társadalmi-gazdasági fejlődésének jellemzőit összefüggésben a természeti erőforrásokkal. Értsék, hogy a hazai gazdasági, társadalmi és környezeti folyamatok világméretű vagy regionális folyamatokkal függenek össze.

Tudják példákkal bizonyítani a társadalmi-gazdasági folyamatok környezetkárosító hatását, a lokális problémák globális következmények elvének érvényesülését. Legyenek tisztában a Földet fenyegető veszélyekkel, értsék a fenntarthatóság lényegét példák alapján, ismerjék fel, hogy a Föld sorsa a saját magatartásukon is múlik.

Rendelkezzenek a tanulók valós képzetekkel a környezeti elemek méreteiről, a számszerűen kifejezhető adatok és az időbeli változások nagyságrendjéről. Tudjanak nagy vonalakban tájékozódni a földtörténeti időben. Legyenek képesek természet-, illetve társadalom- és gazdaságföldrajzi megfigyelések végzésére, a különböző nyomtatott és elektronikus információhordozókból földrajzi tartalmú információk gyűjtésére, összegzésére, a lényeges elemek kiemelésére. Ezek során alkalmazzák digitális ismereteiket. Legyenek képesek megadott szempontok alapján bemutatni földrajzi öveket, földrészeket, országokat és tipikus tájakat.

Legyenek képesek a tanulók a térképet információforrásként használni, szerezzék meg a logikai térképolvasás képességét. A topográfiai ismereteikhez tudjanak földrajzi-környezeti tartalmakat kapcsolni. Topográfiai tudásuk alapján a tanulók biztonsággal tájékozódjanak a köznapi életben a földrajzi térben, illetve a térképeken, és alkalmazzák topográfiai tudásukat más tantárgyak tanulása során is.

Legyenek képesek a társakkal való együttműködésre. Alakuljon ki bennük az igény arra, hogy későbbi életük folyamán önállóan tovább gyarapítsák földrajzi ismereteiket.

Testnevelés

Természetes és nem természetes mozgásformák

Gyakorlottság a célszerű óraszervezés megvalósításában.

Egyszerű relaxációs technikákról tájékozottság.

Egyszerű gimnasztikai gyakorlatok önálló összefűzése és előadása zenére.

Az erősítés és nyújtás néhány ellenjavallt gyakorlatának ismerete.

Az összehangolt, feszes testtartás kritériumainak való megfelelésre kísérletek.

A kamaszkori személyi higiénéről elemi tájékozottság.

Az eddig elsajátított relaxációs technikák, és a képtudati, szimbolizációs folyamatok összekapcsolása.

Sportjátékok

Gazdagabb sportjáték-technikai és -taktikai készlet.

Jártasság néhány taktikai formáció, helyzet megoldásában.

A játékszabályok kibővített körének megértése és alkalmazása.

A csapatjátékhoz szükséges együttműködés és kommunikáció fejlődése.

A sportjátékokhoz tartozó test-test elleni küzdelem megtapasztalása és elfogadása.

Konfliktusok, sportszerűtlenségek, deviáns magatartások esetén a gondolatok, vélemények szóban történő kifejezése.

Sporttörténeti alapvető tájékozottság a labdajátékokban.

Atlétika jellegű feladatok

Az atlétikai cselekvésminták sokoldalú és célszerű alkalmazása.

Futó-, ugró- és dobógyakorlatok képességeknek megfelelő végzése a tanult versenyszabályoknak megfelelően.

Mérhető fejlődés a képességekben és a sportági eredményekben.

Az atlétikai alapmozgásokban mozgásmintához közelítő bemutatás, a lendületszerzések és a befejező mozgások összekapcsolása.

A futás, a kocogás élettani jelentőségének ismerete.

Torna jellegű feladatok

A helyes testtartás, a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának jelenléte a torna jellegű mozgásokban.

Talajon, gerendán, valamint gyűrűn növekvő önállóság jeleinek felmutatása a gyakorlásban, gyakorlat-összeállításban.

A szekrény- és a támaszugrások bátor végrehajtása, a képességnek megfelelő magasságon.

Látható fejlődés az aerobikgyakorlatok kivitelében és a zenével összhangban történő végrehajtása.

Önkontroll, együttműködés és segítségnyújtás a torna jellegű gyakorlatok végrehajtásában.

Alternatív környezetben űzhető sportok

Az évszakoknak megfelelő rekreációs célú sportágakban és népi hagyományokra épülő sportolási formákban bővülő gyakorlási tapasztalat és fellelhető erősebb belső motiváció némelyik területén.

Az egészséges életmóddal kapcsolatos ismeretek kinyilvánítása.

A természeti erők és a sport hasznos összekapcsolásának ismerete és az ezzel kapcsolatos előnyök, rutinok területén jártasság.

A környezettudatosság cselekedetekben való megjelenítése.

A verbális és nem verbális kommunikáció fejlődése a testkultúra hagyományos és újszerű mozgásanyagainak elsajátításában.

A szabadidőben végzett sportolás iránti pozitív beállítódás felmutatása.

Önvédelmi és küzdőfeladatok

A grundbirkózás alaptechnikájának, szabályainak gyakorlatban történő alkalmazása.

A különböző eséstechnikák, szabadulások, leszorítások és az önvédelmi gyakorlatainak kontrollált végrehajtása társsal.

Állasküzdelemben jártasság.

A fenyegetettségi szituációkra, segítségkérésre, menekülésre vonatkozó ismeretek elsajátítása.

A sportszerű győzni akarás kinyilvánítása.

A fájdalomtűrésben és az önfegyelemben érzékelhető fejlődés.

Ének–zene

Az énekes anyagból 15 dalt és zenei szemelvényt emlékezetből énekelnek kifejezően csoportban.

A generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött a ritmusérzékük, dallami készségeik, többszólamú és harmonikus hallásuk, formaérzékük.

Az új zenei elemeket felismerik kottaképről. Előkészítést követően a megismert zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvassák.

Képesek egy-egy zenemű adekvát befogadására annak adott funkciójához, stílusához, műfajához mérten.

A zenehallgatásra ajánlott, stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneműveket (min. 20 alkotás) megismerték, a halott műveket jellemző részleteik alapján felismerik.

Informatika

A tanuló az informatikai eszközök használata témakör végére

ismerje meg a különböző informatikai környezeteket;

tudja használni az operációs rendszer és a számítógépes hálózat alapszolgáltatásait;

segítséggel legyen képes az adott feladat megoldásához alkalmas hardver- és szoftvereszközök kiválasztására.

A tanuló az alkalmazói ismeretek témakör végére

tudjon dokumentumokba különböző objektumokat beilleszteni;

tudjon szöveget, képet és táblázatot is tartalmazó dokumentumot minta vagy leírás alapján elkészíteni;

tudjon egyszerű táblázatot létrehozni;

ismerje a diagramok szerkesztésének, módosításának lépéseit;

tudjon bemutatót készíteni.

A tanuló a problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel témakör végére

lássa át a problémamegoldás folyamatát;

ismerje és használja az algoritmusleíró eszközöket;

ismerje egy programozási nyelv alapszintű utasításait;

tudjon kódolni algoritmusokat;

tudjon egyszerű vezérlési feladatokat megoldani fejlesztői környezetben;

ismerjen és alkalmazzon tervezési eljárásokat;

legyen képes meghatározni az eredményt a bemenő adatok alapján;

legyen képes tantárgyi szimulációs programok használatára.

A tanuló az infokommunikáció témakör végére
legyen képes megkeresni a kívánt információt;
legyen képes az információ értékelésére;
legyen képes előkészíteni az információt weben történő publikálásra;
tudja megkülönböztetni a publikussá tehető és védendő adatait;
használja a legújabb infokommunikációs technológiákat, szolgáltatásokat.

A tanuló az információs társadalom témakör végére
ismerje az informatikai biztonsággal és adatvédelemmel kapcsolatos fogalmakat;
ismerje az adatokkal való visszaélésekből származó veszélyeket és következményeket;
ismerjen megbízható információforrásokat;
legyen képes értékelní az információ hitelességét;
ismerje az informatikai eszközök etikus használatára vonatkozó szabályokat;
ismerje az információforrások etikus felhasználási lehetőségeit;
ismerje fel az informatikai eszközök használatának az emberi kapcsolatokra vonatkozó következményeit;
ismerjen néhány elektronikus szolgáltatást;
legyen képes a szolgáltatások igénybevételére, használatára, lemondására.

A tanuló a könyvtári informatika témakör végére
a könyvtár és az internet szolgáltatásait igénybe véve képes önállóan releváns forrásokat találni konkrét tantárgyi feladataihoz;
a választott forrásokat képes alkotóan és etikusan felhasználni a feladatmegoldásban;
képes alkalmazni a más tárgyakban tanultakat (pl. informatikai eszközök használata, szövegalkotás);
egyszerű témában képes az információs problémamegoldás folyamatát önállóan végrehajtani.

Vizuális kultúra

Célirányos vizuális megfigyelési szempontok önálló alkalmazása.

A vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek tudatos és pontos alkalmazása az alkotótevékenység során adott célok kifejezése érdekében.

Bonyolultabb kompozíciós alapelvek használata különböző célok érdekében.

Térbeli és időbeli változások vizuális megjelenítésének kifejező vagy közlő szándéknak megfelelő értelmezése, és következtetések megfogalmazása.

Alapvetően közlő funkcióban lévő képi vagy képi és szöveges megjelenések egyszerű értelmezése.

Az épített és tárgyi környezet elemző megfigyelése alapján összetettebb következtetések megfogalmazása.

Több jól megkülönböztethető technika, médium (pl. állókép-mozgóképek, síkbeli-térbeli) tudatos használata az alkotótevékenység során.

A médiatudatos gondolkodás megalapozása a vizuális kommunikációs eszközök és formák rendszerezőbb feldolgozása kapcsán.

A mozgóképi közlésmód, az írott sajtó és az online kommunikáció szövegszervező alapeszközeinek felismerése.

Mozgóképi szövegek megkülönböztetése a valóság ábrázolásához való viszony, alkotói szándék és nézői elvárás karaktere szerint.

Társzművészeti kapcsolatok lehetőségeinek értelmezése.

A legfontosabb kultúrák, művészettörténeti korok, stílusirányzatok megkülönböztetése és a meghatározó alkotók műveinek felismerése.

Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások árnyaltabb elemzése, összehasonlítása.

A vizuális megfigyelés és elemzés során önálló kérdések megfogalmazása.

Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról.

Természetismeret

A tanuló tudjon anyagokat, kölcsönhatásokat, fizikai, kémiai változásokat felismerni, jellemezni. Értelmezze a jelenségeket az energiaváltozás szempontjából

Ismerje az emberi szervezet felépítését, működését, serdülőkori változásait és okait.

Tudatosuljanak az egészséget veszélyeztető hatások, alapozódjon meg az egészséges életvitel szokásrendszere.

Formálódjon reális énképe, értse a családi és a társas kapcsolatok jelentőségét, élete irányításában kapjon döntő szerepet az erkölcsi értékrendnek való megfelelés. Legyen embertársaival empatikus és segítőkész.

Ismerje a Föld helyét a Világegyetemben, Magyarország helyét Európában.

Alakuljon ki átfogó kép hazai tájaink természetföldrajzi jellemzőiről, természeti-társadalmi erőforrásairól, gazdasági folyamatairól, környezeti állapotukról. Legyen képe a közöttük levő kölcsönhatásokról.

Ismerje hazánk legjellemzőbb életközösségeit, természetű növényeit, a házban és ház körül élő állatait. Értse az élő és élettelen környezeti tényezők kölcsönhatását. Ismerje fel a környezet-szervezet-életmód, valamint a szervek felépítése és működése közötti összefüggéseket.

Tudjon tájékozódni a térképeken. Értelmezze helyesen a különböző tartalmú térképek jelrendszerét, használja fel az információszerzés folyamatában.

Erősödjön a természet és a haza iránti szeretete. Törekedjen a természeti és társadalmi értékek védelmére.

Ismerje fel szűkebb és tágabb környezetében az emberi tevékenység környezeti hatásait.

Anyag- és energiatakarékos életvitelével, tudatos vásárlási szokásaival önmaga is járuljon hozzá a fenntartható fejlődéshez.

Legyen képes egyszerű kísérleteket, megfigyeléseket, méréseket önállóan, illetve csoportban biztonságosan elvégezni, a tapasztalatokat rögzíteni, következtetéseket levonni.

Legyen nyitott, érdeklődő a világ megismerése iránt. Az internet és a könyvtár segítségével legyen képes tudása bővítésére. Legyenek saját ismeretszerzési, ismeretfeldolgozási módszerei.

1.11 Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai

Évközben iskolaváltást, a tanuló átvételét, szükség esetén különbözeti vizsgával vagy évfolyamisméltással az intézményvezető döntése alapján lehet megvalósítani. A beiskolázási körzetből érkező tanulót az iskola felveszi, a körzeten kívülről érkezőt az intézmény vezetőjének elbírálása alapján nyerhet átvételt.

1.12 A felvételi eljárás különös szabályai

Az intézménybe történő felvételi eljárás során előnyt élvez a baptista felekezetű családból érkező vagy a Magyarországi Baptista Egyház belső egyházi jogi személyei által fenntartott intézményből érkező tanuló.

2. Az intézmény helyi tanterve

2.1 A választott kerettanterv megnevezése

51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet mellékletei:

[Kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyamára](#)

[Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyamára](#)

A választott kerettanterv tantárgyait és kötelező minimális óraszámait az alábbi táblázatok tartalmazzák.

Óraterv a kerettantervekhez – 1–4. évfolyam				
Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7	7	6	6
Idegen nyelvek				2
Matematika	4	4	4	4
Erkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Szabodon tervezhető órakeret	2	2	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	27

Óraterv a kerettantervekhez – 5–8. évfolyam				
Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	3	4
Idegen nyelvek	3	3	3	3
Matematika	4	3	3	3
Erkölcstan	1	1	1	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Természetismeret	2	2		
Fizika			2	1
Kémia			1	2
Biológia-egészségtan			2	1
Földrajz			1	2
Ének-zene	1	1	1	1
Dráma és tánc/Hon- és	1			

népismeret				
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Informatika		1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	
Testnevelés és sport	5	5	5	5
<i>Osztályfőnöki</i>	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	2	3	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	31	31

A kerettantervek közül az alábbiakat alkalmazzuk:

Tantárgy megnevezése	Változat
Magyar nyelv és irodalom	A változat
Matematika	A változat
Fizika	A változat
Kémia	A változat
Biológia-egészségtan	A változat
Ének-zene felső tagozat	A változat
Ének-zene alsó tagozat	A változat

A választott kerettanterv feletti óraszám

- A választott kerettantervek óraszámát a szabadon tervezhető órakeret terhére a következő évfolyamokon és tantárgyakban emeljük meg az alábbi óraszámokkal. Az iskola nem ír elő plusz tananyagot, gyakorlásra, ismétlésre használja, illetve a kizárólag magyar nyelven folyó roma oktatásra alsó tagozaton. A Biológia tantárgy keretében oktatjuk az elsősegély ismereteket. Az informatika tantárgyat 5. évfolyamon elkezdjük az alaposabb előkészítés érdekében. fontosnak tartjuk a digitális írástudás fejlesztését. A Tánc és Dráma beépül heti 0,5 órában a Magyar nyelv és irodalom tantárgyba az 5. évfolyamon.

Kötelező minimális óraszámok

1–4. évfolyamon

Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1	6+1	6+1
Idegen nyelvek				2
Matematika	4+1	4+1	4+1	4+1
Bibliaismeret /baptista/	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1+1	1+1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	1

Testnevelés	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	27
<i>Tervezhető további időkeret (tanórán kívüli fogl.)</i>	26	26	26	24
<i>Az osztályok számára engedélyezhető időkeret</i>	52	52	52	52
INkt. 27. § (5) bek. értelmében kötelezően biztosított időkeret tehetséggondozásra és felzárkóztatásra	1	1	1	1

Kötelező minimális óraszámok
5–8. évfolyamon

Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4+1	4+0,5	3+1	4
Idegen nyelv	3	3	3	3
Matematika	3+1	3+1	3+1	3+1
Bibliaismeret /baptista/	1	1	1	1
Tört., társ. és államp. Ismeretek	2	2	2	2
Természetismeret	2	2+1,5		
Fizika			2	1+1
Kémia			1+0,5	2
Biológia – egészségtan			2	1+1
Földrajz			1+0,5	2
Ének-zene	1	1	1	1
Hon- és népismeret	1			
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Informatika	+1	1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	3	3	3	3

Rendelkezésre álló órakeret	28	28	31	31
<i>Tervezhető további időkeret (tanórán kívüli fogl.)</i>	23	23	20	20
<i>Az osztályok számára engedélyezhető időkeret</i>	52	52	52	52
Nkt. 27. § (5) bek. értelmében kötelezően biztosított időkeret tehetséggondozásra és felzárkóztatásra	1	1	1	1

2.2 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

A tanulás-tanítás folyamatában fontos szerep jut a tankönyveknek, munkafüzeteknek és más tanulmányi segédleteknek, amelyek az *eredményességet növelik*.

Különösen fontos ezek körülményeinek, jó kiválasztása, ha figyelembe vesszük célkitűzésünket: *az öntevékenység igényének és képességének fejlesztését.*

Nagy felelősséget jelent az egyes szaktanári munkaközösségeknek a minden szempontból legmegfelelőbb tankönyvek és tanulási segédletek megtalálása és kiválasztása.

Tanulmányi segédletek és tankönyvek kiválasztásánál a központi programok ajánlásait és kötelező eszköz és felszerelési jegyzéket figyelembevételével történik..

A tankönyveket, tanulmányi segédleteket az azonos tantárgyat tanítók közös megegyezéssel választják ki. Az azonos képzés típus (szakiskola, szakközépiskola) párhuzamos évfolyamainál azonos tankönyveket kell használni.

A kiválasztott tankönyveket az igazgató hagyja jóvá.

A kiválasztásnál a következő alapelvek érvényesülnek:

- korszerű ismereteket tartalmazzon
- megfeleljen az adott tantárgy vizsgakövetelményeinek
- nyelvezete, tagoltsága igazodjon a korosztály és képzési szint sajátosságaihoz
- segítse a megértést és rögzítést jó szemléltető ábrákkal, táblázatokkal grafikonokkal, képekkel és a lényeges részek kiemelésével
- adjon lehetőséget az ismeretek témakörönkénti összefoglalására, rendszerezésére és az önellenőrzésre
- biztosítsa az önálló gyakorlás lehetőségét
- a gyengébb tanulók számára a felzárkózást segítse
- a jobb tanulónak adjon módot arra, hogy próbára tehessék tudásukat
- kivitele, nyomdatechnikája legyen esztétikus

- kötése legyen tartós
- ára ne legyen aránytalanul magas a színvonalához képest.

A tankönyveket, tanulmányi segédleteket az azonos tantárgyat tanítók közös megegyezéssel választják ki.

A szülők tájékoztatása az előírt tankönyvekről minden évben a végleges megrendelés előtt, írásban történik.

2.3 A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

2.4.1 Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése.

Tanulási módszerek kialakítása, iskolai fegyelem és figyelem, kötelességérzet kialakulása.

- fokozatosan átvezetjük a gyermeket az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe;
- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat;
- mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait;
- a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával; helyes magatartásformák megismertetésével és gyakoroltatásával;

2.4.2 A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. Fokozatosan előtérbe kerül a Nat elveiből következő motiválási és a tanulásszervezés folyamat.

- a mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével, a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával,
- az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni,
- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembevétele, az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása,

2.4.3 Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.

- az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban;
- a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátításával; a mentális képességek célirányos fejlesztésével; az önálló tanulás és az önművelés alapozásával;
- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulószervezési módokat;

2.4.4 A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata - a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben - a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaaorientációra. A gimnázium hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaaorientációra.

- mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait,
- a mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével, a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával,
- az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni,
- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembevétele, az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása,
- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulószervezési módokat.

2.4 Mindennapos testnevelés

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módját a köznevelési törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezzük meg a következő módon.

Az öt testnevelés órát az órarendbe építve, tanóráként kell megszervezni a tanulók részére. Az iskola a tanulók számára a mindennapos testnevelést, a 2013/14-es tanévben 3 kötelező délelőtti tanórán, és 2 kötelező délutáni iskolai, illetve iskolán kívüli foglalkozásokon szervezi meg. A két kötelező délutáni sportfoglalkozás az alábbiak szerint kiváltható:

- a) kerettantervben meghatározott oktatásszervezési formákkal, műveltségterületi oktatással,
- b) táncművészeti oktatással,
- c) iskolai sportkörben való sportolással,
- d) versenyszerűen sporttevékenységet folytató igazolt, egyesületi tagsággal rendelkező vagy amatőr sportolói sportszerződés alapján sportoló tanuló kérelme alapján a tanévre érvényes versenyengedélye és a sportszervezete által kiállított igazolás birtokában a sportszervezet keretei között szervezett edzéssel.

Ily módon bármely táncművészeti oktatásban rendszeresen és igazoltan résztvevő, illetve bármely **fizikai terhelést jelentő** sportágban, versenyszerűen sporttevékenységet folytató igazolt, egyesületi tagsággal rendelkező vagy amatőr sportolói sportszerződés alapján sportoló tanuló, a vezető által kiadott igazolással felmentés kaphat a két óra délutáni foglalkozás alól.

A többi diák számára a két kötelező órát az iskola délutáni sportfoglalkozásokon szervezi meg. Ezekben a foglalkozásokon, amennyiben lehetőség van rá, az iskola más tanulója is jogosult részt venni.

A délutáni foglalkozásokon való részvételhez az iskola biztosítja, hogy

- őszi és tavaszi időszakban: az udvar, a tornaterem,
- a téli időszakban: a tornaterem,

A sportfoglalkozások pontos idejét tanévenként az órarend tartalmazza, és a résztvevők jelenlétét, a foglalkozást tartó pedagógus, sportnapló vezetésével ellenőrzi.

A kötelező sportfoglalkozásokról a távollétet a tanóráknak megfelelően kell igazolni.

2.5 A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai

Szakkörök

A szakkörök a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálják, a nevelési rendszer szerves részét alkotják, biztosítva a képességfejlesztés sokszínűségét és a gyerekek érdeklődésének kielégítését. A tanév elején megadott szakköri kínálatból és azok – programkínálata alapján- a gyerekek érdeklődésüknek, irányultságuknak megfelelően választhatnak. Szakkörök szerveződhetnek minden képzési szakaszban, de kiemelten fontos lenne a sokszínű szakköri kínálat a 7.8. évfolyamokon. Szakkör vezetését olyan felnőtt is elláthatja, aki nem az iskola dolgozója. (Pl. Fehér golya múzeum vezetője)

Felzárkóztató foglalkozások

A tanulási problémák kezelésére szolgál, célja nem a tanóra szerepének mechanikus átvétele, hanem az adott probléma kompenzálása, a megértés, a továbblépés lehetőségének biztosítása.

A 8. évfolyamokon a továbbtanulás, a középiskolai felvétel elősegítésére előkészítő foglalkozásokat tartunk magyarból és matematikából.

Sportkör

Több szakágban szervezzük. A mindennapos testnevelést, a versenyekre történő felkészítést a sportkör keretében is biztosítjuk.

Tanulószo

Alsó és felső tagozaton szerveződik. Célja a tanulási nehézségekkel küzdő gyerekek segítése, fejlesztése, a rendszeres, ellenőrzött munka lehetőségének biztosítása, az évfolyam eredményes befejezésének segítése.

Hit- és vallásoktatás

Az iskolában a területileg illetékes, bejegyzett egyházak- az iskola nevelő és oktató tevékenységétől függetlenül –hit- és vallásoktatást szervezhetnek. A hit- és vallásoktatáson való részvétel a tanulók számára önkéntes.

A szabad pedagógusválasztás intézményünkben a minimális pedagóguslétszám miatt nem lehetséges, csak a szakkörökön.

2.6 Projektoktatás

A 185 napos tanév utolsó hetére az iskolavezetés, az osztályfőnökök javaslatai alapján programtervet állítanak össze a gyerekek igényeinek figyelembevételével. A programok önálló foglalkozási tervet jelentenek, a tanórarendszertől független időbeosztással. Az elkészített programban két napra szervezi meg a gyerekek tevékenységét.

2.7 A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

2011. évi CXC. Törvény a nemzeti köznevelésről

2. § (1) Az Alaptörvényben foglalt ingyenes és kötelező alapközü, ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középököü nevelés-oktatáshoz való jog biztosítása az érettségi megszerzéséig, valamint az első szakképesítésre történő felkészítés a magyar állam közszolgálati feladata.

Ide tartozik:

- egyenlő bánásmód teljes körű érvényesítése,
- szegregációmentesség,
- hátrányos helyzetű tanulók hátrányainak kompenzálása - kiterjedően az intézmény minden tevékenységére (tananyag kiválasztás, pályaorientáció, továbbtanulás, szülőkkel való kapcsolattartás szülőkkel, segítő-és egyéb szakmai szervezetekkel; pedagógus továbbképzések-e területen stb.)

A tanulási esélyegyenlőség segítésének elvei:

- **Tanórai differenciálás heterogén csoportban** Ez a terület - a sikeres integráció egyik feltételeként az egyéni fejlődési különbségeknek, szükségleteknek megfelelő fejlesztés módszereit tartalmazza.

- **Kooperatív tanulás** A kooperatív tanulás alapelvei az együttnevelés szempontjából lehetőséget adnak a legfontosabb kompetenciák fejlesztésére.

- **Tevékenységek központú pedagógiák** A cél olyan módszertani és tanulásszervezési eljárások megismertetése, amelyek a hatékony együttnevelést szolgálják

- **Multikulturális tartalmak, interkulturális nevelés** Ez a fejlesztés a pedagógusok saját önismeretének, önreflexiós készségeinek megerősítésére, a társadalmi előítéletek azok csökkentésének lehetséges stratégiáira vonatkozó ismeretek bővítésére, az iskolai kultúra és környezet átalakítására irányul – a tanulók egyenlő lehetőségeinek és aktív részvételének biztosítása érdekében.

- **Hatékony tanuló megismerési technikák és patronáló rendszerek** A cél a pedagógiai kompetencia erősítése a tanuló megismerési módszerek kreatív alkalmazásában - a pedagógiai megfigyelés, dokumentumelemzés, interjútechnikák és kérdőíves eljárások területén. Ezáltal lehetővé válik, hogy a pedagógusok mélyebben, és egyúttal előítélet mentesen ismerjék meg a fiatalok viselkedését meghatározó tényezőket, valamint a tanulóakra ható közvetlen környezeti jellemzőket.

- **Projektpedagógia** A cél a projektpedagógia elméletének és gyakorlatának felhasználása, a kulcskompetenciák és személyiségjellemzők fejlesztése, valamint a projektmunkáknak heterogén csoportban történő megszervezése és lebonyolítása érdekében.

Hátrányos helyzetet előidéző okok /A hátrányok típusai/

- környezeti/családi hátrányok
- anyagi hátrányok
- egészségügyi hátrányok
- a gyermek személyiségében rejlő (okok erkölcsi helyzete és életvitele)
- tanulási hátrányok

Környezeti/családi okok:

1. Csonka család:
 - válás v. haláleset
 - állami gondozottság, gyámság
 - tartósan távol levő szülő (munkavállalás vagy más ok miatt)
2. Sokgyermekes család:
 - 3 vagy több gyermek
3. Szűkös lakásviszonyok:
 - a család magas létszáma
 - több generáció együttélése
4. Szülők iskolázatlansága
5. Nevelési hiányosságok:
 - kettős nevelés
 - felügyelet és gondozás hiánya
 - helytelen bánásmód (brutalitás)
 - érzelmi sivárság, közömbösség
 - könnyelmű, felelőtlen életvitel
 - bűnöző családi háttér

6. Negatív hatású baráti kör

Anyagi hátrányok:

- Munkanélküliség
- Létfenntartás alatti 1 főre jutó jövedelem

- A szülő csökkent munkaképességű vagy munkaképtelen
- Deviancia
- A kereset nem a család szükségleteinek kielégítésére fordítódik

Egészségügyi hátrányok:

- születési rendellenesség vagy szerzett fogyatékoság
- mozgáskorlátozottság
- érzékszervi károsodás (látás, hallás...)
- szervi rendellenesség
- tartós betegség
- idegrendszeri, pszichés problémák (szülő és/vagy gyerek)
- higiénés hiányosságok

A gyermek személyiségében rejlő okok:

- Értelmileg, érzelmileg visszamaradt
- Viselkedése: szökő, csavargó, italozó, drogozó, dohányzó
- Bandázó

Tanulási hátrányok:

A gyermek nem rendelkezik olyan felkészültséggel, amelyre a továbbhaladásához szükség lenne,

- mert gyenge képességű,
- beteges /cukor- szívbeteg stb/, fogyatékos,
- beilleszkedési zavarai, esetleg pszichés problémái miatt nem képes rendszeres tanulásra,
- nincs kellőképpen motiválva

Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek:

- Gyermekétkeztetés:

Az iskola tanulóinak étkezése a törvényi szabályozás keretein belül. – Amennyiben a jogszabályban előírtaknál szélesebb körű szolgáltatást nyújt az intézmény, fejtse ki azt részletesen (pl. reggeli, tízórai stb.)

- Mentálhigiénés ellátás:

Gyermekvédelmi feladatokra képzett szakember vagy szakemberek tartják a kapcsolatot a gyermek-és ifjúságvédelemmel foglalkozó külső szervezetekkel, hívják fel a figyelmet a veszélyeztetett helyzetben levő fiatalokra, és kezdik el gondozásukat. Pszichológiai tanácsadás.

- Egészségügyi ellátás:

Amennyiben az iskolának van szerződése van iskolaorvossal, aki rendszeres szűrővizsgálatot végez, szakrendelésre szükség esetén beutal. Munkáját főállású védőnő segíti. Az iskolaorvos és a védőnő egészségügyi tanácsadást végez, és segítséget adnak a felmerülő problémák szakorvosi megoldásához. Nagyon fontos hogy a diákok, ha gondjuk van, bátran forduljanak hozzájuk. A védőnő és az iskolaorvos munkája az iskolában folyó mentálhigiénés

Gondozás része, a gyermekvédelmi felelős feladataihoz kapcsolódva.

- **Tankönyv kiegészítő támogatás:** - a törvényi szabályozás keretein belül. Tanszertámogatás.

- **Napközis ellátás - tanulószoba** – (különösen a hátrányos helyzetű gyerekek számára fontos)

- Kapcsolattartás a szülőkkel

A szülők tájékoztatása a különféle igénybe vehető kedvezményekről- szülői értekezleteken, fogadóórákon, családlátogatásokon. Szükség szerint a gyermekvédelmi felelős, osztályfőnökök segítséget nyújtanak az igénylések kivitelezésében.

- **Diáksport támogatása** (a törvényi szabályozás keretein belül).

- **Kapcsolattartás a nevelési tanácsadókkal, szakszolgálatokkal, szakértői bizottságokkal**

A sikeresség kritériumai

1. Az iskola felméri az osztályokban a hátrányos vagy veszélyeztetett helyzetű tanulókat az osztályfőnökök és ifjúságvédelmi felelősök segítségével.
2. Az iskola együttműködik más szervezetekkel, amelyek megelőzési munkát is vállalnak. Az együttműködés osztályfőnöki órákon történik /pl. rendőrség, családsegítő/
3. Családlátogatások alkalmával az osztályfőnök megismeri a veszélyeztetett, hátrányos helyzetű tanulók családi körülményeit. Eredménye: a tanulók jelentős része beilleszkedik a közösségbe, káros szokások megszűnnek.

2.8 Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

A tanulók iskolai beszámoltatása, az ismeretek számon kérése, folyamatosan történik az iskola helyi tanterve, illetve a nevelők által összeállított tanmenetek és osztályfőnöki munkatervek alapján.

Iskolánkban folyó értékelő tevékenység célja, hogy az ellenőrzés során feltárt adatokra, tényekre támaszkodva azt vizsgálja, hogy a nevelő-oktató munka és annak eredményei mennyiben felelnek meg iskolánk pedagógiai programjában megfogalmazott célkitűzéseknek.

A nevelő-oktató munka értékelésének feladata, hogy megerősítse pedagógiai tevékenységünk helyességét, vagy feltárja a hiányosságokat, ösztönözzön a hiányosságok pótlására, a nevelő-oktató munka fejlesztésére.

a., Az egész éves állandó tanórai ellenőrzés nagy jelentőségű. A tanár, a tanuló, a szülő így látja a folyamatos előrehaladást, a nehézségeket. Fontos, hogy az értékelés serkentő, előremutató legyen.

b. Tanulóinkat minden félév végén legalább havi egy érdemjegy alapján értékeljük osztályzattal. (2.év vége - 8.o)

Az érdemjegyszerzés módjai:

- ◆ szóbeli felelet (tények, leírások, fogalmak, szabályok, kísérletek, memoriter)
- ◆ írásbeli munka
- ◆ óráközi munka

- ◆ versenyeken való részvétel
- ◆ önálló kiselőadás

c., Az érdemjegyek és osztályzatok a következők:

- ◆ Alsó tagozaton szövegesen értékelünk (1. évfolyam- 2. évfolyam félévéig)
- ◆ A tanuló tudásának értékelése és minősítése a többi évfolyamon:
 - jeles (5)
 - jó (4)
 - közepes (3)
 - elégéséges (2)
 - elégtelen (1)
- ◆ Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti és a pedagógus, ill. az osztályfőnök által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamra lépéséről.
- ◆ Abban az esetben, ha az év végi osztályzat a tanuló hátrányára lényegesen eltér a tanítási év közben adott érdemjegyek átlagától, a nevelőtestület felhívja az érdekelt pedagógust, hogy adjon tájékoztatást ennek okáról és indokolt esetben változtassa meg döntését. Ha a pedagógus nem változtatja meg döntését és a nevelőtestület ennek indokaival nem ért egyet, az osztályzatokat az évközi jegyek alapján a tanuló javára módosíthatja. (Kt.70§4.pontja szerint)
- ◆ Negyedéves értékelést alkalmazunk minden évfolyamon a képesség kibontakoztató és integrációs nevelésben résztvevő tanulókkal kapcsolatban, erről a szülőt értesítjük. Időpontját az éves terv tartalmazza.
- ◆ A tanuló által szerzett érdemjegyekről a szülőt az adott tantárgyat tanító nevelő értesíti az értesítő könyvön keresztül. Az értesítő könyv bejegyzéseit az osztályfőnök két havonta ellenőrzi, és az esetlegesen elmaradt érdemjegyek beírását pótolja.
- ◆ A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli dolgozatainak, feladatlapjainak, tesztheinek értékelésekor az elért teljesítmény (pontszám) érdemjegyekre történő átváltását a következő arányok alapján végzik el a szaktárgyat tanító nevelők:

Teljesítmény	Érdemjegy
0-30%:	elégtelen (1)
31-50 %:	elégéséges (2)
51-75 %:	közepes (3)
76-90 %:	jó (4)
91-100 %:	jeles (5)

Az ismeretek elsajátításának mértékét mérések alapján diagnosztizáljuk.

nyomon követő mérések (tudáspróbák) egy adott osztály önmagához viszonyított teljesítményének nyomon követése, a fejlődés ütemének minőségének regisztrálása céljából

diagnosztikus és formatív mérések: az alapkészségek mélységének megismerése, a következő időszak fejlesztési tennivalóinak megtervezése végett

szummatív értékelések: szakasz záró mérések (minden témakör végén, minden évfolyamon - részletesen lásd: tanmenetekben) A témazáró dolgozatok egy napra eső száma nem haladhatja meg a kettőt.

2.-4. évfolyam: év elején diagnosztikus mérés: matematika, magyar nyelv

5. évfolyam: diagnosztikus mérés: matematika, magyar nyelv (A mérés célja: az alsó tagozaton elsajátított készségek szintjének megállapítása)

6.évfolyam: diagnosztikus mérés: matematika, magyar nyelv és német (esetleges iskolaváltás, valamint országos felmérések esetén)

A munkaközösségek munkatervük alapján egyéb méréseket is végezhetnek.

AZ ÍRÁSBELI BESZÁMOLTATÁSOK

1. **Formái**
2. **Rendje**
3. **Korlátai**
4. **A tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya**

1.

- ◆ diagnosztizáló mérés
- ◆ témazáró felmérések
- ◆ félévi felmérések
- ◆ tanév végi felmérések
- ◆ tudáspróbák
- ◆ egyéni differenciálás feladatlapos munkái
- ◆ írásbeli házi feladatok

2.

▪ diagnosztizáló mérés	a tanév elején
▪ témazáró felmérések	egy-egy témakör után
▪ a félévi felmérések	a félév zárása előtt
▪ tanév végi felmérések	a tanév zárása előtt
▪ tudáspróbák	a nevelő belátása szerint,
de havonta legalább egyszer
▪ egyéni differenciáláshoz	a nevelő döntése alapján
▪ az írásbeli házi feladatok	a tanév során folyamatosan

3.A témazáró dolgozatok egy napra eső száma nem haladhatja meg a kettőt. Természetesen egyéni differenciálás, gyakoroltatás céljából egy napon kettőnél több írásbeli munka is íratható a tanulóval.

4. Az írásbeli beszámoltatások a szóbeli beszámoltatásokkal azonos súllyal vesznek részt a tanuló értékelésében, ez alól a témazáró dolgozatok eredményei kivételt jelentenek, mivel azok súlyozottan számítanak be a tanulók félévi és év végi tantárgyi eredményeibe (érdemjegybe és szóveges értékelésbe egyaránt).

2.9 Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása

Az otthoni írásbeli házi feladat kiadásának korlátai

- A tanulókat (versenyre készülők, a tantárgy iránt aktívan érdeklődők) egyéni választásuk, kérésük alapján szorgalmi feladattal segíthetjük, számukra szorgalmi feladatot javasolhatunk.
- Az otthoni tanulási idő (írásbeli és szóbeli feladatok elvégzésének együttes ideje) maximum 20-30 percet vehet igénybe egy tantárgyból.
- A napi felkészülés otthoni (napközis, iskolaotthonos, tanulószoba) ideje nem lehet több 1-1,5 óránál.
- az első-negyedik évfolyamon a tanulók hétféjére (szombatra, vasárnapra), valamint a tanítási szünetek idejére nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot;
- az ötödik-nyolcadik évfolyamon a tanulók a tanítási szünetek idejére – a szokásos (egyik óráról a másikra esedékes) feladatokon túl – nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot;
- a tanulók eredményes felkészülésének érdekében egy tanítási napon belül egy-egy osztállyal legfeljebb kettő témazáró, illetve félévi vagy év végi felmérő dolgozatot lehet íratni.
- lehetőség szerint alkalmazzuk a differenciált feladatok adását.
- csak olyan feladatot kapnak a tanulók, amelyeknek elkészítéséhez az otthoni feltételek biztosítottak.
- kötelező versek megtanulásához minimum 1 hetet kapnak a gyerekek.
 - a szóbeli feladatok kizárólag a tankönyvi anyagra terjednek ki.

2.10 A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

Csoportbontás: osztálylétszám felezve, min. 14 fő – évfolyamszintű bontás

Készségtantárgyak: 20 fő alatt több osztály/évfolyam összevonásával

Szabadon tervezhető: nem csoportbontásban

Technika: fiú/lány bontás - évfolyamonként is szervezhető

2.11 A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek

Iskolánkban egyszerű vizsgálati módszerként a terhelhetőség/egészség szempontjából leglényegesebb kondicionális képességek méréséhez a HUNGAROFIT módszert alkalmazzuk. Ez a tesztrendszer terhelhetőséggel/egészséggel összefüggő objektív mérés.

A tesztek évente kétszer tanév elején ősszel, és tanév végén májusban végezzük 1-8. évfolyamban.

Fontos:

- megfelelő pihenési idő a tesztek között

- motiváció

Összehasonlítási lehetőséget nyújtunk hol áll a tanuló (személyre szólóan):

- tavalyi eredményhez képest
- vagy év elejéhez képest
- vagy az osztályátlaghoz képest

Szülőnek tájékoztatás: hogy tisztán lássanak és ösztönözhesék gyermekeiket fizikai fittségük fejlesztésére.

Ha kéri az iskolaorvos, illetve a Központi Adatfeldolgozó elküldjük az értékelést.

Alapmérések a HUNGAROFIT módszer minősítéséhez:

1. Dinamikus ugróerő

- melyből távolugrás páros lábbal iskola udvar felásott ugrógödörbe bemelegítő ugrások után 3 kísérleti lehetőségből a legjobb teljesítmény egyenkénti mérése, vonal és az utolsó nyom (sarok) közötti távolság 1 cm-es pontossággal

2. Dinamikus dobóerő:

- kétkezes labdadobás hátra, fej fölött tömött labdával
- tornateremben vagy udvari sportpályán a bemelegítő dobások után 3 kísérleti lehetőségből a legjobbat vesszük
- 12 éves korig 2 kg-os, 12 éves kortól 3 kg-os tömött labdával történik a dobás
- mérés: a dobóvonalától a tömött labda becsapódásáig 5 cm-es pontossággal
- Gerincvédelmi okokból erősíteni kell a tanulóknak azt, hogy a kidobás egyenes törzssel, a lábizom legintenzívebb felhasználásával történjen!

3. Dinamikus erő-állóképesség fejlesztése:

- mellő fekvőtámaszban karhajlítás és nyújtás
- hanyattfekvésből felülés térdérintéssel és visszaereszkedés
- hasonfekvésből törzsemelés- és leengedés folyamatosan
- Mindhárom gyakorlatot kifáradásig (max. 4 perc) darabszámra mérjük.
- A vizsgált tanulók szőnyegen végzik a gyakorlatot tornateremben, párokban a testnevelő irányításával. Stopperórával mérünk, sípszó jelzi a kezdést és a max. időt (4 perc).

4. Aerob, vagy alap-állóképesség mérése (Cooper teszt):

- Lényege: 12 perc alatt a lehető leghosszabb távot teljesítjük futással. Lehetőleg szabad levegőn (rossz idő esetén jól szellőztethető 10-25 Celsius fok közötti tornateremben). Előzetesen lemért 400 m-es pálya szélén 10 m-es jelölések. A tanuló nem futó párja, számolja a köröket, sípszó jelzi a 12 perc kezdését és végét.

A próbák elvégzését az elért teljesítmény értékelését, a pillanatnyi fizikai állapot minősítését, a tanulók egyre aktívabb közreműködésével a mérési és értékelési útmutató alapján kell elvégezni.

A mért adatokat a megadott értékelési rendszer alapján pontozzuk, összesítjük és egyénre szólóan értelmezzük az egyes minősítő kategóriákat

pl.	0 – 20,5 p	→ igen gyenge,
	21 – 40,5 p	→ gyenge
	41 – 60,5 p	→ kifogásolható
	61 – 80,5 p	→ közepes
	81 – 100,5 p	→ jó

101 – 120,5 p → kiváló
120,5 – 140 p → extra

A próbák elvégzését mindig előzze meg általános és speciális bemelegítés!

A teljes próbarendszer egy (max. két) héten belül el kell végezni.

- Fel kell készíteni a tanulókat, hogy ne szorongjanak, ne szenvedjenek futás közben.
- Meg kell értetni velük, hogy az emberek nem csak különféle - testi biológiai, fiziológiai – adottságokkal születnek, hanem még az egészséges tanulók pillanatnyi fizikai állapota között is igen lényeges az eltérés.
- El kell érni, hogy ne legyen szégyenérzete senkinek azért, mert jelenleg esetleg gyengébb fizikai állapotban lévők csoportjába tartozik, de tanári segítség mellett igyekezettel, akaraterővel felzárkózhat.
- Meg kell értetni velük, hogy egyéni képesség szerinti testneveléssel 2-3 év alatt fel tudja számolni a hiányosságait.
- Minden mérést a testnevelő irányítja, ellenőrzi. Figyel a balesetveszélyre, a feladatot végzők és a várakozó tanulók tartózkodási helyére.

A mérések befejeztével az útmutatóban lévő évfolyamonkénti és egyéni, összesített minősítő adatlapokat kitöltve írásbeli értékelést kapunk iskolánk tanulójának fizikai állapotáról.

2.12 Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei

2.12.1 Az iskola egészségnevelési elvei

Helyzetkép

Az iskola épülete, a környezete a PP-ban foglaltakon túlmenően az egészséges tanulás feltételeit általában biztosítja:

- Tantermek, kiszolgáló helyiségek természetes világítása, illetve mesterséges fényforrások megfelelőek, javításuk folyamatos.
- Tanulók ülésrendje figyelembe veszi az egyéni igényeket (látás-, halláskárosodott tanulók elhelyezése)
- Biztosítva van a váltás lehetősége.
- Órarend, napirend biztosítja a tanulók mozgásigényének megfelelő foglalkozásokat
- Tanórákba is beépült a mozgás biztosítása. (pl.: kéztorna)
- Termék rendszeres szellőztetése megfelelő.
- Szociális helyiségek rendelkezésre állnak.
- Tanulók egészségi állapotáról, részképeségi zavarairól orvostól, szülőtől, védőnőtől rendszeresen információt kérünk.

Tanulók egészségi állapota

Sajátosnak mondható. Az iskola 94 tanulójának 65%-a cigány származású, speciális szokásokkal és hagyományokkal.

Gyakori problémák:

- a mindennapos tisztálkodás hiánya (a ruházat vonatkozásában is)
- olcsó illatszerek használata
- gyermekkori dohányzás, italozás a szülő tudtával is

- esti csavargás, hétvégi, felnőtteknek szervezett discók, bálók látogatása
- nyomokban meglévő, gyógyszerrel való kábítózás

Otthoni környezetük jellemzői

- 3 vagy több gyerekes család
- 1 vagy mindkét szülő munkanélküli
- segélyből való megélhetésre való berendezkedés
- több generáció együttélése egy lakásban
- elhanyagoló nevelés

Cél:

A tanulók értsék az egészséggel összefüggő kérdések fontosságát.

Fontos: a mindennapos testnevelés minden osztályban

- sokoldalú, a test egész szervezetére kiterjedő és a helyi tantervnek megfelelő órák biztosítása
- egészséges életmódra nevelés jelentőségének felismertetése és elfogadtatása
- fizikai képességek fejlesztése
- a test ellenálló képességének növelése (lehetőség szerint a szabadban tartott órákkal)
- felkészítés a munkára
- jelentsen örömet és nyújtson sikerélményt a testnevelés óra

Egészségnevelést segítő kapcsolatok

- család
- Szülői Munkaközösség
- Iskolaorvos, védőnő
- Gyermekjóléti szolgálatok
- ÁNTSZ szakemberei
- Rendvédelmi szervek
- Kábítószerügyi Egyeztető Fórum

Az egészségnevelés színterei

- iskolai programok
- tanórai foglalkozások
- tanórán kívüli foglalkozások
- tájékoztató fórumok

Iskolai programok

- ◆ "Allways" program serdülőknek (6,7,8.oszt.)
- ◆ fogápolási program alsó tagozaton
- ◆ egészségnevelési nap
- ◆ káros szenvedélyek megelőzésére iskolaorvosi, védőnői előadások

- ◆ a "FÖLD napja"
- ◆ hasznos hulladékanyag gyűjtése

Tanórai foglalkozások

- ◆ a helyi tantervben foglaltaknak megfelelően minden tanórába beépül az egészségneveléssel kapcsolatos ismeretanyag és gyakorlati tudnivaló
- ◆ az egyes tantárgyakban leírtak megvalósítása a tárgyat oktató szaktanár felelőssége

Tanórán kívüli foglalkozások

az iskola helységeinek környékének megóvása érdekében a berendezések, a mosdóhelységek rendeltetésszerű használatára való szoktatás gyakoroltatással
káros szenvedélyek megelőzésére iskolaorvosi és védőnői előadássorozat

sportfoglalkozások (alsós, felsős)- mozgás és játékgigény kielégítése
- versenyekre való felkészülés
- iskolai bajnokságok lebonyolítása

napközis foglalkozás
- játékok, játékos sorversenyek, váltóversenyek
- kirándulások, séták a szabadban

egészségnevelési nap:
az egészséges életmód különböző színtereinek táplálkozás, öltözködés, tisztálkodás, mozgás, ismertetése, tájékoztatása, gyakorlati alkalmazása

sportnap:
- lehetőség különböző sportágak gyakorlására, tanórán nem szereplő játékos versenyek,
- tanár -diák mérkőzések oldott hangulatban

kirándulások
- gyalogtúrák)
- kerékpártúrák

Iskolán kívüli tevékenység

- rendszeres orvosi vizsgálatokon való részvétel
- általános egészségi állapot megőrzésére, ill. részképeségi zavarok felismerése
- kötelező fogászati vizsgálatok Bólyban
- részvétel az országos egészségnevelési versenyen (elmélet)
- részvétel területi elsősegély nyújtási versenyen
- falutakarítási napokon való részvétel
- a falut övező erdei utak mentesítése a szeméttől
- Tehetséges tanulók szakosztályokhoz való irányítása.

Az iskola kompetenciáját meghaladó tevékenységekben segítségünkre van:

a mohácsi székhelyű Gyermekjóléti és Családsegítő Központ

Mohács városi Vöröskeresztes Szervezet

ÁNTSZ

a község háziorvosa, aki az iskolaorvosi teendőket is ellátja

a Mohácsi Rendőrkapitányság

KEF

AZ ISKOLA KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAMJA

A környezeti nevelés fogalma-

" Az iskolai környezeti nevelés az a pedagógiai folyamat, amelynek során a gyerekeket felkészítjük környezetük megismerésére, tapasztalataik feldolgozására, valamint az élő és élettelen természet érdekeit is figyelembevevő cselekvésre "

" A környezeti nevelés olyan értékek felismerésének és olyan fogalmak meghatározásának folyamata, amelyek segítenek az ember és kultúrája, valamint az őt körülvevő biofizikai környezet sokrétű kapcsolatának megértéséhez és értékeléséhez szükséges készségek és hozzáállás kifejlesztésében. "

Bevezetés: a környezeti nevelés fontossága

A környezeti nevelés célja a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése. Célja a természetet, az épített és társadalmi környezetet, az embert tisztelő szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása.

Gondot kell arra fordítanunk, hogy diákjaink a jövőben mindennapi életvitelükben képesek legyenek a bonyolultabb természeti, társadalmi, gazdasági és politikai konfliktusokat kezelni, megoldani. Meg kell alapoznunk tanítványaink környezeti erkölcsét, társadalmi-természeti felelősségét, formálnunk kell alakuló értéktudatát, együttműködési képességeit, a személyes és a közös felelősségtudat alapjait.

A környezeti nevelés gyakorlatában harmonikusan ötvöződik a környezettudományi és a társadalomtudományi ismeretek köre. A környezeti ismeretek önmagukban nem elegendőek, képessé kell válni e célok érdekében felelősen cselekedni.

1. Alapok

1.1. Az iskolai környezeti nevelés törvényi háttere

Az *Alkotmány* környezetvédelemmel kapcsolatos paragrafusai:

- 8. § A Magyar Köztársaság elismeri az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait, ezek tiszteletben tartása és védelme az állam elsőrendű kötelessége.
- 16. § A Magyar Köztársaság különös gondot fordít az ifjúság létbiztonságára, oktatására és nevelésére, védelmezi az ifjúság érdekeit.
- 18. § A Magyar Köztársaság elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.
- 70. § A Magyar Köztársaság területén élőknek joguk van a lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez.

Környezet- és természetvédelmi jogszabályok

Környezetvédelmi törvény (1995. évi LIII. Törvény a környezet védelmének általános szabályairól). A törvény célként az ember és környezete harmonikus kapcsolatának kialakítása, a környezet elemeinek és folyamatainak védelme és a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosítását fogalmazza meg.

Legfontosabb alapelvei: a megelőzés, az elővigyázatosság, a leghatékonyabb megoldás, a helyreállítás, a felelősség, az együttműködés, a tájékozódás és a nyilvánosság. A törvény 54. § 1. cikkelye szerint „minden állampolgárnak joga van a környezeti ismeretek megszerzésére és ismereteinek fejlesztésére”. A nevelés állami és önkormányzati feladat. Legfontosabb dokumentumaként a NAT-ot, a *Nemzeti Környezetvédelmi Programot* (illetve annak részeként a Nemzeti Környezet-egészségügyi Akcióprogramot) említi.

A ***Természetvédelmi törvény*** (1996. évi LIII. Törvény) kimondja, hogy a természeti értékeink védelme, a természetvédő szemlélet kialakítása elsődleges állami feladat. Kiemelt szerepet kell biztosítani a természet értékeinek megóvásában a civil szférának, az állampolgároknak, hiszen a nemzeti kincsnek minősülő természeti értékeink megőrzése az állampolgárok és önszerveződő csoportjaik aktív részvétele nélkül nem lehetséges.

Az 1997. évi XLI. ***Törvény a halászatról és a horgászatról*** is számos környezeti nevelési feladatot tartalmaz (tanfolyamok, vizsgák, fajismeret, természetvédelem).

A ***géntechnológiai tevékenységről*** szóló XXVII. ***Törvény*** 30. és 31. §-a foglalkozik az oktatással, a képzéssel és a tájékoztatással. Ennek értelmében „Az állami feladatok ellátása során a Kormány gondoskodik arról, hogy a géntechnológiával módosított szervezetek felhasználóival, fogyasztóival az iskolai és az iskolán kívüli oktatás, képzés, tájékoztatás keretében ismertetésre kerüljön a géntechnológia lényege és alkalmazásai, az így módosított szervezetek használatának környezeti, egészségügyi, gazdasági, társadalmi hatásai és kockázatai”.

Az ***állatok védelméről és kíméletéről*** szóló 1998. évi XXVIII. ***Törvény*** célja, hogy elősegítse az állatvilág egyedeinek védelmét, fokozza az emberek felelősségtudatát az állatokkal való kíméletes bánásmód érdekében, valamint meghatározza az állatok védelmének alapvető szabályait. A törvény kimondja, hogy az oktatás során állatkísérletek elvégzésére a diákokat nem lehet kötelezni.

Nemzeti Környezetvédelmi Program (a Kormány 2031/1998. határozata) helyzetértékelése szerint: „A környezetvédelemben felmerülő problémák jelentős része vezethető vissza arra a tényre, hogy Magyarországon még nem megfelelő szintű a környezeti tudatosság foka. A lakosság ismeretei a környezetről, a környezetvédelemtől, annak megóvásáról hiányosak, és többnyire nem megfelelő színvonalúak.”. A társadalmi részvétel és tudatosság erősítésében kiemelkedő szerepe van a közoktatási, felsőoktatási és kulturális intézményekben folyó tevékenységnek.

1999-ben elkészült a **Nemzeti Biodiverzitás Stratégia**, a Globális Környezeti Alap és az UNEP (ENSZ) támogatásával. Az akcióprogram elkészítését az 1992-es Rió de Janeiróban megrendezett *Környezet és Fejlődés Konferencián* aláírt – általunk 1995-ben ratifikált biodiverzitás egyezmény – tette feladatunkká. E szerint minden államnak joga és kötelezettsége megőrizni saját természeti értékeit, gazdaságát, és az abból szerzett tudást. Ez csak társadalmi összefogással valósítható meg.

A 2000. évi **Hulladékgazdálkodásról szóló XLIII. Törvény** 54. §-a kimondja, hogy a Kt. 54-55. §-ában foglaltak alapján a hulladékgazdálkodással kapcsolatos ismereteket oktatni kell, azok a Nemzeti Alaptanterv részét képezik. Ezeknek az ismereteknek az oktatásával és terjesztésével – az állami, önkormányzati intézmények és más szervezetek bevonásával, valamint közszolgálati hírközlő szervek igénybevételével – elő kell segíteni, hogy a társadalom környezeti kultúrája növekedjen.

Egészségügyi jogszabályok

A **Nemzeti Környezet-egészségügyi Akcióprogram** (1996) 9.5 pontja részletesen foglalkozik a környezet-egészségügy oktatásával, nevelésével. Az oktatás, nevelés és szakképzés környezet-egészségügyi feladatait két nagy területre osztja:

- Környezet-egészségtani szakismeretekre és módszerekre azoknak a szakembereknek van szükségük, akiknek ez munkakörükkel közvetlenül összefügg. Számukra ezt a képzés során a képzési követelmények előírják.
- A környezetegészség kultúrája ugyanakkor az életvitel részeként a hétköznapi tudás és szokásrendszer egyik fontos eleme, minden embert érintő kulturális tényező. E kultúra az emberek életviteli szokásaiban, életmódjukban, értékrendjükben tükröződik. Kialakulása a családi szocializációban kezdődik, később az intézményes nevelés, oktatás és az iskolarendszeren kívüli hatások együttesen formálják.

1998-ban, Koppenhágában a WHO Európai Regionális Bizottsága elfogadta az **Európai Egészség 21.** nyilatkozatot, amelynek célkitűzései többek között kimondják, hogy 2015-re a lakosságnak a társadalom minden rétegében egészségesebb életmódot kell kialakítani, és hogy a régió lakosságának olyan biztonságosabb fizikai környezetben kell élnie, ahol az egészségre veszélyes szennyező anyagok nem haladhatják meg a nemzetközileg elfogadott határértékeket.

Az Egészségügyi Világszervezet számos idevonatkozó dokumentuma, az „Egészség 21” Regionális Stratégia szakmai háttérrel nyújt a hazai az **„Egészség évtizedének Johan Béla Nemzeti Programja”** 2002 kidolgozásához. Előzménye a Nemzeti Népegészségügyi Program (1066/2001 Kormányhatározat). A Program illeszkedik az EU népegészségügyi prioritásaihoz, és hazánk uniós csatlakozása további lendületet ad a sikeres végrehajtásnak

Közoktatási jogszabályok

A **közoktatásról szóló** 1995. évi LXXIX. Többször módosított **törvény** szerint a pedagógiai programok felülvizsgálatánál, az eddiginél nagyobb hangsúlyt kell fordítani a gyermekek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésével kapcsolatos feladatokra, s a nevelés elsőrendű jelentőségű. A pedagógiai programok átalakításánál a személyiség és közösség fejlesztés megtervezésében kiemelt hangsúlyt kell fektetni a NAT kiemelt közös követelményeire, köztük a környezeti nevelésre.

A 41. § 6. pontja szerint az iskola „felderíti a gyermekek és tanulók fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek, a tanuló érdekében intézkedést kezdeményez”.

Az iskolai munkát tartalmi alapjaiban szabályzó közös követelményei között találjuk a környezeti nevelést. „A környezet ismeretén és személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartás egyéni és közösségi szinten egyaránt legyen a tanulók életvitelét meghatározó erkölcsi alapelv.”

A *Nemzeti Alaptanterv* kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 243/2003. sz. kormányrendelet kiemelt fejlesztési feladatként definiálja a környezeti nevelést. Elengedhetetlenül szükséges a NAT részeként a környezetvédelmi, természetvédelmi oktatás továbbfejlesztése. A felsőfokú oktatásban a program időszakának végére (2003) el kell érni, hogy minden hallgató részesüljön környezetvédelmi, természetvédelmi oktatásban.

1998-ban tizenhárom környezeti neveléssel foglalkozó társadalmi szervezet összefoglalta a környezeti nevelés eddig elért eredményeit és a *Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia* c. kiadványban megfogalmazta a közeljövő fontosabb feladatait. 2003-ban megjelent a kibővített, átdolgozott kiadás.

Önkormányzati jogszabály

Az 1990. évi LXV. *Törvény a helyi önkormányzatokról* kiemeli az egészséges életmód közösségi feltételeinek elősegítését, a lakosság önszerveződő közösségei tevékenységének támogatását.

1.2. Helyzetelemzés, helyzetkép

1.2.1. Belső: az iskola

Az iskola működése környezeti nevelési szempontból

Az iskolában jelenleg a tantestület csaknem 100 százaléka foglalkozik intenzíven környezeti nevelési kérdésekkel a tanórákon és azokon kívül. A legtöbben minden akcióban, munkában részt vállalnak, s vannak, akik időnként kapcsolódnak egy-egy tevékenységi területhez. A környezeti nevelés az a területe az iskolai életnek, ahol csak nagyon fokozatosan és lépésenként haladunk előre. A további munkában is szükség van az iskolavezetőség, a tapasztaltabb és a fiatal kollegák együttműködésére.

• Előélet, hagyományok:

Iskolánk rendelkezik olyan hagyományokkal, melyek a környezeti nevelést szolgálják. Van iskolakertje, hulladékgyűjtést végez, bekapcsolódik a meghirdetett falutakarítási akciókba. A környezeti nevelést is szolgálja az évente megrendezett sportnap. Korábban a Kihívás Napja (The Challenge Day) lebonyolításába is bekapcsolódtunk.

• Az épület és berendezése:

- Az iskola épülete nagy, régi – mintegy 200 éve épülhetett, folyamatos bővítéssel.
- Az épület állaga közepesnek mondható. Nyolc tanterem található benne – 5 normál méretű, 3 kisméretű, 1 számítógépes terem, 3 szertár, 1 zuhanyzó, vizesblokk lányok és fiúk részére. Az épületben kapott helyett az iskolai és községi összevont könyvtár, és az igazgatói iroda. Külön épületben található a nevelői, az orthotéka, vizes blokk a nevelők részére.

- Az iskola épülete az eltelt mintegy három évtizedben háromszor esett át nagyobb felújításon.
Az eltelt öt esztendőben a felújítások folyamatossá és tervszerűvé váltak. A 70-es években a tantermek parkettázására, az oldalfalak 1 m magasságig történő csempézésére került sor, a 80-as évek közepén a tetőszerkezet felújítása, a vezetékes ivóvíz bekötése, központi fűtés bevezetése. Az udvar részben aszfaltozott, részben füves. Közvetlenül az iskolaudvar mellett található a
- a sportolásnak helyszínt adó aszfaltozott kézilabda pálya, füves terület távolugró gödörrel és röplabda pályával. Az aszfaltos és füves pályát futópálya szegélyezi.
- 1996. októberében széntüzelés helyett áttértünk a korszerű és tiszta gázfűtésre. 2000-ben alakítottuk ki számítógépes termünket.
- 1999-ben az iskola előtetővel bővült. 1999-2001 között elkészült az intézmény teljes villamos rekonstrukciója.
- A tornaszoba bővítésére és felújítására a 2001/2002-es tanévben került sor. Vizesblokk, öltözők építése tette komfortosabbá a tornaszobát. Új vizesblokkot kaptak - lányok és fiúk - 2002. nyarán. A napközis és menzás tanulók, valamint a dolgozók étkezését biztosító konyha is külön épületben található az intézménytől kb. 100 m-re. A konyha szerződéses üzemeltetésben működik vállalkozó révén. Az iskola épületének valamennyi nyílászáróját két ütemben cseréltük ki 2002-ben és 2003-ban.
- Első és második osztályban az életkori sajátosságokhoz igazodó padok, harmadiktól nyolcadik osztályig megfelelő méretű asztalok és székek szolgálják a tanulók kényelmes elhelyezkedését.
- Az osztálytermekben beépített szekrények, a közös helyiségekben öltözőfogasok állnak tanulóink rendelkezésére.
- Az iskola technikai felszereltségéhez tartoznak: televízió, videomagnó, magnó, CD lejátszó, írásvetítő, diavetítő, számítástechnikai felszerelés, kerti és barkácsszerszámok, tanulókísérleti eszközök.

• **Étkeztetés:**

- A konyha és az ebédlő az iskola épületétől kb 150m-re található, ahová a tanulók tanári kísérettel mennek ebédelni. Az iskolai konyhát több éve vállalkozó működteti. Az iskolai tanulók, az önkormányzati és az intézményi dolgozók, valamint a rászoruló nyugdíjasok számára biztosított az étkeztetés.
- Az étkeztetés részben önkiszolgálói rendszerben működik. Az ebédlő mérete valamennyi étkeztetést igénylő tanuló egyidejű étkezését nem teszi lehetővé, ezért az ebédeltetés több csoportban történik.
- Az ételek kiosztásakor porcelán tányérokat, rozsdamentes evőeszközöket, üvegpoharakat használnak. Ezek minősége és tisztasága a kívánalmaknak megfelel.
- Ételek minősége, tartalmassága megfelel a gyereketkeztetés elvárásainak, de törekedni kellene az egészséges ételek nagyobb arányának biztosítására és változatosabb étrend kialakítására.

• **Az iskola udvara:**

Az iskola udvara nyitott, tágas. Az épületek közötti rész betonozott, de nagyobb hányada füves, parkosított terület. Az iskola mögötti füves terület sportolásra is alkalmas, ahol aszfaltozott kézilabda pálya és ugrógödör található.

• **Egyéb:**

Az iskola a lehetőségekhez mérten igyekszik környezetbarát tisztítószereket használni. Szelektív hulladékgyűjtésre eddig nem nyílt mód.

1.2.2. Külső: a település és a régió, a helyi értékek

A környék gazdag természeti értékekben. Ugyanakkor számos hiányosságot is meg kell említenünk. A környezettudatos magatartás és a környezet iránti felelősség nagymértékben hiányzik, amelyet mutat a község utcáin, a faluszélen felgyülemlett szemét. Nincs mód szelektív hulladékgyűjtésre, és gondot okoz a veszélyes hulladék elhelyezése.

1.3. Erőforrások

1.3.1. Belső személyi erőforrások

- Pedagógus:
 - tantárgyában segít a környezeti nevelési célok megtalálásában, tantárgyába beépíti ezeket, tanmenetében jelöli, tanmenetéhez tartja magát,
 - odafigyel példamutató magatartására,
 - részt vesz a környezeti nevelési programokon, segít azok szervezésében.
- Diák:
 - részt vesz a környezeti nevelési programokon,
 - magatartásával, aktív részvételével elősegíti a környezeti nevelési célok megvalósulását.
 - kiemelkedő feladata van az iskolai diákönkormányzatnak. E diákcsoporthoz tagjainak feladata, hogy figyelmeztesse társait a kultúrált, környezetet óvó magatartásra.
- Tanárok és diákok:
 - A diákok a környezeti témákkal kapcsolatos ismereteiket a tanáraikkal való közös munka során tanórai és tanórán kívüli programok keretében sajátítják el.
 - Iskolánkban nagy szerepe van a környezettudatos szemlélet kialakításában az erdei iskoláknak, a témnapoknak, a hulladékgyűjtési akcióknak, valamint a nyári táboroknak.
 - A diákok és tanárok együttműködése nélkülözhetetlen a környezetbarát iskolai környezet létrehozásában és megőrzésében is.
- Tanárok és szülők:
 - A szülők is erősítsék gyermekükben a környezettudatos magatartást.
 - Az elsajátított viselkedési formákat, ismereteket otthon is alkalmazzák a tanulók.
 - Az egyes környezeti nevelési programjaink anyagi fedezetét – a lehetőségeiket figyelembe véve – a családok maguk is biztosítják.
- Technikai dolgozók:
 - részt vesznek azokban a környezeti nevelési feladatokban, amelyekben szükség van a segítségükre.

1.3.2. Külső személyi erőforrások

- Fenntartó:
 - Célunk, hogy a fenntartó a kötelező támogatáson túl is finanszírozza az iskolai környezeti nevelési programokat.
- Környezeti neveléssel is foglalkozó intézmények:
 - Duna-Dráva Nemzeti Park, Gólyamúzeum, Magyar Madártani Egyesület

Iskolai tanulmányai során, minden tanulónak legalább egy környezeti témájú programon részt kell vennie.

- **Hivatalos szervek:**

A hivatalos szervek egyik feladata annak ellenőrzése, hogy környezetvédelmi és egészségügyi szempontból megfelelően működik-e az iskola. Javaslatokra, véleményükre építeni kívánunk.

A környezeti nevelési munkánk céljainak eléréséhez elengedhetetlen feltétel, hogy az iskolai élet résztvevői egymással, valamint külső intézményekkel, szervezetekkel jó munkakapcsolatot, együttműködést alakítsanak ki. A résztvevők és a közöttük kialakuló együttműködés egyben környezeti nevelési munkánk erőforrása is.

1.3.3. Anyagi források

Saját erőforrások

- *Költségvetés.* Az iskola az éves közoktatási normatívából ötvenezer forintot használhat fel környezeti nevelési feladatok ellátására. Az összegből a környezeti nevelési munkához szükséges kisebb eszköz- és szakkönyvvásárlás, valamint iskolai környezeti témájú versenyek lebonyolítása, jutalmazása lehetséges. Az iskolai költségvetésből minden évben olyan felújításokat kell végezni, amelyek a környezetbarát és kultúrált környezet megteremtését, továbbá a környezetkímélő működtetést szolgálják.

Külső erőforrások

- *Fenntartó.* A fenntartó lehetőségei szerint támogatja az iskolai környezeti nevelési munkát.
- *Saját bevétel.* Az iskolának teremkiadásból lehet saját bevétele, melyek összege változó. Egyeztetések során határozzuk meg, mekkora összeg fordítható környezeti nevelési célokra.
- *Pályázat.* A pályázat-megjelenések figyelését az igazgató és igazgatóhelyettes végzi. Az igazgatóhelyettes tájékoztatja a kollegákat a pályázati lehetőségekről, és segít a pályázatok elkészítésében. Az elnyert összeget teljes egészében arra a területre kell fordítani, amire a kiírás szólt.
- *Szülői Munkaközösség.* Saját lehetőségeihez mérten támogatja az iskolai rendezvényeket, kirándulásokat.

2. Alapelvek, jövőkép, célok

2.1. Alapelvek, jövőkép

Az ember környezetéhez hozzá tartozik mind a természetes, mind az épített és a társadalmi környezet. Ezért a környezeti nevelés olyan személyiségformálást jelent, melynek során az ember felismeri a természeti, társadalmi, gazdasági jelenségek kölcsönös voltát, helyét és szerepét e környezeti rendszerben. Kialakítja az emberekben azokat az új környezettel kapcsolatos magatartási és életviteli mintákat, melynek során a társadalom környezetért felelős személyiségeivé válnak. Ennek céljából fontos biztosítani mindenki számára azt a lehetőséget, hogy elsajátíthassa a környezet megvédéséhez szükséges tudást, készséget, értékrendszert, pozitív érzelmi hozzáállást, elkötelezettséget. A környezeti nevelés élethosszig

tartó folyamat, nemcsak az iskolában folyik, hanem az élet más színterein is (család, óvoda, más intézményes és intézményen kívüli terület).

Az iskola hitvallása

A környezet-és az egészség egymástól el nem választható fogalmak. A természet-környezet óvása, védelme nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életről sem, mivel az ember a természet része. Az általa okozott természeti-környezeti szennyeződések károsan hatnak vissza a saját szervezete működésére. Ennek szellemében kívánjuk nevelni a ránk bízott gyermekeket, és programjainkkal a szülők és a környék lakóinak környezet- és egészségtudatos magatartását is fejleszteni kívánjuk.

A környezeti nevelés alapelvei:

fenntarthatóságra nevelés

érzelmi és értelmi környezeti nevelés

tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés

a környezettudatos magatartás és életvitel segítése

az állampolgári – egyéb közösségi – felelősség felébresztése

az egészség és a környezet összefüggéseinek feltárása

ismeretek és jártasságok kialakítása, amelyek segítségével képesek lesznek megelőzni az egészségügyi problémákat, illetve csökkenteni azok súlyosságát

helyzetfelismerés, ok-okozati összefüggések

problémamegoldó gondolkodás, döntésképeség

létfelmérés választásához szükséges értékek, viselkedési normák kialakítása

az orvostudomány eredményeiből levonható helyes magatartásra, tevékenységre történő aktivizálás

a családi életre nevelés fejlesztése

az egészséges életvitelhez szükséges képességek fejlesztése

Az életkori sajátosságokról:

6-10 éves kor

- A közeli környezet helye a Földön (lakóhely, ország, földrész, föld, égbolt)

NEVELÉSI CÉL: a természet élvezete, szeretete, fontossága, az egyéni felelősség felébresztése (nem pazarolok, nem szemetelek, nem ártok senkinek, nem akarom, hogy a természet megváltozzon, hogy a növényeknek, állatoknak, embereknek rossz legyen).

10-14 éves kor

- Természet, ember, társadalom

A természet és a társadalom törvényeinek ismeretében kialakított gondolkodásmód, mely már a környezet egységére, folyamatai összefüggésére, az emberi tevékenység hatásaira helyezi a hangsúlyt.

2.2. Hosszú távú cél

Hosszú távú célunk, jövőképünk, hogy környezettudatos állampolgárrá váljanak tanítványaink.

Ennek érdekében diákjainkban ki kell alakítani:

- a környezettudatos magatartást és életvitelt;

- a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő, takarékos magatartást és életvitelt;
- a környezet (természetes és mesterséges) értékei iránti felelős magatartást, annak megőrzésének igényét és akaratát;
- a természeti és épített környezet szeretetét és védelmét, a sokféleség őrzését;
- a rendszerszemléletet;
- tudományosan megalapozni a globális összefüggések megértését;
- az egészséges életmód igényét és elsajátíttatni az ehhez vezető technikákat, módszereket.

A célok eléréséhez szükséges készségek kialakítása, fejlesztése a diákokban. Ilyenek például:

- problémamegoldó gondolkodás
- ökológiai szemlélet
- problémaérzékenység
- kreativitás
- együttműködés, alkalmazkodás
- vitakészség, kritikus véleményalkotás
- kommunikáció, média használat
- konfliktuskezelés és megoldás

2.3. Rövid távú célok

Új tervek:

- az egészségnevelési program elkészítése;
- a tantestület tagjainak ilyen jellegű továbbképzése

Hagyományok ápolása:

- hulladékgyűjtés szervezése az egész iskolai közösség számára;
- a MME vezetője által tartott tájékoztató szervezése;
- hagyományos iskolai rendezvények (A vizes élőhelyek világnapja, Az állatok világnapja, A víz világnapja, A Föld napja,) szervezése;
- drog-prevenációs program folytatása;
- osztályfőnöki órák környezetvédelmi témában.

Szaktárgyi célok:

- a szakórákon minden lehetőség megragadása a környezeti nevelésre (környezetismeret, természetismeret, földrajz, fizika, kémia – mérési módszerek)
- a hétköznapi környezeti problémák megjelenítése a szakórákon (a környezetszennyezés hatása a természeti-, és az épített környezetre, az emberre);
- interaktív módszerek kipróbálása, alkalmazása (csoportmunka, önálló kísérlet, problémamegoldó gondolkodást fejlesztő feladatok);
- lehetőség szerint tanórán kívüli szakórák szervezése;
- természetvédelmi versenyekre felkészítés;
- multimédiás módszerek alkalmazása szakórákon;
- a számítógép felhasználása a tanórákon.

3. Tanulásszervezési és tartalmi keretek

A környezeti nevelés szinterei iskolánkban

3.1. Hagyományos tanórai foglalkozások

- A tanórákon hozzárendeljük az adott témákhoz a megfelelő környezetvédelmi vonatkozásokat. Az óra jellege határozza meg, hogy melyik problémát hogyan dolgozzuk fel. Kiemelt helyet kapnak a hétköznapi étellel kapcsolatos vonatkozások, amelyekhez a diákoknak is köze van. Különböző interaktív módszereket használva adjuk át az ismereteket, de jelentős szerepet kap az önálló ismeretszerzés is. A szemléltetés hagyományos, audiovizuális és informatikai lehetőségeit is felhasználjuk, alkalmazzuk. Így az élményszerű tanításra lehetőség nyílik. Fontosnak tartjuk, hogy a diákjaink komoly elméleti alapokat szerezzenek, mert véleményünk szerint így lehet csak okosan, átgondoltan harcolni a környezet megóvásáért.

- Az iskolakert művelése, gondozása során a talaj- és növényvédelemmel kapcsolatos ismeretek alkalmazását sajátíthatják el tanulóink.

3.2. Tanórán kívüli programok

- A gyerekek olyan versenyeken indulhatnak, ahol a környezet- és természetvédelem fontos téma, így elmélyíthetik elméleti tudásukat.

- Idegen nyelveken fordítási versenyeket szervezünk, ahol gyakran szerepelnek természetvédelemmel foglalkozó cikkek is.

- Különböző akciókban veszünk részt:

- Az iskolában rendszeresen hulladékgyűjtést szervezünk.

- Tablókat készítünk jeles alkalmakra (Föld Napja, Víz Világnapja)

- Diavetítések videó vetítések.

- Parkosítás

- Iskolaépületen belüli növények ápolása, gondozása

Tanórán kívüli további lehetőségek:

- szakkör

- gyűjtőmunka

- vetélkedő

- nyári tábor

- kézműves foglalkozás

- színház, mozi

- akciók, kampányok

- kirándulás, túra

- múzeum, állatkert látogatása

- pályázatokon való részvétel

- települési környezet szépítése

- „iskolazöldítés”

- könyvtári „zöld” sarok kialakítása

- kapcsolattartás külső partnerekkel

- madarak téli etetése

4. Módszerek

Játékok

Szituációs
Memóriafejlesztő
Kombinációs
Érzékelést fejlesztő
Kapcsolatteremtést segítő

Modellezés

Hatásvizsgálatok

Riport módszer

Kérdőíves felmérés

Terepgyakorlati módszerek

Környezeti séta
Táborok
Egyszerű megfigyelések
Célzott megfigyelések, mérések

Aktív, kreatív munka

Természetvédelmi és fenntartási munkák
Rekonstrukciós munkák
Madárvédelmi feladatok
Hulladékgyűjtés

Közösségépítés

Csoportszervezés a környezet- és egészségügyi nevelés érdekében

Művészi kifejezés

Vizuális művészet a környezeti nevelésben
Népművészet
A tanulók önkifejezése a művészetek nyelvén
Irodalmi alkotások
Zeneművészet

5. Taneszközök

Az iskola rendelkezik azokkal az alapvető oktatási eszközökkel, szakkönyvekkel, amelyek a környezeti nevelési munkához szükségesek. Folyamatosan pótolni kell az elhasználódott vegyszereket, eszközöket, valamint lépést tartva a fejlődéssel, új eszközöket kell beszerezni. Folyamatosan frissíteni kell a környezeti nevelési szak- és CD-könyvtárat. Biztosítani kell, hogy a környezeti nevelési tanórák és programok számára megfelelő audiovizuális ill. multimédiás eszközök álljanak a tanárok és a tanulók rendelkezésére. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges, hogy a nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzékébe beépüljön a környezeti nevelés speciális eszközigénye is.

6. Iskolai környezet

Lásd a helyzetelemzésnél (1.2. fejezet)

6.1. Az iskolaépület és működtetése

A helyzetelemzésben kiderült, milyen az iskola jelenlegi állapota, képe, és az is, hogy ez mit jelent környezeti nevelési szempontból. Ennek a fejezetnek az a célja, hogy átgondoljuk, mi az, amit változtatni szeretnénk és tudunk (van rá lehetőség, megoldható pénzügyileg is), hiszen az iskolai környezet is jelentős hatást gyakorol a gyerekek személyiségének formálódására.

Ügyelünk az iskola esztétikusságára, a falíújságok, színes tablók aktualizálására, ahol a gyerekek műveit is kiállíthatjuk. Adjuk meg a lehetőséget, hogy a gyerekek maguk is részt vehessenek környezetük szépítésében.

Ügyeljünk a termek, helyiségek világosságára és a megfelelő hőmérsékletre.

Próbáljuk megőrizni az iskola zöld területeit, ugyanakkor törekedjünk arra, hogy legyen minél több fa. A meglévők mellé helyezzünk el padokat az udvaron.

Az iskolában szelektív hulladékgyűjtést szervezünk, amennyiben a községben megoldódik az így összegyűjtött hulladék elszállítása.

A veszélyes hulladéknak minősülő elhasznált elemeket, zsebtelepeket iskolánkban összegyűjtjük, elszállításukról gondoskodunk.

Energiagazdálkodás, vízgazdálkodás: nyílászárók megfelelő szigetelésének karbantartása.

Fontos, hogy a gyerekek is figyeljenek oda, hogy a villanyok le legyenek kapcsolva ott, ahol nem tartózkodnak, és a csapok megfelelően legyenek elzárva.

6.2. Az iskola életvitele

Az iskola mindennapi életét is meg kell tervezni a környezeti nevelés szempontjából.

Szünetekben szellőztetés

7. Kommunikáció

A környezeti nevelésben – jellegénél, összetettségénél fogva – nélkülözhetetlenek a kommunikáció legkülönbözőbb módjai. Ugyanakkor legalább ilyen fontos, hogy diákjaink a híreket okosan mérlegelve tudják feldolgozni. Fontos számunkra, hogy képesek legyenek az értékes információkat megkülönböztetni az értéktelentől.

7.1. Iskolán belüli kommunikáció formái

- kiselőadások tartása;
- házi dolgozat készítése;
- témarajz készítése;
- falíújságon közölt információk készítése;
- szórólapok készítése.

7.2. Iskolán kívüli kommunikáció formái

- napilapok, szaklapok cikkeinek gyűjtése;
- környezeti problémákról megjelent tudományos cikkek feldolgozása;
- környezetvédelemről szóló rádió- és televíziós híryanagy követése;
- a környezet állapotfelmérésének értékelése, szükség esetén kapcsolatfelvétel az illetékesekkel;

- a közvetlen környezet problémáinak felmérése, értékelése, együttműködés az illetékes önkormányzattal.

8. Minőségfejlesztés

Az iskolai környezeti nevelési munkájának mérése, értékelése több szempontból eltér az iskola életének más területén alkalmazottaktól. Ennek oka, hogy a környezeti nevelés a szakmai ismeretek mellett – a többi tantárgyhoz képest – markánsabban közvetít egy viselkedési módot és értékrendet az embernek a világban elfoglalt helyéről.

Környezeti attitűdvizsgálatot kívánunk végezni az iskolában. Az óvodapedagógusok, osztályfőnökök és a szaktanárok megbeszélik a mérés eredményét, majd felhasználják azt további munkájuk tervezésében. Az attitűdvizsgálatot az első, az ötödik és a nyolcadik évfolyamon végezzük el.

A szakmai tartalmakat az egyes tantárgyak helyi tantervébe építjük be.

9. Továbbképzés

Az élethosszig tartó tanulás egy pedagógus számára nélkülözhetetlen. Ennek egyszerre kell tartalmaznia a szakmai és a módszertani ismeretekben való fejlődést.

A külső intézmények által szervezett környezeti nevelési tanár-továbbképzési programokon biztosítjuk legalább egy kolléga részvételét.

10. Az egyes tantárgyak kiemelt környezeti nevelési lehetőségei

Testnevelés

A tanulók

- fedezzék fel, értsék meg, hogy a környezeti hatások jelentős mértékben befolyásolják, egészséges testi fejlődésüket;
- legyenek tisztában azzal, hogy testnevelés és a sport nélkülözhetetlen az élményszerű tapasztalatszerzésben, az emberi kapcsolatokban, az együttműködés és a tolerancia fejlesztésében;
- értsék és tapasztalják meg a szabadtéri foglalkozásokon keresztül, hogy a környezetszennyezés az egészségre veszélyes;
- igényeljék, hogy a sportoláshoz lehetőség szerint természetes anyagokból készüljenek az eszközök, és a tornaszerek;
- sajátítsanak el régi magyar, mozgást igénylő népi játékokat (pl. méta, karikahajtás, gólyalábazás, zsákban futás);
- tudatosítsák általa az egészség és a környezet komplexitását.

Magyar nyelv és irodalom

- Tájéleíró költemények elemzése
- Népköltészet, népmondások, mondák
- Fenntarthatósággal kapcsolatos hírek, információk
- Idegenül vagy magyarul? (idegen nyelvű feliratok gyűjtése)
- A hagyományos gazdálkodás megjelenése az irodalomban

Általános iskola- alsó tagozat (6-10 év).

A tanulók

- ismerjék meg közvetlen természetes- és mesterséges emberalkotta környezetük értékeit bemutató irodalmi alkotásokat (meséket, mondákat, népdalokat és verseket);
- egy táj megismerésekor képesek kifejezni érzelmeiket, alkalmazva érzékeljék az anyanyelv gazdagságát, szépségét a szóbeli és írásbeli kommunikáció során.

Általános iskola – felső tagozat.

A tanulók

- ismerjék meg az anyanyelv gazdagságát, a tájnyelv, a köznyelv és az irodalmi nyelv egymásra hatását és mindezt tudják alkalmazni a természeti és emberalkotta környezettel való kapcsolatteremtésben;
- törekedjenek az anyanyelv védelmére;
- sajátítsák el a média elemzésének technikáit;
- tudjanak disputát folytatni.

A tanulóknak

- alakuljon igénnyé a hatékony kommunikációra való törekvés;
- növeljük a környezethez való, pozitív érzelmi és intellektuális közeledést a környezet- és természetvédelmi témájú könyvek feldolgozásával;
- fejlesszük az egyéni és a közösségi kompetenciákat a drámajátékok segítségével.

Történelem

- Népvándorlások
- Ősi termelési formák, kézművesség, céhek
- Nagy csaták környezetszennyezése
- A civilizáció előnyei és hátrányai
- Az ipari forradalom hatásai

A tanulók

- értsék és tudják, hogyan, mikor és milyen emberi tevékenységek révén alakult át a természet;
- tudják értelmezni, hogyan hatottak a környezeti változások a gazdálkodásra, az életmódra, a közösségi normák alakulására;
- ismerjék meg a helyi történelmi értékeket, alakuljon ki bennük a hagyományok tisztelete;
- értsék meg az egész világot érintő globális problémákat, és érezzék hangsúlyozottan az egyén, az állam és a társadalom felelősségét és feladatait a problémák elhárításában, csökkentésében.

Idegen nyelv

A tanulók

- váljanak érzékenyebbé a természet szeretetére a jól megválasztott szövegek feldolgozásának segítségével;
- legyenek érzékenyek a hazai környezeti problémákra és ismerjék meg a nyelv segítségével más országok hasonló problémáit;
- legyenek képesek a környezetvédelmi problémákra önállóan, csoportmunkában választ keresni.

A tanulóknak

- fejlődjön az idegen nyelvi kommunikációképesége és fedezzék fel ennek lehetőségeit.

Matematika

- Egy nap, egy hét, egy hónap fogyasztása
- Ökológiai lábnyomunk mérete

- Környezetvédelmi adatok szöveges feladatokban

A tanulók

- váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket matematikai módszerekkel demonstrálják;
- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére statisztikai módszerek alkalmazásával;
- tudjanak táblázatokat, grafikonokat készíteni és elemezni;
- logikus gondolkodása, a szintetizáló és a lényegkiemelő képessége fejlődjön;
- tudják megfigyelni az őket körülvevő környezet mennyiségi és térbeli viszonyait;
- váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására;
- ismerjenek konkrét, a valós életből vett példákat, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni;
- legyenek képesek reális becslésekre;
- tudjanak egyszerű statisztikai módszereket alkalmazni.

Környezetismeret, természetismeret

- Egészséges életmód, kritikus vásárlás
- Táplálkozás
- Káros szenvedélyek hatása az egészségre
- Állatok és növények környezetünkben
- Biológiai sokféleség csökkenése
- Az élővilág veszélyeztető tényezői
- Légszennyezés – allergiák
- Állatkertek dilemmája
- Génebészet, génmanipuláció
- Populációk szabályozása
- Biogazdálkodás
- Veszélyeztetett fajok
- Állat – ember kapcsolatok: társ, haszonállat, státuszszimbólum, kísérleti állatok
- Vörös Könyv

Fizika

- Energiaforrások
- Energiafogyasztások mérése
- Hőszigetelés, hőszugárzás, hőforrások
- Elektromágneses terek környezeti hatásai

A tanulók

- váljanak képessé a környezeti változások magyarázatára;
- ismerjék meg az élő szervezetre káros fizikai hatások (sugárzások, zaj, rezgés) egészségkárosítását, tudják ezek kibocsátásának csökkentési lehetőségeit;
- ismerjék fel a fizikai törvényszerűségek és az élőlények életjelenségei közötti analógiákat, valamint az élő és élettelen közötti kölcsönhatásokat;
- mérjék fel annak fontosságát, hogy a környezeti erőforrásokat felelősséggel szabad csak felhasználni.

Földrajz

- Túlnépesedés, népességcsökkenés

- Energiahordozók lelőhelyei
- Környezetkárosító tényezők
- Ökológiai lábnyom számítás
- Éghajlati viszonyok, savas esők, ózonlyuk
- Erdőirtás, elsivatagosodás
- Megújuló energiaforrások: nap, szél, víz

A tanulók

- szerezenek tapasztalatot, gyűjtsenek élményeket a közvetlen élő és élettelen környezetükről;
- érzékeljék és értékeljék a környezetben lezajló változásokat, mint a természeti és társadalmi folyamatok hatásainak eredményeit;
- ismerjék meg a világ globális problémáit;
- ismerjék meg és őrizzék a természeti és az emberalkotta táj szépségeit.

Biológia

A tanulók

- ismerjék meg a globális környezeti problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit;
- ismerjék és szeressék a természeti és az épített környezetet;
- ismerjék meg az élőlények alapvető szervezeti-működési jellemzőit;
- ismerjék meg a környezet-egészségügyi problémákat;
- legyenek képesek az egészségügyi problémák megelőzésére és mérséklésére;
- sajátítsák el a testi-lelki egészséget megőrző életviteli technikákat.

A tanulóknak

- alakuljon ki ökológiai szemléletmód.

Kémia

- Étel tartósítás (színezékek, tartósítók, E-számok)
- Vegyszerek a háztartásban
- Savas esők
- Ózonlyuk probléma, üvegházhatás
- Szennyvíztisztítás

A tanulók

- törekedjenek a környezettudatos magatartás kialakítására;
- legyenek képesek a környezeti elemek egyszerű vizsgálatára, az eredmények értelmezésére;
- értsék meg a különböző technológiák hatását a természeti és épített környezetre, valamint becsüljék meg ezek gazdasági hatásait.

Ének-zene

- Népdalok
- Állatok és növények a dalokban

A tanulók

- ismerjék fel a természeti ill. művészeti szépség rokonságát és azonosságát;
- fedezzék fel a természet szépségeinek megjelenését a népdalokban;
- vegyék észre a zene közösségerősítő, közösségteremtő szerepét;
- fedezzék fel a zenei környezetszennyezést, és tudjanak ellene védekezni.

Rajz és vizuális kultúra

- Mintázatok a természetben
- Természetrajzok
- Reklámok
- Környezettel kapcsolatos érzelmek kifejezése műalkotásokban

A tanulók

- ismerjék fel a természeti ill. művészeti szépség rokonságát és azonosságát;
- ismerjék és tudják, hogy a hagyományápolás a fenntarthatóság egyik alappillére; tudjanak példákat említeni a népi építészet, díszítőművészet hazai előfordulásaira;
- ismerjék a természetes alapanyagok használatát;
- legyenek képesek alkotásokat létrehozni a környezeti nevelési témaköröknek megfelelően;
- tudjanak példákat mondani a környezetvédelmi szempontok szerinti formatervezésre;
- kutassanak fel, ismerjenek meg helyi, népi építészeti emlékeket.

Tánc és dráma

A tanulók

- tudjanak improvizálni természeti jelenségeket a tánc és dráma eszközeivel;
- sajátítsák el a néptánc elemeit, lássák benne a környezeti nevelési lehetőségeket.

Informatika

- Az elektronikai úton való üzenetközvetítés előnye és hátránya
- Információgyűjtés a saját környezetünk állapotáról
- Az internet előnye és hátránya

Osztályfőnöki

- A család étkezési és fogyasztási szokásai
- Vásárolj hazai terméket!
- A család havi energiaszükséglete
- Saját értékeink ismerete és megbecsülése

Technika

- Takarékoság
- Egészséges ételkóstolók
- Iskolai karbantartások elvégzése
- Vegyszerek a háztartásban
- Hulladékok keletkezése, tárolása, csökkentése, újrahasznosítása

2.13 A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei

2.13.1 A magatartás értékelésének elvei

A végleges minősítés – a tanulóközösség véleményének ismeretében – a nevelőtestület által kerül kialakításra oly módon, hogy az mind a közösség, mind az egyén számára nevelő hatású legyen.

A minősítés az életkori sajátosságok figyelembevételével fejezi ki a közösséghez, annak tagjaihoz való viszonyt.(felelősségtudat, önállóság, közért végzett tevékenység, hangnem,

segítőkészség, viselkedés.) A minősítés azonos elvek alapján valósul meg az osztályközösségi, évfolyami és iskolai szinten.

Magatartás értékelésének formái (4. félévtől-8. év végéig)

Példás:

házi rendet megtartja, annak megtartását társaitól is megkívánja, példája pozitívan hat a közösségre
képességeit alkotó módon, pozitívan használja fel a közösségben
segíti társait a közösségi és tanulmányi munkában, az iskolai élet különböző területein a közösséghez alkalmazkodó személyiség
aktívan részt vesz közösségi tevékenységben
minden megnyilatkozásában kulturált hangnemet használ
közösségi munkában kezdeményező
vállalt feladatait, megbízásait felelősségtudattal látja el
másokról alkotott véleménynyilvánítása tárgyilagos
társaival és a felnőttekkel való kapcsolatában mindig tisztelettudó
az értékelt időszakban nem volt igazolatlan mulasztása

Jó:

a házi rendet betartja
tevékenységével, magatartásával segíti a közösséget
közösségi és tanulmányi munkában aktív, megbízható
az értékelt időszakban legfeljebb két esetben került elmarasztaló beírás tájékoztató füzetbe csak szóbeli figyelmeztetésben részesült

Változó:

a házi rend ellen időnként vét
megbízásait, közösségi munkáját csak ösztönzésre végzi, képességeit nem hasznosítja a közösség segítésére
társaival, nevelőivel szemben tanúsított magatartása kifogásolható
kritikai észrevételei pontatlanok
az őt körülvevő környezet esztétikumainak, rendjének megtartására fel kell hívni figyelmét
az értékelt időszakban legfeljebb öt esetben került elmarasztaló bejegyzés a tájékoztató füzetbe
nem alkalmazkodik a közösséghez
írásbeli (szaktanári, osztályfőnöki) figyelmeztetése van
szaktanári vagy osztályfőnöki intése van (egy alkalommal)
igazolatlan távolléte nem éri el az egy napi tanítási órák számát

Rossz:

a házi rend ellen tudatosan, rendszeresen és súlyosan vét
a képességeit bomlasztó tevékenységre használja fel
a közösségi munkából kivonja magát
felelősséget sem társai, sem közössége iránt nem érez
társaival, nevelőivel szemben erősen kifogásolható a viselkedése
a tájékoztató füzetbe történő beírások száma több mint hat

félév esetén: két osztályfőnöki intő + szaktanári intés, vagy fordítva, osztályfőnöki megrovás, vagy igazgatói figyelmeztetés (intés), illetve fegyelmi határozattal kiszabott büntetés hatálya alatt áll.

	Magatartás	Példás (5)	Jó (4)	Változó (3)	Rossz (2)
1.	Aktivitás, példamutatás	igen magas fokú	közepes	gyenge	negatív vagy romboló
2.	A közösségi célok érdekeinek figyelembe vétele - munkában való részvétel	igen élen jár	ellene nem vét, aktívan részt vesz	ingadozó, közömbös	szemben áll, érdektelen
3.	Hatása a közösségre	pozitív	befolyást nem gyakorol	nem árt	negatív
4.	Törődés a társaira	gondos, segítőkész	segítőkész	ingadozó	közömbös, gátló
5.	Házirend betartása	betartja, arra ösztönöz	betartja	részben tartja be	sokat vét ellene
6.	Viselkedés, hangnem	kifogástalan	kívánnivalót hagy maga után	udvariatlan, nyegle	durva, goromba
7.	Fegyelmezetttség	nagyfokú	megfelelő	gyenge	elégtelen

2.13.2 A szorgalomjegyek megállapításának elvei

A minősítés az egyéni képességek alapján – a körülmények mérlegelésével – kifejezi a tanulmányi munkához való viszonyt:

Szorgalom értékelésének formái: (4. félévtől-8. év végéig)

Példás:

tanórákra való felkészülését rendszeresség, kötelességtudat és a pontosság jellemzi, óra alatt kitartóan, érdeklődéssel figyel, aktivitása, teljesítménye állandó a feladatok végzésében önálló, rendszeres, tehetségéhez mérten vesz részt a csoportmunkában és önálló munkában munkája eredményes, társai munkáját is elősegíti önművelése rendszeres és többirányú szorgalmával példát mutat, serkent, ellenérzést nem kelt társaiban írásbeli munkáinak külalakjára az esztétikum, az igényesség jellemző

Jó:

tanórákra való felkészülésében rendszeres, de nem alapos, óra alatt figyel, spontán aktivitással vesz részt, a tananyag iránt érdeklődik csupán, a csoportmunkában és az önálló munkában tehetségéhez mérten vesz részt, írásbeli munkáinak külalakja megfelelő.

Változó:

óra alatt figyelme ingadozó, hullámzó aktivitást mutat,
tanórákra való felkészülése rendszertelen,

- feladatait felszólításra végzi, állandó ellenőrzést igényel,
- érdeklődése szűk körű, ritkán tapasztalható aktív irányulás,
- önművelése rendszertelen, információit csak esetenként használja fel,
- írásbeli munkáinak külalakja változó képet mutat.

Hanyag:

- a szorgalom teljes hiánya jellemzi,
- egyáltalán nem végzi el a feladatait, az órai munkában passzív,
- feladatainak elvégzésében teljes az érdektelensége, a közöny jellemzi,
- a tanultakat nem tudja alkalmazni.

	Szorgalom	Példás (5)	Jó (4)	Változó (3)	Hanyag (2)
1.	Tanulmányi munka	igényes	figyelmes	ingadozó	hanyag
2.	Munkavégzés	kitartó, pontos, megbízható	rendszeres	rendszertelen	megbízhatatlan
3.	Általános tantárgyi munkavégzés. Önálló munkavégzés	mindent elvégez	ösztönzésre dolgozik	önállótlan	feladatait nem végzi el
4.	Többféle feladatot vállal-e?	igen	keveset	ritkán	nem
5.	Önellenzés	igen jó	jó	közepes	gyenge vagy nincs
6.	Tanórán kívüli információk felhasználása	igen sokszor, rendszeresen	előfordul	ritkán	egyáltalán nem

2.13.3 A jutalmazás, fegyelmezés iskolai elvei

Jutalmazás formái és fokozatai:

Formái:

- dicséret,
- oklevél,
- könyvjutalom,
- jutalomkirándulás,

Fokozatai:

- osztályfőnöki (szóbeli, írásbeli) dicséret,
- diákönkormányzati (szóbeli, írásbeli) dicséret,
- igazgatói (szóbeli, írásbeli) dicséret,
- nevelőtestületi (a gyermekközösség előtt, írásban) dicséret.

A jutalmazások alkalmai:

- dicséretes – folyamatosan,
- egyéb
 - iskolai ünnepségen,
 - rendkívüli iskolagyűlésen,
 - meghirdetett versenyeinken,
 - tanévvégző – ballagási ünnepélyen (bizonyítvány – osztáskor).

A jutalmazás feltételei:

(ki és miért adhat jutalmat, tehet javaslatot)

- A szaktanár: - kiemelkedő – iskolai, körzeti – tantárgyi, sporteredményért.
 Szakkörvezető: - kiváló szakköri szereplésért, eredményekért.
 A könyvtáros: - rendszeres könyvhasználatért,
 - tanulói könyvtárosok versenyén való eredményes szereplésért.
 Az osztályfőnök: - társadalmi, közéleti tevékenységért,
 - példamutató közösségi tevékenységért,
 - közösségformálásért, jó szervező munkáért,
 - példamutató munkavégzésért, fegyelmezett magatartásért,
 - tanulmányi munkában tanúsított általános fejlődésért.

Munka-
közösség vez. - kiemelkedő körzeti, városi, az intézmény hírnevét emelő szaktárgyi és sporteredményért, eredményes szereplésért.

Intézmény vezetője: - átlagon felüli tanulmányi és sportversenyek helyezetteinek,
 - átlagon felüli teljesítményért.
 - kimagasló emberi helytállásért (katasztrófa elhárítása, vagyonvédelem)

A jutalmazás tényéről a szülőket írásban kell értesíteni a tájékoztató füzet útján!

Fegyelmező intézkedések

- Azt a tanulót, aki
 - tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti, vagy
 - a tanulói házirend előírásait megszegi, vagy
 - igazolatlanul mulaszt, vagy
 - bármely módon árt az iskola jó hírnevének, büntetésben lehet részesíteni.

➤ *Az iskolai büntetések formái:*

- szaktanári, napközis nevelői, osztályfőnöki, igazgatói figyelmeztetés
- szaktanári, napközis nevelői, osztályfőnöki, igazgatói intés
- szaktanári, napközis nevelői, osztályfőnöki, igazgatói megrovás
- nevelőtestületi megrovás

- Az iskolai büntetések kiszabásánál a fokozatosság elve érvényesül, amelytől indokolt esetben a vétség súlyától függően el lehet térni.
- A felsorolt büntetések kiszabására az iskola bármely pedagógusa javaslatot tehet. A büntetés adásáról az erre jogosult nevelő, illetve a nevelőtestület dönt. A büntetést írásba

kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni, illetve az osztálynapló megjegyzés rovatába be kell jegyezni.

- *Fegyelmi eljárás* indítható a tanuló súlyos kötelességszegése esetén a tanulóval szemben a magasabb jogszabályokban előírtak szerint. A fegyelmi eljárás megindításáról az iskola igazgatója, vagy a nevelőtestület dönt.

Legitimációk

A KISZI Versendi Általános Iskola nevelőtestülete képviselőjében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy a Pedagógiai program elkészítéséhez és elfogadásához előírt egyetértési jogát gyakorolta. A nevelőtestület 2014. 04.30-án megtartott értekezletén a vélemények kikérése után a Pedagógiai programot megtárgyalta, az abban foglaltakkal egyetértett, azt elfogadta.

Dátum: 2014. 04. 30.

nevelőtestület nevében

A KISZI Versendi Általános Iskola alsós szakmai munkaközösség képviselőjében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy a munkaközösség a Pedagógiai program – adott szakterületet érintő kérdéseiben – véleményezési jogát gyakorolta.

Dátum: 2014. 04. 30.

munkaközösség-vezető

A KISZI Versendi Általános Iskola felsős szakmai munkaközösség képviselőjében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy a munkaközösség a Pedagógiai program – adott szakterületet érintő kérdéseiben – véleményezési jogát gyakorolta.

Dátum: 2014. 04. 30.

munkaközösség-vezető

A fenntartó képviselőjében a Versendi Baptista Általános Iskola Pedagógiai programját az Nkt. 32.§ (1) bek. i.)pontja alapján jóváhagyom.

Dátum:

..... P. H.
fenntartó részéről

A legitimációs eljárás alátámasztását igazoló dokumentumok:

1. A nevelőtestület döntéséről készült jegyzőkönyv
2. A szülői szervezet véleményét bemutató jegyzőkönyv.
3. Fenntartói döntés a helyi nevelési program jóváhagyásáról számú határozata, kelte:, intézményi iktatószámom.